

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEC

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6 III. Rokopisi se ne vračajo: neprankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnih 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Poštnina plačana v gotovini.

Kvišku srca!

Cas, v katerem obhajamo letos božične praznike, ni posebno vesel. Dejanske razmere v naši domovini so popolno nasprotje himni, ki so jo peli angelski zbori ob rojstvu Izveličarja: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem. Kajti neusmiljena borba, v kateri si dajo duška najbolj nizke strasti sovraštva, maščevalnosti in divje gospodstva, pretrešajo našo državo. Nevidna roka je iztegnjena nad narodi Jugoslavije in krmari naš brod v temno bodočnost. Nihče ne ve, kaki so njeni cilji in kakšna usoda še čaka ljudstvo, ki ne more in sme o sebi samo odločati, je izpostavljen samovolji pešice in oropano državljanškega dostojanstva. Ves demokratizem, celo v tistem pičlem obsegu, kakor ga dovoljuje ustava, je navidezen. Dejansko gospodari kapital, nasilje in nemoralne male, a mogočne družbe. Najažnejše odločitve za državo padajo za kulisami, z njenim bogastvom se razpolaga brez kontrole, sodočevanje ljudstva je komedija. In če se gane opozicija, se z vsemi sredstvi sile brezobzirno potlači po besedah znanega zlega duha Jugoslavije, da se mora oblast, ki je bila dobljena po krv, tudi s krvjo braniti.

Toda baš na tem temnem ozadju se še bolj sveti pomembni božični praznik. Ob pogledu na dete Jezusa v jaslicah, pod razsvetljenim božičnim drevesom, ob rastnosti liturgiji rojstva Gospodovega v cerkvi se ne omehčajo samo srca, se ne zasanja samo zlata doba miru in spravi, se ne posvečujejo samo za hip misli in čuvstva in odpuščajo zmote — resnični vernik črpa iz tega tudi mož za nadaljevanje borbe, da bi resnično zmagalo na zemlji kraljestvo slave božje in miru med brati. In brez borbe ne gre, kajti dete, ki je vidimo v Betlehemu revno in nežno ležati na slami, je v najlepši moški dobi zaklicalo, da je prineslo meč na zemljo, da je prineslo ogenj, — Izveličar je dejal, da je kamen, ob katerem se bodo mnogi izpodtaknili. Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje — boj pa zlu, boj krivici, boj nasilju, ki podira delo Božje za svobodo, čast, dostojanstvo in odrešenje vseke duše!

In to moramo pomisliti, da je doba, ki jo pravkar preživljamo, najboljša šola za naš slovenski narod. V tem ognju preizkušnje mora z nas odpasti zadnji ostanek hlapčevskega duha, neznačajnosti in nizkotnosti poželenja po zgolj materialnih dobrinah, ki se nujajo vsakemu izdajalcu. Preganjanje celih narodov in strank, ubijanje idej, gaženje svoboščin, ki so bile plod dvetisočletnega razvoja krščanske kulture — mora strniti slovenski narod, kar ga je poštene, v eno falango, mora pozviročiti, da bodo sleherinemu izmed nas ideali duhovne svobode posameznika in politične svobode skupnosti še dražji nego so nam bili dosedaj in da jih bomo branili z ono vztrajnostjo, ki je odlikovala krščanske viteze, mislece, državnikite in katoliške narode v vseh vekih v borbi zoper kraljestvo teme in zlobe na zemlji, zoper trinoštvo in zatiranje malih.

Svetli, lepi, mili Božič! Ta dan se je rodil revni Božji sin od revne matere; že ga je čakalo preganjanje Heroda in beg pred tiranom v tujo deželo; materi je oznanil Simon tripljenje, ki čaka sina na potu življenja pri oznanjanju večne resnice. Toda on je premagal smrt, je premagal svet, je položil v zemljo seme svojega kraljestva, ki ga sicer skušajo uničiti sovražniki njegovega veselega oznanila, a ga ne morejo. Raste počasi, se razvija v silnih borbah, se dviga in pada, toda ne mine nikoli. Minejo pa tiranije, padajo drug za drugim samosilnik, se podirajo imperiji, zgrajeni na tlačenju in izkorisčanju drugih. In sredi razpadanja se svetlo orisujejo na ozadju vseh globoko pretresajočih dogodkov našega stoletja večne etične resnice Kristusove, kakor nevidna roka, ki je na Nabuhodonozorjevi palači zapisala usodne besede vsem, ki delajo krivico, služijo svojim strastem in hočejo svobodne duše, izšle iz božjih rok, zasužnjiti svojemu pohlepnu.

Kristus se je rodil! se veselo razlega po krščanskem svetu. Kristus se je boril! Kristus je zmagal!

Izjave papeža Pija XI.

v tajnem konsistoriju dne 18. decembra.

Rim, 19. decembra 1924.

Dne 18. decembra so se kardinali zbrali v vatikanški konsistorijski dvorani. Ob desetih dopoldne je v dvorano vstopil sveti oče Pij XI., da določi kardinale, ki naj kot papeževi legati odpro sveta vratata v glavnih rimskih cerkvah in s tem otvorijo sveto leto 1925. Sveti vrata se edpro dne 24. decembra; obred otvoritve bo v cerkvi sv. Petra izvršil sam sveti oče; v cerkvi sv. Pavla bo ta obred izvršil kardinal de Lai, v cerkvi Lateranski bazilikski kardinal Pompli, v Liberianski bazilikski (Maria Maggiore) pa kardinal Vanutelli.

Pri tej priliki je imel sveti oče obširen latinski nagovor, v katerem se je spominjal važnejših novejših dogodkov v katoliški cerkvi. Omenjal je plenarni cerkveni zbor na Kitajskem, euharistični shod v Amsterdamu, Velehradski kongres, razne katoliške shode in večje prireditve v Italiji, Ameriki, Franciji, Nemčiji in Belgiji, ob koncu je omenjal prenos tripla Leora XIII. v Lateransko baziliko in podal važno izjavo o delovanju papeške dobrodelne misije v Rusiji. Nas zanima posebno izjava o Velehradskem kongresu in o Rusiji. Te izjave sporočam v dolesovnem prevodu na podlagi latinskega izvirnika.

Velehradski kongres.

Z veseljem nas je navdajal četrti kongres, katerega je v juliju sklical Apostolstvo sv. Cirila in Metoda na Velehradu ob častitljivem grobu sv. Metoda. Kakor prejšnji trije Velehradski kongresi, tako je imel tudi letošnji kongres namen pospeševati edinstvo ločenih vzhodnih narodov s katoliško cerkvijo. Jasno je, da moremo pri takem poskusu samo potem imeti upanje v uspeh, ako se na eni strani premaga napačno pojmovanje o nauku in uredbah vzhodnih cerkv, na drugi strani pa vzhodni narodi globlje proučujejo svojih cerkvenih očetov z latinskim v isti veri; nadalje je potrebno, da se take razprave na obeh straneh vrše v duhu bratske ljubezni. Znano je, da so se s tem namenom na Velehradu zbrali mnogi izvrstni poznavalec starodavnih spornih vprašanj, in da so bili navzoči tudi mnogi izmed ločenih bratov, kateri smo to želeli v pismu k olomoučkemu nadškofu; drugi pa so od daleč pozorno spremljali posvetovanja kongresa. Z cebi strani se je pozdravljalo z dobro voljo in ljubezni. Med drugim se je sklenilo, da se mora nepokvarjeno ohraniti staroslovensko bogoslužje, da se tako vzhodnim narodom olajša vrnitev k nekdani edinstvi v veliko veselje vzhodnih svetnikov. Nadalje se je sklenilo, da se na zapadnih visokih šolah in v semeniščih uvedejo kolikor mogoče obširna predavanja o vzhodnem bogoslužju in da naj se o teh vprašanjih podrobneje poroča na posebnih shodih, posebno na internacionalnih euharističnih kongresih. Ta načrt so s srečnim pogledom v bodočnost deloma že izvršili oni odlični možje, ki so vodili evharistični kongres v Amsterdamu, ki je bil končan štiri dni pred Velehradskim kongresom. V Amsterdamu so se namreč zbrali škofovi in duhovniki raznih vzhodnih obredov, pridružili so se jim zastopniki kongregacije za vzhodno cerkev in pa predsednik papeškega Vzhodnega instituta; ti so se v posebnem odseku posvetovali o veri, zgodovini in obredih vzhodne cerkve in ta vprašanja spretno pojasnjevali zbranim množicam. Po tem novem predmetu in namenu se amsterdamski evharistični kongres lepo odlikuje v vrsti ostalih kongresov te vrste.

(K tej izjavi opozarjam, da se je na evharističnem kongresu v Amsterdamu osnoval vzhodni odsek po izrečni želji svetega očeta in da je sveti oče nekatere poznavalec vzhodne cerkve osebno pravil, naj gredo v Amsterdam.)

Papeška dobrodelna misija v Rusiji.

>Videli smo mnoge katoliške prireditve, katere so nam bile v veliko toljažo; aki pa se kje zbirajo oblaki, želimo, da bi se razpršili, da se naklepí, ki se snujejo proti veri in cerkvi, ne bi naposled obrnili v nesrečo narodom in vsej človeški družbi.

Pri tem ne moremo molčati o vrnitvi naše dobrodelne misije, katero smo z neverjetno darežljivo podporo skoraj vsega krščanstva poslali v neizmerne ruske pokrajine v pomoč Rusom, ki so trpeli lakoto in mnogotere bolezni. Zadosti vzroča imamo, da člane naše misije javno pohvalimo, ker so važno in težavno nalogu izvršili v popolno našo zadovoljnost. Te naše pohvale so tem bolj vredni, kolikor več neprjetnih čvor so moralni pretrpeti pri usmiljenem podpiranju tolikih množic, dasi bi bilo primereno, da bi njihovo delovanje, ki se je vršilo v duhu krščanske ljubezni v pomoč Rusom brez razlike vere, tudi (ruska) vlada s svojo avtoriteto podpirala, a ne ovirala. Kar se tega tiči, smo sklenili, da bomo še nadalje podpirali Ruse tako v njih domovini kakor tudi one Ruse, ki jih tare izgibanstvo.

Nihče naj ne misli, da smo s to dobrodelnostjo hoteli podpirati sedanjem ruski državni usiroj (rei publicae genus), katerega nikakor ne odobravamo, marveč še nasprotno, ko smo tako dolgo lajšali nesrečo ruskega naroda, smatramo, da smo po očetovski skrbi, od Doga nam izročeni, dolžni opominjati in v Gospodu spodbujati vse, posebno pa mož, ki vladajo narode, da vsi ljubitelji javne blaginje in miru, vsi, ki spoštujejo svetost družine in človeško dobrostan, z druženimi močmi sebe in svoje narode varujejo velikih in resnih nevarnosti in pogubnosti (damnna) takozvanega socializma in komunizma, a pri tem ne zanemarjajo dolžne skrbi za zboljšanje položaja delavcev in sploh nižjih slojev.

Zadnji stavki papeževe izjave o boljševizmu so velike važnosti, ker je s tem končno pojasnjeno rezervirano stališče Vatikana nasproti boljševizmu. Član papeške dobrodelne misije so na podlagi lastnih izkušenj in lastnega opazovanja toliko poročali o grozotah boljševizma, da je Pij XI. končno odločno izjavil svojo scdrobo s sedanjim ruski vladom, ki je celo nasproti članom dobrodelne misije kršila mednarodne kulturne in diplomatske običaje.

Iz katoliške Francije.

Naš list je že poročal, da je začel Herriot pred nekaj meseci zelo previdno preganjati katoliško Cerkev. Najbolj ga bodejo v oči samostani. Izdal je par ciklokov, v katerih naroča, naj se samostani izpraznijo in redovnike izselijo. Nato pa je previdno čakal, kakšen odmev bo to imelo pri katoličanih. Ni pričakoval, da bo zadel na tak odpor. Sicer od svojega početja nikakor ni povsem odnehal, vendar čuti, da ima pred seboj nepričakovano močnega nasprotnika.

Francoski katoličani, katerih vera je ponovno preskušena v trpljenju in v večjih žrtvah, so se začeli organizirati v enotno katoliško organizacijo La Fédération nationale catholique, kateri stoji na čelu general de Castelnau. Ne organizirajo se proti Franciji — kdo bolj ljubi svojo domovino kot katoliški Franci? — ampak zato, da dobi katoliška Cerkev pravice, ki ji gredo. 50 škofov je že uvedlo to organizacijo v svojih škofijah. Pri veličastnih manifestacijah, ki se vrše zadnje mesece po vsej Franciji, puste ob strani dnevna politična vprašanja, ki jih morda ločijo; pred seboj imajo le svoj veliki cilj, ki ga morajo doseči: pravice katoliške Cerkve ne le v privatnem ampak tudi v javnem življenju.

7. in 8. decembra je manifestirala Bretanija za katoliško stvar. 20.000 mož se je zbralo 7. dec. v Cornouaille. Vlada je pričakovala nemirov, zato je rosila tjakaj močne orožniške patrule. Pa niso imeli prav nikakršnega posla. Mirno so se zbrali možje v stolnici in do zadnjega kotička napolnili prostorno cerkev. Zabučale so orgle in vsa hiša božja je odmevala globoke vere, ki so jih zbrani možje izpovedovali s tem, da so zapeli kot uvod k manifestaciji enoglasno Credo — Verujem v Boga Očeta, Jezusa Kristusa, sv. Duha, sv. katoliško Cerkev. Nato je v splošni tišini stopil na prižnico škofov Duparc, ki je z ognjevitvo sedlo le še podprt navdušenje, ki je že gorelo v srcu vsakega posameznika. Po končani cerkveni slovesnosti se je v popolnem redu vršilo manifestacijsko zborovanje na

Cene inseratom:

Enostolna petlinna vrsta
malli oglasi po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglasi v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvzemski
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

škofijskem vrtu. Kot govorniki so nastopili duhovniki in laiki. Od države zahtevajo zlasti troje: 1. Diplomatične zveze z Vatikanom se ne menjajo prekiniti. 2. Francoska vlada mora držati besedo, ki jo je dala katoličanom v Alzacija-Lotaringiji. 3. Vse svoje moči in ves svoj vpliv bodo zastavili v to, da se odpravijo zakoni, ki kralijo pravice katoličanov (proti redovnikom, proti šolam itd.).

Podobna poročila prihajajo tudi iz drugih krajev. V Folgoët se je vršila veličastna manifestacija 8. dec., katere se je udeležilo do 50.000 mož. Pretekli teden se je zbralo v Avignonu 7.000 mož, kjer je kot glavni govornik nastopal general de Castelnau. Prav tako se je v Bordeaux zbralo zadnji teden do 12.000 mož, ki vsi pošljajo vladu in v svet poročila z istimi zahtevami.

Ni čudno, da je Herriot presenečen, ker si je predstavljal, da bodo njegovi načrti vse drugače prospevali. Pozabil je na tisto kot že toliko in toliko drugih pred njim, ki so preganjali katoliško vero, da je namreč katoliška Cerkev postavljena na skalo, ki je Kristus.

K pouku latinščine.

V sedanjih debati za ali proti pouku latinščine je vnet časnikar tudi zapisal, da da so vse kulturne države odpravile latinščino iz šol. Namen takih trditev je očividno sugerirati nepoučenemu občinstvu, da smo le pri nas na celem svetu še tako nazadnjaški, da se ukvarjamo z latinščino, da smo do so jo drugod že davnno vrgli med staro šaro. Resnica je drugačna. Kdor se le malo ozre po svetu, vidi, da se zapadni narodi kot prvi predstavniki naše omike, še jako intenzivno bavijo s klasičnimi jezikami, na katerih sloni dobršen del evropske kulture, tako velik, da si je brez idej in oblik humanizma še mislit ne moremo, — sa jie že bežedi zaklad vseh civiliziranih jezikov v veliki meri oplojen z grškimi in latinskim izraziti, ki tvorijo skupno kulturno last vseh.

Vzemimo le Francoze, ki jih sicer tako radi posnemamo. Res, tudi v Franciji se že desetletja bije boj med pristaši in nesprotnikih klasičnih jezikov, ali bolje rečeno: boj za šolsko reformo v svrhu večjega upoštevanja realnih predmetov in modernih jezikov, kajti proti pouku klasičnih jezikov samih Francov v splošnem nikdar niso bili. Slo je le zato, da se dā v skladu z zahtevami modernega časa tudi praktičnim predmetom več mesta v šoli. Treba je vedeti, da so Francozi od nekdaj prvoribitelji klasicizma, ves njihov značaj in razvoj zraščen z njim; zato se je pri njih srednja izobrazba do 20. stoletja osredotočevala preveč izključno okoli klasičnih jezikov. Prvo večjo koncesijo realnim predmetom je prinesla reforma srednješolskega pouka l. 1902. Po njej se je delila nižja srednja šola na dva oddelka, na humanističnega in realnega. V prvem se je poučevala latinščina vse štiri

Vsem igralcem in igračkam kakor voditeljem pa izrekamo prirčno zahvalo za njihov trud, da so priredili Slovencem v tujini tako lep dan, kateri bo marsikom & dolgo ostal v lepem spominu. Sprejmite prirčne božične pozdrave, Slovenci in Slovenke v domovini in inozemstvu od vaših bratov in sester iz daljne Francije. — Odbor kat. slov. del. društva sv. Barbare v Lens-Liévinu, Francija, Pas de Calais.

Cerkje na Gorenjskem. Med zelo napredne kraje se smemo štetiti od 19. oktobra 1924, ko je v vseh Cerkjih, Pšenična Polica in Vaseca iz domače centrale zasvetila električna luč. V Reki nad Sangradom stoji centrala za 125 konjskih sil, ki se pa dajo lahko pomožiti do 700 HP. Z dnem otvoritve je bilo oddanih okoli 270 žarnic. Znamenita je naša napeljava, ker ima prva lesene cevi. Pri nas so videli inženieri to napeljavlo, in so po našem vzorcu naredili enake cevi v Žireh. Pri otvoritvi je naš g. župnik ob asistenci g. kaplana Janeza Burnika blagoslovil centralo, ravnatelj kranjske gimnazije g. Košnik je slavil v navdušenem govoru domačina Ivana Čimžarja, Bukovčevega iz Dvorja, ki je v Ameriki varoval, da ji mogel svoji domovini napeljni lepo razsvetljavo. Veliko je pretrpel Ivan Čimžar, predno je luč zagorela. Nepodučeni ljudje so se norčevali in brili neslane šale. Nekateri so še celo v časopisih smešili prizadevanje Čimžarjevo, namesto da bi ljudi podučevali in jim kazali korist električne luči. Pa je Čimžar vse premagal Danes ima zadoščenje. Ljudje so z razsvetljavo zadovoljni, in vedno novi narodni se oglašajo. Napeljal je električno luč sedaj že tudi župan, kaplani, in v kratkem jo dobti tudi župnišče.

Iz Kranjske gore. Imamo najkrasnejšo zimo, kakoršne ne pomnijo najstarejši ljudje. Že okrog dva meseca ni oblaka na nebuh. Solnca imamo sveda malo, ker je vsled visokih gora malo obzorja, a sveti nam tem jasneje, med tem ko vas nižavce mori in tlači težka meglja, katera se začenja že od Jesenice navzdol. Toplomer kaže v jutranjih urah — 4° do — 5° C, čez poldan pa + 6° do + 8° Celzija. Ljubljanski smučarji hodijo ob nedeljah iskat u tem sneg, a se razočarani vratajo. V Pišenski dolini in proti Vršču ga je okrog 20 cm, a tamkaj teren za smuči ni ugoden. Solntna stran je pa popolnoma kopna, tako da cvete teloh in pomladni vres. Če bo sneg ugoden, se bosta vršila pri nas v tekoči zimi dva vojaška smučarska kurza, katera bosta trajala vsak en mesec. V teh kurzih bo zastopana vsa jugoslovanska armada. To bo vsaj nekaj življenja v sicer po zimi tako zapuščeni Kranjski gori.

Zagorje ob Savi. Z ozirom na hvalisanje nekega Jutrovega dopisuna o izbornem delovanju električne zadruge in o številni udeležbi njenega izrednega občnega zборa ugotavljamo sledete: Občnega zboru ali bolje družabnega večera se je udeležilo 5 ljudi. Cedna številka! 5 je veljala za predvojne obresti (članov je okrog 100). Verjetno bo, da je bil Jutrov poročevalc eden tistih gospodov, ki imajo pri zadrugi opraviti s številkami. Ti včasih s številkami čudno operirajo v nezadovoljnosti zadružnikov. Le tako si lahko razlagamo vso stvar. V koliko so ljudje v resnicu navdušeni za vodstvo zadruge, bomo videli na prihodnjem občnem zboru. Žalostno za zadrugo, če si hoče na ta način delati razpoloženje med članji. Ljudje so se že naveličali raznih žandarskih šarž ter njihovih metod, kot tudi medvojnih aprovizacijskih mesarjev, ki po mnenju dopisnika tako izbirno delujejo v blagobit Zagorjanov. Hvaliti zadružnega monterja in govoriti o njegovi delavnosti, to je preveč! Nepobitno je, da malo dela in veliko govorji. Morda so zadovoljni z njim gg. krčmarji, ker jih zelo rad in pridno obiskuje. To je sicer njegova stvar, če je tudi po zimi žejem; vendar mož takrat pozablja, da je v službi. Naše člansko načelstvo pa gre in naredi s tem človekom pogodbo za celih pet let. Častitamo! Gospodu dopisniku priporočamo, da zojet brž kaj napiše o našem vremu načelstvu! Zeleli bi pač, da bi imel toliko časti, da bi svojo čeckarijo vsaj podpisal.

Iz Sodražice. Zadnjo nedeljo je obiskal tukajšnje krošnjarje in obdarje naš bivši poslanec g. Škulj. Zbral se jih je lepo število, katerim se je pridružilo tudi več drugih njegovih čestilcev, tako da je nazadnje iz obrtnega sestanka nastal skoraj volivni shod. S svojim daljšim poročilom jih je popolnoma zadovoljil glede krošnjarstva v Italijo in Nemško Avstrijo. Za Italijo jim je isto že zagotovljeno, kar je pričakovati tudi za Avstrijsko republiko. Zborovalci so ga večkrat prekinili z burnim odobravanjem ter mu zagotovili svoje neomejeno zaupanje tudi za bodočnost. Za vse krošnjarne ugodnosti se ima, kar je z vladnimi citati dokazal, kočevski in logaški okraj zahvaliti, edinole Jugoslovanskemu klubu ter v prvi vrsti našemu dosedanjemu narodnemu zastopniku g. Škulju. Po končanem govoru se mu je v imenu interesentov zahvalil g. župan Stupica.

Reteče pri Skofiji Luki. Dne 21. t. mes. je g. dr. Ivo Pirc predaval o zdravstvu. Zanimivo predavanje so pojasnjavale kino-slike. Poslušalec je bilo prav veliko. Poslušali so s takim zanimanjem, da jim je čas prehitro minul.

Papežovo božično voščilo.

Rim, 23. dec. (Izv.) Papež je danes sprejel kardinalski kolegij. Kardinal Vannutelli je prebral papežu božično voščilo miru, v katerem izjavlja, da mir sveta ne more temeljiti v pisanih pogodbah marveč v sreih ljudstva. Papež je odgovoril na pozdrav, za katerega se je zahvalil in izjavil, da je božično geslo »Mir ljudem na zemlji« mir sporazuma temeljiti mora na resniči, v čistih sreih, v bratskih osebnih in socialnih vprašanjih ter bratstvu med narodi. Sveti leto, ki se jutri prične, naj bi pospešilo zmago kraljestva in ž njim miru božičega na zemlji. Narodi sveta, ki bodo na sveto leto prihajali skupno v sreči krščanstva naj bi tu našli mir, sporazum in bratstvo.

Hrvatska pučka stranka.

Zagreb, 24. dec. (Izv.) Včeraj se je vrnil z agitacijskega potovanja po Dalmaciji in Hercegovini predsednik Hrvatske pučke (službne) stranke Stjepan Bařić. Udeležil se je zborov zaupnikov v Šibeniku, Splitu in Mostaru. V severni Dalmaciji je nosilec liste Stjepan Bařić, v južni Dalmaciji dr. Ante Dulbić, za volivno okrožje Mostar in Dominik Mandić. G. Bařić je izjavil, da se je razpoloženje za HPS v Dalmaciji in Hercegovini zelo zboljšalo in bo dobila pri volitvah mnogo več glasov kakor zadnjič. Deločeni so tudi kandidati za banjaluško in travniško okrožje. Nosilec za okrožje Banjaluka je dr. Janko Šimrak, za okr. Travnik pa Ante Vučić, kmet. — Za Tuzlo in Sarajevo še niso določeni kandidati.

Zagreb, 24. dec. (Izv.) Zadnjo nedeljo se je vršil v Jelenju zbor zaupnikov HPS za modruške - reško volivno okrožje. Nosilec liste je dr. Janko Šimrak.

Zagreb, 24. dec. (Izv.) Okrajni kandidati HPS za sremsko volivno okrožje so: za okraj Vukovar - Ulek: Ilija Petričević, za Vinkovce - Županjo: Marjan Bosančić, za Šid - Mitrović: Josip Šuk, za Staro Pazovo - Žemun: Ivan Krmota, za Irsk: Martin Štilinger.

Italija.

MUSSOLINIJEV NAMERE.

Rim, 23. dec. Včeraj se je sešel ministarski svet, da razpravlja o načrtu za volivno reformo. Razprave se bodo nadaljevale. Ker se snidejo odseki in zbornica že 3. januarja, se sklepa, da mora ministarski svet rešiti volivno reformo najkasneje do 30. t. m., da bodo imeli poslanci priliko, da načrt do 3. januarja vsaj površno prouči. — Zanimivo je, da je ministarski svet včeraj sklenil, da predloži vlada zbornici že v januarskem zasedanju državni proračun za leto 1925-1926. Na ta način si hoče zagotoviti vlada proste roke za razpust zbornico in volitve. Kakor hitro ima proračun, more Mussolini odgoditi sedanjo zbornico in jo potem poljubno razpustiti ter razpisati volitve tako, da bi se sešla prihodnja zbornica šele 30. junija 1923. Poleg volivne reforme, tiskovnega zakona in Giuntove izročitve bo torej večina v prihodnjem zasedanju rešila tudi proračun za 1925-1926.

OPOZICIJA SE NE UDELEZI VOLITEV POD SEDANJO VLADO.

Rim, 23. dec. Opozicionalni listi »Mondo«, »Giornale d'Italia« in drugi izjavljajo, da se opozicija morebitnih novih volitev, ako bi jih vodila sedanja vlada, nikakor ne udeležila.

MINZONIJEV PROCES.

Rim, 23. decembra. V preiskavi zaradi umora don Minzonija je državni pravdnik te dni zaslišal posl. Morea, ki je potrdil svoje izpovedbe v Balbovem procesu ter je izročil sodniku izvirnik Beltramijeve spomenice.

PREISKAVA PROTI SEN. DE BONU.

Rim, 23. dec. Danes se je prvič sešla preiskovalna komisija senatnega vrhovnega sodišča, da otvari zasliševanje prič v Donatijevi obtožbi proti sen. De Bonu.

FAŠIZEM ZA REŽIM.

Rim, 23. dec. Včeraj je zboroval izvršil odbor fašistovske stranke. O seji so izdali poročilo, ki naglaša, da bo stranka do skrnosti branila režim. Hipoteza, da bi vodila volitve kaka druga vlada, je nemizilna in semešna. Fašistovska vlada ima v rokah vsa odločilna sredstva in jih bo obdržala. Kar tiče volivne reforme, je to stvar vlade. Vendar predložitev načrta še ne znači takojšnjih volitev. Fašistovska stranka bo nemudoma uvelia najobsežnejše priprave za bodoče volitve.

UMOR MACEDONSKEGA VODITELJA.

Rim, 23. dec. (Izv.) V Milanu je danes popoldne v nekem baru 24 letni Bolgar Di-

Danes in jutri

je dan novih oblačil. Marsikdo bo kupoval modne potrebštine, toda dobro in ceno bo kupil le oni, ki bo šel k tvrdki Drago Schwab, Ljubljana

ARETACIJE V ROMUNIJI.

Bukareš, 23. dec. (Izv.) Policija je te dni po raznih mestih Romunije arretirala 400 komunistov, češ da so v zvezi s sovjetti in teroristično akcijo na Romunskem.

IZPRAZNITEV KÖLNSKE CONE.

Pariz, 23. dec. (Izv.) Ministrstvo za zunanjé zadeve je izdelalo načrt note glede izpraznitve kölnske cone. Nota bo v soboto predložena v odobrenje veleposlaniški konferenci, ter se bo na to izročila nemški vlad.

Dnevne novice.

— Romanski filolog proti latinščini. Prejeli smo: V soboto 20. t. m. se je vršilo v Ljubljani posvetovanje staršev, prizetih po srednješolski reformi. Shoda niso sklicali klasični filologi, za latinščino ni govoril nikak profesor, ampak resnični zastopniki staršev, ki so se v svojem javnem delovanju pripravili o veliki vrednosti in potrebi humanistične izobrazbe. Da se je na shodu pojavila tudi opozicija, je čisto razumljivo, manj razumljivo pa je, da je ta opozicija sestavljena ne iz staršev, ampak dijakov in to celo tistih, ki so pri vsej stvari slišala prizetati in ki se zdi, da so prisli s svojo zavistjo gimnazijcem takoreč pričati za potrebo humanistične šole. Še čudneje se ti zdi, da proti latinščini in humanistični gimnaziji nastopajo samo profesorji, dočim jo branijo odvetniki in vojaki. Naravnost osupne je, da zagleda med napadalec latinščine predavatelj romanske filologie na ljubljanskem vseučilišču, g. prof. Šturna. To je popolnoma nerazumljivo in po pameti tudi popolnoma nemogoče, da bi na takem mestu mogel kdo govoriti iz prepričanja. Blagrujem gospoda profesorja, ki mu bo delo silno olajšano, kajti svoja predavanja bo lahko začenjal z osnovnimi pojmi iz latinščine, ker sicer mu je vsaka pot v poznavanje in znanstveno proučevanje romanskih jezikov čisto nemogoča. Ali pa mogoče predava g. profesor historično slovenco romanskih jezikov ne oziraje se na latinščino? Ali mu je mogoče praksa na univerzi pokazala, da v romanistiki najlepše napredujejo tisti, ki še niso otrovani z latinščino? Ali se morda ne spominja g. profesor, da je nekoč izrazil misel, da bi bil potreben za tiste romaniste, ki ne znajo latinščine, poseben latinški tečaj, kjer naj bi se jim na podlagi romanških jezikov razlagala latinščina? Seveda je vse teže razložiti 6 latinških sklonov iz ene same romanske oblike, kakor pokazati kako so se iz psiholoških razlogov in glasovlosnih razlogov izgubljali skloni. Regresija je pri takem pouku slišna in na glavo postavljen pouk, kar se bo moral kmalu zgoditi, če nam na glavo postavijo našo srednjo šolo. (In če bo med slovenskimi profesorji mnogo takih režimskih kimacev, kakor so gg. Šturn, Pavlič etc., ki komaj čakajo, kdaj bo Prilečev kihnil, da soglasno zakriče: »Bog pomagaj, gospod minister! Zdravo! Sluga sem, gospod minister! — Op. ured.) Prav tako je čisto nemogoče in nesmiselno poglabljati se v srednjeveško romansko kulturo in umetnost brez poznavanja latinščine in klasične umetnosti. Če pravite, proč z latinščino, recite tudi proč z romanskimi jeziki, ki so itak le latinščina 20. stoletja. Če pravite, ven s klasiki, bodite dosledni in recite tudi, ven iz naših šol romanska kultura, romanska umetnost in literatura. S kakšnim brezglasom, ali govorimo odkrite, podlim cinizmom odpravljajo latinščino ter uvajajo dete, ki so mu umorili mater. Če to zagovarja kak poltični zagrizence, bodi; plačan hlapac jet. Toda da se do tega spožabi vseučiliški profesor romanskih jezikov, to je neodpustljivo. Mi želimo samo, da gospod profesor dobí med svoje poslušalce prav kmalu same nelačnice, da mu bo delo njegovih predavanj in njegovega znanstvenega vzgajanja olajšeno, ko se bo odkrižal humanističnih nadutežev. Naj se g. profesor v Parizu, kamor se odpravila z državno štipendijo, kakor slišimo, ogleda, kako veliko važnost polaga francoska šola na latinščino in na poznavanje latinske kulture; naj se prepriča, s kakim ponosom se priznava latinškim narodom. Morda pa vendarle prodre počasi pamet na površje. — Ali pa naj morda tudi državne štipendije pomagajo ubljati naše šolstvo? Ali se morda tudi g. prof. Šturn ravna po načelu: »Iz česar jasli zobjem, njemu pesem pojme?« Njegov zagovor Pribičevičevih reform, ki nima drugega namena, kakor demontirati naše šolstvo, nas močno potrjuje v tej sumnji.

— Tudi hrvaški starci proti šolski reformi S. Pribičevića. Kakor poročajo Hrvatski listi, so tudi starci iz Hrvatske in Slavonije poslali kralju spomenico, v kateri prosijo, da bi se nova Pribičevičeva naredba glede reforme realnih gimnazij na Hrvatskem ne izvedla.

— Odpuščanje delavcev v Bosni. Šumska industrija »Ugar« v Bosni je brez odpovedi odpustila 2000 delavcev, češ da delo slablo napreduje. Istotako je železarna v Zenici odpustila večje število delavcev. Napovedujejo se odpusti še v drugih podjetjih.

— Društvo v zaščito upnikov iz Slovenije se namerava ustanoviti. To se je sklenilo na dobro obiskanem sestanku trgovskih in obrtniških interesentov dne 17. t. m. v zbornici Gremija trgovcev. Izvolil se je tudi odbor, ki naj sestavi načrt pravil za takšno društvo. — Pripravljalnemu odboru načeljujeta veletržca gg. Fran Žebal kot predsednik in Fran Stupica kot podpredsednik. Tozadne informacije daje tajništvo Gremija trgovcev v Ljubljani, palača Kreditne banke. Telefon št. 927.

LUKULO dišave v zavojčkih so najboljše!

Blagoslovljene praznike!

Uredništvo in upravnost.

— Finančni minister dr. Ninčič. V Novo Palanko se je te dni pripeljal lepo in elegantno oblečen gospod, ki se je postajenačelniku predstavil kot finančni minister dr. Ninčič. Postajenačelniku, ki bržkone ne bere nobenih časopisov, je imponiral elegantno oblečen gospod tako zelo, da ni niti najmanje dvomil, da ima pred seboj pravega ministra finansijec dr. Ninčiča. Ko se je gospod minister odpeljal dalje, je postajenačelnik še telefoniral svojemu tovarišu na sosednjem postajo, kakšen visok obisk ga čaka; sosednji postajenačelnik je pripravil za gospoda ministra naranost sijajen sprejem. Pričakovali so ga na peronu pri prihodu vlaka vsi uradniki v paradi, neka dama pa je poklonila gospodu ministru krasen šopek. Gospoda ministra so z vsemi častmi spremkljali v hotel, kjer je bila zanj že pripravljena fina večerja in udobno prenočišče. Med tem pa se je vendarle neki uradnik spomnil, da dr. Ninčič ni minister finansijec, ampak minister vnarjenih zadev. To je razumel končno tudi postajenačelnik, ki je nato obvestil policijo o prihodu gospoda ministra. Policija je kmalu ugotovila, da gospod minister ni niti minister finansijec dr. Ninčič, ampak brezposelni počajec Rezso Marik iz Sombora. Namesto v lepem hotelu, je moral prenočevati gospod minister na trdih deskah v policijskem zaporu.

— Mlad tat. V sredo so v Kranju v trgovini Likozar založili vajence D., ki je že nad leto dni odnašal iz trgovine specerijsko blago. Imel je stalne zodjemalec in predvsem dobrega prijatelja B. D. je živel razkošno in vedno razpolagal z denarjem. Delal je neopaženo svoje spekulacije, vsi so namreč mislili, da dobiva denar od doma. Je imovite družine iz Poljanske doline. Orožniki so ga takoj odvedli v zapor in tam je tekom včerajnjega zasišanja priznal za 30.000 krov ukradenega blaga in 2000 Din gotovine. Vajenc je star šele 18 let. Rad je zahajal v kino in v slabo družbo.

— Novi tečaji za strojepisje, stenografjo, knjigovodstvo ter srbohrvaščino (posamezni pouk) začnejo na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 3. februarja 1925. Vpisovanja, pojasnila in prospekti v specjalni trgovini s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami, Ant. Rud. Legat & Co, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. Nobene podružnice!

— Najboljši univerzalni računski stroj za seštevanje, odštevanje, množenje in deljenje je »Triumphator«, Samoprodaja in razkazovanje radovoljno po tvrd. Ant. Rud. Legat & Co, Prva specjalna trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami, specjalna delavnica za popravila pisarniških strojev, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. Nobene podružnice! 8082

— Ledvične, želodčne in črevesne bolezni prenehajo po vživanju Radenske vode!

Iz Primorske.

— 25 letnica »Pučkega Prijatelja«. Glasilo hrvatskega ljudstva v Istri: »Pučki prijatelj obhaja ta teden svojo 25 letnico. List je usanovil veliki šef dr. Anton Mahnič. Kasnejega je prevzelo novoustanovljeno »Tiskovno društvo« v Pazinu, ki je ustanovalo svojo tiskarno. L. 1920, so fašisti navalili na tiskarno in jo s stroji vred popolnoma uničili in zazgali. »Pučki Prijatelj« je nato kot begunec izhajal nekaj časa v Trstu, odkoder se je preselil v Gorico — ob stran svoje zveste posestrime in soboriteljice »Goriške Straže«. Vsled določb novih tiskovnih predpisov pa se je moral zopet vrniti v Trst, kjer sedaj izhaja. List je resno in krepko urejevan in istrskemu ljudstvu v sedanjih težkih dneh pravi dobr in zanesljivi prijatelj. Bog blagoslovi delo tudi v bodoče in daj dočakati vsem skupaj lepših dni!

— Nevarno je obolel g. Ivan Drašček, kurat v Štjaku.

— Prosveta. Pred kratkim je slovensko gledališče v Gorici praznovalo svojo 25. predstavo s Cankarjevim »Pohujšanjem v dolini Šentflorjanskem«. Že preje je bila vrla »Mlad-

kac priredila svoj izvrstno uspeli koncert, sedaj je pa za nedeljo 28. t. m. napovedan koncert prvaka pevskega društva v Jul. Krajini: zborna učiteljske zvezde. Poleg tega pa se sveda tudi prosvetna društva po deželi pod vodstvom »Prosvetne zvezce« pridno gibljejo.

— Zopet prepovedana slovenska gledališka predstava. V Sv. Križu pri Trstu je tržaška kvestura prepovedala gledališko predstavo, ker se istočasno vrši ples italijanskih učiteljev.

— Interministerialna komisija za Istro je proučila vse dosedaj ji predložene spomenice in dovršila pripravljalna dela. Dne 3. januarja se snide na plenarno zasedanje.

— Potres v Modeni. Dne 22. t. m. ob 7.52 zjutraj so čutili v Modeni precej močan potresen sunek, ki je trajal 5 sekund. Škode ni napravil.

Iz Štajerske.

— Posvetitev zvonov za mariborsko stolno cerkev. V nedeljo se je izvršila v Mariboru slovesna posvetitev zvonov za stolnico. Ob zvoki vojaške godbe in zvonenu starih zvonov so prepeljali nove zvonove iz litarne na Slomškov trgu. Med potom je zvonove sprejela duhovščina na celu številnim vernikom. Učenka meščanske šole je pozdravila došle zvonove. Na Slomškovem trgu so zvono obesili na oder. Ob pol 10. uri je došel s številno asistenco mil. g. škof dr. Andrej Karlin, ki je zvonove posvetil. Prvi je posvečen v čast presv. Trojice, drugi na imo patrona škofije sv. apostola Andreja, zadnji pa presv. Šreca Jezusovemu. Posvetitvi so prisostvovali razun botrov in duhovščine zastopniki drž. oblasti, med njimi veliki župan g. dr. Pirkmajer, okrajski glavar dr. Iipavie, komandant mesta, polkovnik Nikolič in drugi. Po posvetitvi je prevzv. škof v stolni cerkvi v slavnostni pridiž razložil zgodovino in pomen stolnih zvonov. Po pridiž je opravil slovesno pontifikalno sv. mašo mil. g. stolni dekan dr. J. Tomačič. Vsa cerkvena opravila je zaključil zopet premil. g. škof s slovesno zahvalnico. Točno ob 13. uri so se začeli zvonovi pomikati v stolp. Dviganje je izvršila mestna požarna bramba z dvema avtomobiloma. Med dviganjem je na stolpu zopet svirala vojaška godba. Več tisoč broječa množica je napeto gledala dviganje in vztrajala do 15. ure, ko je zginil velikan v stolni stolp.

— Vlak ga je povozil. V pondeljek so našli v Cretu blizu Celja mrtvo moško truplo z odtrgano glavo. Povozil ga je najbrže nočni brzvlak. Kdo da je ponesrečenec, ni bilo še mogoče dognati. Tudi se ne ve, ali se je zgodila nesreča ali pa se je namenoma vrgel pod vlak.

— Divji zajec v Mariboru. Včeraj zjutraj so mariborski policiji ujeli v Gosposki ulici divjega zajca. To je vsekakor redki pojav, da se divja žival zaleti v prometno sredino mesta.

Naročajte sobotnega »SLOVENCA«!

Vsem onim, ki ne zmorejo naročnine na vsakdanjo izdajo »Slovenca«, priporočamo sobno izdajo, ki bo imela redno prilogu

UPRAVA »SLOVENCA«.

Celoletna naročnina s prilogom vred bo veljala za leto 1925 — samo 60 Din za vse kraje Jugoslavije, za pol leta pa — 30 Din. — Narcila sprejema

UPRAVA »SLOVENCA«.

Iz Ljubljane.

— Božični sejm. Mesec december je mesec otrok. Njih prej jih razveseli Miklavž z bogatimi darovi. Eno ali drugo otroško lice se na Miklavžovo jutro sicer nekoliko zategne, ko vidi šibo, pa se kmalu zjasni in potolaži, ko vidi na šibi par zlatih orehov in sočnih jabolk. Za Miklavžem pa zopet Božič! Otroci ne vedo, koga bi bolj častili, ali Miklavž ali Božička! Oba pa kupujeta v Ljubljani svoje lepe stvari za pridne otroke na Kongresnem in na Vodnikovem trgu. Na Kongresnem trgu pripeljejo ljudje na vozove mladih smrek, božičnih dreves. Vsak prodajalec pripelje s

Vsakomur, ki ljubi svoje zdravje,
se priporočajo
čajne mešanice
najfinjejsih indijskih in kitajskih čajev s znamko
„BUDDHA“.
Priporoča se za zjutraj in popoldne **Indijske**,
za večer pa **kitajske mešanice**.
Dobiti jih je v vsaki trgovini.

seboj tudi svojo delavnico, da sproti izdeluje krizaste in okrogle podstavke. Podstavljenia drevesca pa občuduje sladka mladina z željo, naj bi božiček zanjo kupil največje drevo, najrajiši visoko kot cerkveni stolp, ker na višoko drevo gre več bombonov in igrač kakor na eno samo majhno vejico. Na Vodnikovem trgu pa je jaslic kar za celo razstavo, jaslic z globoko v mah vdelanimi betlehemske hlevki in s celimi čredami ovac in z mestom Betlehedom ali pa celo samim Jeruzalemom v ozadju. Poleg jaslic pa na kupe trobent, ropotulj, konjičkov in bobnov. Pa tudi trgovine si ogleduje Božiček, posebno one, kjer gledajo iz izložb kodraste punčke s premikajočimi se očmi ali pa tiste, kjer drdrajo kar cieli vlaki po zaokroženih šinah ali pa čakajo cele kolone avtomobilov in izloženih garazah. Vse te lepe stvari si ogledujeta Miklavž in Božiček ves mesec in nosita pridnim otrokom skromne ali pa bogate darove, kakor sta pač razpoložena in kakor pač presojata pridnost in zasluge otrok po svojih natančnih zapiskih.

— Ij Ata. »Strašna je ta zima, es ist schrecklich,« so rekli ata, ko so pozno dopoldne vstali, porinili škašek s popeljki pod poste in stopicali k oknu, kjer so pogledali na termometer in potrkalni na barometer. Potem so počasi zložili iz omare debele jopo, topel kožuh — echt Biber, bitte sehr, in debele rokavice. Ko so svojega rojstva kosti in meso zavili v debele volno in se omotali s toplo kožuhovino, so počasi zlezli po stopnicah do večnega praga. Najprej so na cesto previdno pomolili svoj nos, — echt rot, bitte sehr, Stich ins Blaue —, privihali kožuhast ovratnik čez ušesa in potem so se spustili v daljni svet na Kongresni trgu. Tam je bilo polno dreves. Ata so se spomnili na svoja mlada leta, ko so tudi oni gledali božično drevesce vse v svečkah in bogato obloženo s piškoti, zlatimi orehi in igračami. Pa kmalu so jim mladostni spomini ušli drugam, in ata so bili zopet ata, starf ata. »Kar tukaj bi jih pobesil, na ta-le drevesca, vse skupaj, diese verdamten Klerikaltzen!« V štanjol bi jih zavil, da bi se lepo svetili, pa bi bingljali z vejk! — Tako so gledali ata v duhu pred seboj bingljajoče klerikalce, ko jih nekdo sune. Ata so se nejevoljni ozrli, a oči so se jim kar zaiskrile od veselja, ko so zagledali pred seboj kar tri rodoljubem vom Land, ganz echt, bitte sehr. Z rodoljubi skupaj so jo ubrali po Kravji dolini na Martinovo cesto, tja k gospodu, ki so zdaj za Topolavco. Ko so se gospodje lepo razvrstili tam zadaj, im Rodoljuben-zimmer, so gospod, ki so zdaj za Topolavco, nekoliko pomežknili: »Volitve bodo, ja, volitve. Kaj pa izvijlio?« Beseda »volitve« je naata učinkovala čudovito. Kar oči so se jim zasvetile, pa so rekli: »Ja, volitve! Mi bomo volili, vsi bomo volili. Tudi zmagli bomo, wier verden siegen!« Najprej pri Lvovu, potem na Dunaju in polem v Ljubljani! Der General von Mohorič, Exzellenz, bitte sehr, wird schon machen! Ves navdušen od končne zmrze pri Ljubljani so se ata obrnili k črnemu dekle, ki je ponizno in udano v voljo božjo čakalo na narcilo: »Also, heute Siegeswein, tistega, der was is ganz spezial, oni naj pa kar sifon pijejo, diese verdamten Klerikaltzen! — »Bravo, bravo,« so zaploskali atu die Rodoljube vom Land, ganz echt, bitte sehr, in so slavili zmago pri Lvovu, pri Dunaju in pri Ljubljani kar vse naenkrat tako dolgo, dokler ni prišel čas, ko so vse skupaj odšli na praznovanje bodoče zmage pri Ljubljani še zum Maček, dem weltberühmten, tam za vodo, kjer so tako zmagovali, da še danes verjamejo na zmago.

— Ij Razglas mestnega magistrata proti vojaškim beguncem. V zmislu razpisa veli-

kega župana ljubljanske oblasti z dne 12. decembra 1924, št. 29.908, re razglasila, naj noben delodajalec ne sprejme v delo ali službo osebe, ki se ne more izkazati z vojaškim dokumentom. Da se predvsem omogoči izsledovanje vojaških beguncov se prebivalstvo po razpisu ministrstva za notranje zadeve, odeljenje za državno zaščito, z dne 26. novembra 1924, D. Z. br. 10.293, opozarja in pozivlja, da nobene osebe, ki se ne more izkazati z vojaškim dokumentom, ne sprejme v delo ali službo, temveč naj v zmislu veljavnih zglasovalnih predpisov vsako tako osebo naznani na deželi županstvu, v Ljubljani pa policijski direkciji, da ugotovi njeno identiteto. Neizpolnjevanje take prijave povzroči delodajalcu neprilike in kazni. V Ljubljano pristojni dobijo potrebne vojaške dokumente t. j. vojaško zglasovino — če je že nimajo — v mestnem vojaškem uradu (Mestni dom). — Mestni magistrat ljubljanski, dne 19. decembra 1924. Magistratni ravnatelj dr. Zarnek l. r.

— Ij Tvrđka I. Maček, Aleksandrova c. 12, prodaja vse oblačila za gospode in otroke do božičnih praznikov po znatno znižanih cenah.

— Ij Svetlobna telesa »Vesta«, stropne, namizne in stenske svetilke v vseh izdelaval po konkurenčnih cenah J. Gorec, palača Ljublj. kreditne banke. 7528

Učiteljski vestnik.

Oblagajno božično zborovanje »Slomškove zvezde« bo dne 3. januarja 1925. Dnevni red in kraj naznanimo po božičnih praznikih.

— Naznanila.

Vrhnička. Pri žrebanju srečk v prid Rokodelskega doma na Vrhnički, katere se je vršilo dne 21. decembra 1924 ob pol 4. uri popoldne v društveni dvorani, je zadela prvi in glavni dobitek v vrednosti 700 Din srečka št. 2560. Drugi in tretji dobitek v vrednosti po 300 Din sta zadeli srečki št. 1887 in 2434. Nadaljnje štiri dobitke po 200 Din so zadeli srečke št. 605, 1717, 2613, 2781.

— Ječja pri Ljubljani. Na praznik sv. Stefan ob 3 popoldne ponovi »Pevski odsek« S. K. I. D. Vodopivecovo spevogro »Kovaci v študent«. Pred igro je na sporedu 7 pevskih točk, po večini vse domače narodne pesmi. — Vstopnice v predprodaji v trgovini L. Smrk, pred predstavo v Društvenem domu.

Ljudski oder v Radovljici ponovi zgodbino dramsko drama »Dekle z biser« v nedeljo 28. t. m. dvakrat: ob pol 16. in ob 20. Zaradi velikega navala se priporoča preskrba vstopnic med tednom pri Kmetijski zadrugi.

— Smarino pri Litiji. Dramatični odsek kat. prostovetnega društva priredi 28. t. m. ob treh popoldne v Društvenem domu igro »Na betlehemskej poljanah« s petjem. Po igri bo predaval tajnik prostovetne zveze iz Ljubljane o Palestini. Predavanje bo zanimivo, ker bodo s predavanjem združene sklopitne slike.

— Tcharje. Katoliško prostovetno društvo predsti na Štefanovo dne 26. t. m. ob treh popoldne v društveni dvorani Jalenovo dramsko »Dom«.

— Store. Slovenska mladina v Štorah, podružnica prostovetnega društva v Teharjih, uprizori v nedeljo, dne 28. decembra 1924, ob štirih popoldne v dvorani Narodnega doma v Celju zgodovinsko igro v petih dejanjih »Mlada Zora«. Čisti dobiček je namenjen revnim Šolarjem v Štorah.

Silvestrova noč pevskega društva »Ljubljanski Zvon« dne 31. t. m. v zgornjih prostorih Narodnega doma. Koncertni vzored: Ženski, moški in mešani zbor ter orkestralne točke. Zabavni vzored: Novi originalni kurenti in komični nastopi, bogat srečolov, o polnoči nagovor in krasna alegorija. V paviljonih izvrsten prigrizek, slaščice, pristna kapljica, kava in čaj. Vstopnina 10 Din. — Vse prijatelje društva, petja in neprisiljene zabave vabi na velik poset odboru »Ljubljanskega Zvona«.

— Zelezničarji, ki so polagali izpit osemrmedne šole, se pozivajo na sestanek dne 28. decembra ob pol 11. uri v salonu pri »Levu«, Gospodarska cesta. Sestanek je velevažen glede prevedbe! Pridite vse in točno! — Sklicatelj.

Društvo sejmarjev za Slovenijo priredi v soboto dne 3. januarja

Iz širnega sveta.

Pariski zrakoplovna razstava.

Vsako leto se vrši meseca decembra v Parizu v veliki palači na Elizejskih poljih razstava zrakoplovstva. Namen te razstave je, pokazati občinstvu razvoj in važnost tega najnovejšega prometnega sredstva.

Ce stoji človek pred zrakoplovimi stroji, ima nehote občutek skrivnostnega in pa vzvišenega. Petnajst let je šele, odkar letamo po zraku in vendar kako velikanski napredki! Ce primerjamo prve aeroplane z današnjimi, se kar čudimo, kako so si nekdaj ljudje upali na tako slabotnih škatljah se dvigniti v nebeške višave. Ce si pa v svoji nestrpnosti želimo še hitrejšega napredka, se moramo spomniti, da se je zračna plovba, kot kaže to letošnja razstava, praktično mnogo hitreje uveljavila kot parobrodna plovba in najmanj ravno tako naglo kakor železniški promet.

V razstavi se nahajajo aeroplani najrazličnejše vrste: transportni avioni, v katerih je dosežen višek varnosti in udobnosti, vojni zračni »loveci«, potem izvidni stroji, kakor se je poslužil Pelletier-Doisy za svoj znani polet v Tokio, razen tega avijone za dnevno in nočno obstreljevanje, vodna letala vseh vrst in dirkalni stroji, katerih eden je dosegel svetovni hitrostni rekord. Ta stroj je izumil francoski inženjer Hubert in rekordni polet (448 km na uro) je že njim napravil francoski vojaški letalec Bonnet ter ga tako iztrgal Američanom, ki so mislili, da se nahaja definitivno samo v njih rokah.

Pred dvema letoma, za časa osme avijacijske razstave, se je lahko še pisalo, da je Francija daleč zadaj v gradbi kovinskih letal. Danes pa so Francozi tudi v tej panogi letalstva vse druge narode že zdavnaj prekosili.

Avijon tipa Bréguet, s katerim je letel Pelletier-Doisy, je stroj iz kovine z enim motorjem 400 konjskih sil, ki ga hlađi voda. Obstoja iz 12 cilindrov, ki so postavljeni v V obliku v kotu 60°, dva po dva skupaj, in so pritrjeni na kraterju iz aluminija. Vrti se 1650 krat na minuto.

Zanimanje občinstva vzbuja vodno letalo za bombardiranje z motorjem 520 konjskih sil, ki so ga zgradili v Sartrouville ob Seini, kjer se nahaja veliko pristanišče za hidroavijone. To je mesto 11 km od Pariza, kjer ima naš rojak g. Klopčič tovarno za fotografiske aparate. To vodno letalo ima rekord preleta Sredozemskega morja v šestih urah 15 min. (Saint Raphael-Bizerte).

* * *

sv. Kat. univerze. Univerza v Louvainu je bila otvorjena letašnjo jesen in ima 4000 slušateljev. Knjižnica se nahaja v novem poslopu, ki je dar ameriškega ljudstva. Ker so na univerzi tudi dijaki iz Flandrije, je rektor msgr. Ladiure naprosil slušatelje, naj se izogibajo vsakih političnih sporov. Preteklo leto je bila ustanovljena v Nymwegehu prosta kat. univerza, ki ima letos 225 slušateljev. Univerza je nov sad krasnega katoliškega življenja na Holandskem.

sv. Koliko kardinalov je umrlo letos? Pod Pijem X. je bilo sklenjeno, da se vrši vsako leto 1. nov. slovenska zadušnica v Sikstinski kapeli za kardinala, ki so tisto leto umrli. Kardinal Camerlingo je to vršil leto za letom. Letos se pa ceremonije niso vršile, ker ni umrl v preteklih 12 mesecih noben član svetega zbora.

sv. Junaštvo. Kakor poroča »Catholic Times«, preti Herriot z Izgonom med drugim tudi enemu najrevnejših nunskega samostanov v Franciji. Bile so izgnane iz Francije pod njegovimi predniki leta 1901 in so se naselile v nekem mestu na belg. francoski meji. Tako v začetku svetovne vojne se je vršil blizu njihovega samostana hud boj, med katerim so prinesli v samostan več težko ranjenih Francozov. Same so živele ob kruhu in vodi, da so mogle dati kaj boljšega ranjencem. Spale so na tleh, ker so dale za bolnike svoje blazine in odeje in na ta način rešile osem življenj. Neki Belgijec jim je rekel: »Francozi so vas izgnali in vi jim sedaj tako radovoljno pomagate. Ostale so v samostanu, dokler ni odšel zadnji ranjenec, obenem delate za francoske beguncne civilne obleke in pomagale ujetnikom. Leta 1917 so se vrnilo v svoj prejšnji samostan na Francosko, kjer jih je ljudstvo z veseljem sprejelo. Francija se jim je za njih dobra dela zahvalila z dovoljenjem, da smejo ostati v Franciji. Sedaj jim zopet groze z Izgonom.

sv. Gora Ararat pristopna turistom. — Skupina Armencev z Leonom Pašaljanom na čelu, tajnikom armenskega narodnega odbora v Zvezni narodov v Ženevi, si prizadeva pri ameriških kapitalistih, da bi se gora Ararat, svetopisemsko pristanišče Nocteve barke, izpremenila v zabavni park ter omogočil turistom pristop na vrh gore. V ta namen naj bi se izpeljala žična železnica na vrh Ararata, odkoder je prekrasen razgled daleč okrog. Ararat je svet kraj armenskim kmetom, h kateremu se vsak dan obračajo med molitvijo. Dviga se kakor osamel vulkanični stože na južni strani visoke planine Arasa 5165 m nad morsko gladino. Vrh gore v višini 1400 je pokrit z črnim snegom.

Ta del je po mnenju Armencev nepristopen in o njem je razširjena govorica, da ga stražijo duhovi. Prvi je stopil nanj in ga zmeril prirodoznanec Parrot l. 1829. Od l. 1840. je gora po strašnem potresu izpremenila svojo blisko. Tedaj se je utrgal del gore in zagrebel samostan sv. Jakopa ter cvetičo vas Argoro.

sv. Ponosrečena komunistična demonstracija na Dunaju. Po najnovejših statističnih izkazih se je število brezposelnih delavcev v Avstriji pomnožilo tekom enega meseca od 100 do 120 tisoč oseb. Te ljudi bi radi izkoristili za svojo politično agitacijo komunisti in so jih nagovorili, naj zahtevajo od vlade za božične praznike posebno podporo. Vlada je pa to prošnjo vsled pomanjkanja potrebnih kreditov odklonila. Voditelji brezposelnih delavcev so nato sklenili prirediti v pondeljek velike demonstracije pred mestno hišo in velik shod po mestu z gesлом, naj ima tudi bogato meščanstvo slab božič, če ga tudi brezposeln delavci ne morejo praznovati. Dunajska policija pa je shod in obhod prepovedala in vlada je alarmirala tudi vso dunajsko vojaško posadko, na kar so vse demonstracije izostale.

sv. Poročilo angleškega delavskega odpoljanstva o razmerah v Rusiji. Zastopniki angleških strokovnih organizacij, ki so pred dve ma mesecema odšli v Rusijo na študijsko potovanje, so se nedavno vrnili domov in so te dni dokončali svoje uradno poročilo o razmerah v Rusiji. V svojem poročilu naglašajo, da potrebuje Rusija predvsem velike svote za investicije. V socialnem, gospodarskem in industrijskem oziru je Rusija po l. 1920. silno napredovala, njen denar se je ustalil. število delavskih družinskih stanovanj in hiš se je dvignilo, posebno pa jo napredovala splošna ljudska izobrazba.

sv. Najemniki zemljišč v Angliji. Med vojno skrb za prehrano prebivalstva ni prizadelna težkih ur same Nemcem in Avstrijem, ampak tudi Angležem, ki morajo ogromne kolonije živil uvažati večinoma iz svojih kolonij, celo iz daljne Avstralije, ki preskrbuje skoro vso Anglijo z zmrzlim mesom. Anglija bi pa producirala lahko še enkrat toliko živeža doma, če bi ogromna veleposestva na pameten način parcelirala. Cela Anglija je namreč danes last par tisoč londonskih rodbin, ki ogromnih prostorov zemlje ne dajo obdelovati, ampak jih rabijo za šport in svoje športne prireditve. Proti veleposestnikom je že pred vojno energično nastopil Lloyd George, ki je označil temeljito agrarno reformo v Angliji kot najvažnejši notranjopolitični angleški problem. V svojem zadnjem govoru v Edinburgu je Lloyd George to vprašanje zopet načel in vse kaže, da se bo z vprašanjem agrarne reforme pri prihodnjih volitvah temeljito oddolžil londonskim konservativcem za poraz svoje stranke pri zadnjih volitvah.

sv. Angleški uradniki v Egiptu. Vsled zadnjega upora proti Angležem v Egiptu se je veliko število angleških uradnikov v Egiptu odpovedalo svoji službi. Z odpovedmi so pa spravili egiptovska vlado v nemalo zadrgo, kajti če bi angleški uradniki res vsi odšli iz dežele, bi ostal Egipt skoraj brez vsake uprave. Da prepreči zastoj v upravnem poslovanju, ponuja egiptovska vlada angleškim uradnikom sedaj silno visoke plače, samo da bi jih pridržala še nadalje v egiptovski upravni službi.

sv. Najstarejši irski list je prenehal izhajati. Najstarejši in nekdaj najvplivnejši irski list »Freemans Journal« je prenehal izhajati. To je posledica popolnoma izpremenjenega poliščnega razmerja med Irki in Angležem. Dokler so bili Irki najrdovratnejši sovražniki Angležev, je bil list na višku svojega vpliva, odkar pa je Irska dobila svojo neodvisnost, je ugled lista tako padal, da so lastniki sedaj sklenili ga ukiniti.

sv. Drobne vesti. Občinski svet v Dresdenu je sklenil, da bo vsak meščan na mestne stroške pokopan. — Med davanjsto in eno uro so vdrii zločinci v prodajljano zlatarjijo Maxima v Monte Carlo in so ukradli za 6000 angleških funfov dragocenosti. — Ob belem dnevu so napadli trije paropari bančnega uradnika v Berlinu in so mu vzeli 80.000 zlatih mark. — Nemški konzul Schwimmer je izročil papežu v zasebni audienci posebno izdajo novega dela »Roma sacra« (Sveti Rim), izdelano z novo barvno fotografijo, več sto posnetkov iz Vatikana; papež je bil izredno vesel, se je prav lepo zahvalil in je napisal na uvodno stran posebno posvetilo. — Če bi tehtal vsak človek na zemlji 60 kilogramov, bi znašala teža vsega človeščina 90 milijard kilogramov; vso našo človeško revščino bi odpeljalo 120.000 tovornih vlakov po 50 wagonov. Vsa naša teža je komaj 66 bilijoninka teže zemlje. — Zapriva vse človeščino v zabol in dajva vsakemu človeku 1.7 m dolžine, 40 cm širine čez rame in 30 cm širine krog prsi: zabol bo same 675 metrov širok, 1750 m dolg; 1 meter visok. Oti ubogi človek. — Če postavita vse človeščino na kvadratni prostor, bi znašala vsaka stranica samo 13 kilometrov in pol, bi torej avto ves prostor prav lahko obkrožil v eni uri. — Reciva, da ustavliva brzovlak, ki ima deset vagonov in vozi z brzino 70 km na uro: moč, ki postane tedaj prostota, bi lahko zavrela 23.000 litrov vode in bi lahko dvignila vse Slovence (1 milijon) 10 metrov visoko.

sv. Biblioteka v Louvainu. Kakor znano, je bila biblioteka mesta Louvain (Löwen) v Belgiji med vojsko uničena, večinoma po požaru. Ob letošnji otvoritvi univerze je rekel rektor, da bo kmalu spet popolna. Eno kribo poslopja je že dokončano. Inštitute so pozidali Amerikanci z izključno ameriškim denarjem. Vsega skupaj je bilo dosedaj podarjenih 245 tisoč knjig; k njim pridejo še 40.000 disertacij in brošur. Anglija je podarila okoli 50.000 posebno skrbno izbranih knjig, ozirajočih se na potrebe vseučiliščnega pouka in znanstvenega raziskovanja. Dragocena japonska pošiljka je tako pomembna, da ima skoraj sedaj louvainska knjižnica eno najznamenitejših zbirk japonskih knjig v Evropi.

sv. Nove znajdbe na polju brezžičnega prenosa. Za svetovno radio-razstavo v prihodnji jeseni v New Yorku je neki ameriški tovarnar pripravil nov sistem brezžičnega prenosa luči, topote in moči. Neki inženzer je napravil aparat za brezžično ohlajevanje, ki ga bo uporabljal že v prihodnjem poletju. Znano je, da kinoslike že dolgo časa brezžično posiljajo. Sedaj pa poročajo, da lahko brezžično pišem na pisalni stroj, pa naj bo še tako daleč.

sv. Polet poštnega goloba. V mestu Santa Pono v južni Afriki so ujeli goloba, ki je bil letel iz belgijskega mesta Bruslja naravnost tja.

sv. Novo gledališče v Milanu. Minolo so bodo so otvorili v Milanu Narodno gledališče, ki je namenjeno širokim ljudskim slojem. Zgradba je obsežna in v notranjosti najmodernejše opremljena. Prostora ima za približno 4000 gledalcev.

sv. Koliko zasluži svetovni bokserski mojster Dempsey? Brez dvoma spada znani svetovni mojster Dempsey med ljudi, ki največ zaslužijo. Udejstvuje se ne samo kot bokserski mojster, ampak tudi v filmu in s tem izredno mnogo zasluži. Za boj s Carpentierjem je dobil 300.000 dolarjev, za boj z Gibbonsom 265.000, s Firjom 425.000. Za letos cenijo njegove dohodek na najmanj 500.000 dolarjev. Da svoj denar čim bolje naloži, je s svojim tovarišem Koarnsom kupil v Los Angeles dva velikanska hotela, katera oskrbujeta dva hotelска strokovnjaka.

sv. Katedrala znanosti v Pittsburghu. V Pittsburghu zgradi znanosti orjaško katedralo — vseučilišče, ki bo po svoji višini in obsegu presegalo vse dosedanje nebolične zgradbe v Ameriki. Stavba bo visoka 207 m, dolga 110 m in 80 m široka. Zgrajena bo v gotičnem slogu in bo stala 10 milijonov dolarjev. Za približno 12.000 dijakov, ki bodo obiskovali univerzo, bo na razpolago 16 brzih dvigal.

sv. Organizacija katoliških časnikarjev v Italiji. O priliku nedavnega socialnega tedna v Turinu se je vršil ondi tudi sestanek italijanskih katoliških časnikarjev. Sklenili so, da se ustanovi društvo katoliških časnikarjev in da se na univerzi presv. Sreca v Milanu priredi enomesecni tečaj za časnikarje. Poseben odbor sestavlja sedaj društvena pravila, a ustavnini občni zbor se vrši začetkom novega leta. Istotako so v teku priprave za časnikarski tečaj, ki se bo vršil najbrž okoli velike noči.

sv. Padanje civilnih porč v Pragi. Glasom uradnih podatkov se število civilnih porč v Pragi stalno krči. Višek so doseglo civilne poroke l. 1921., ko jih je bilo 2389. To število se je l. 1922. znižalo na 2248, l. 1923. na 1935 in sediti po dosedanjem stanju, se bo to število v l. 1924. še znižalo.

sv. Transkontinentalni kanal v Južni Ameriki. Med republikama Argentina in Chile obratuje že petnajst let železnica čez Ande. Sedaj si bosta zgradili še kanal, ki bo vezal Atlantski in Tihij ocean. Železnica gre mimo 7000 metrov visokega ognjenika Acconciagu, najbrž najvišje ameriške gore, in se vzpne na sedlu Cumbre 3600 m visoko; kanal bo pa dosegel samo višino 500 metrov. Sveda bo šel čez Ande veliko bolj proti jugu, kakor železnica, tam, kjer so že bolj nizki. Nekako 47 stopinj južne širine se razprostira ob argentinsko-chilski meji nekakso v smeri od vzehoda proti Zahodu 180 km dolgo jezero Buenos Aires. Jezero je plovno od enega konca do drugega in postane z zajezenjem lahko še bolj plovno, leži pa samo 222 m nad morskim gladino. Reka Baker je njegov odtok proti Tihemu oceanu, predre vse andske vrste in je v spodnjem teku že sedaj na 7 km za večje ladje plovna; brez posebnih težkoč se pa da za plovbo prirediti tudi gornji tek. Proti vzhodu sega jezero v Patagonsko visoko planoto in je ločeno od reke Deslado, močnega dotoka Atlantskega oceana, tako po prahu nekaj nad 500 m visokem. Ta prag je razvodnica med obema oceanoma. Zato je umljivo, da so si zbrali ravno to točko za napravo kanala; posebno še, ker je na vseki strani zaliv, na tihooceanski Peñas (fi = fi), na atlantski pa zaliv sv. Jurija. Kanal bi bil dolg 650 km in bi nadomestil 2000 km dolgo in nevarno pot okoli rtca Hoorn ali pa skozi Magalhaesovo cesto. Popolnoma izdelani načrt je edobril v septembra 1922 tudi mednarodni konferenčni inženjerjev v Buenos Aires. Sveda bi kanal nikdar ne imel tistega velikega pomena, kakor ga ima n. pr. Panamski: slujil bi v prvi svrsti obrežni plovbi med Južno Brazilijo in Argentino na eni strani ter Chile na drugi. Tudi ni čisto gotovo, če bi se splačal, ker sta gospodarstvo in proizvodnja na obeh straneh precej enaka. V prvi vrsti bi prišla v pošte varnost.

Iz ženskega sveta.

Mati.

Mati in sin gresta na travnik pred mestom. Mrači se. Vedno več je zvezd na nebu. V mestu zaprejo večerni zvonovi vrata dneva. V travo se usedeta. Z rokami pod koleni navskriž sanjata v modro, tih noč. Boječe se igra veter z lasmi matere okoli senc. Trave poslušajo, poslušajo tja proti zvezdam. Šepeta po zeleni razdalji in drhtijo po travniku k materi in k sinu. Ustavijo se, zleknejo se, šepetajo, tekajo in padajo. Čudna je ta njih ura.

»Zdi se mi, da sem ob morju,« pravi mati, »in da na nekoga čakam.« — Molk. »Na onega, ki pride iz Avstralije.«

»Ali imaš koga, ki mora priti iz Avstralije?«

»Morda. — Morda ga tudi ni več tam. A za mene je samo tam.«

»Kdo je to?«

»Ti še nikdar nisi vprašal po njem.« Nekaj ga prešine, kakor razodelje. »Ni sem hotel, ker sem mislil, da te bo bolelo.«

»Ljubi moj otrok!«

K njej se pritisne. »Pripoveduj mi, mati! Čuti smehljajočo-otočno potezo okoli njenih ustnic.«

»Sedemnajst let sem bila stará, ko sem prišla

V SVETI NOČI

Ksaver Meško:

Z nebā doli plava krialcev zbor
in peva prečudežne speve.
Začuden posluša svetovja obzor
nebeških pesmi odmeve,
in zvezde nebeške poslušajo
zavzete prečudežno pesem to:
»Bogú na višavah slava . . .«

Poljan betlehemskeh tiho ravan
nebeška svetloba obseva,
in angel iz nebes poslan
pastircem ob ognju peva:
»Zveličar, že davno prerokovan,
Sin božji v telesu nocoj vam je dan –
Bogú na višavah slava!«

»Kar vaši očetje prosili so,
sedaj se je izpolnilo:
oblaki nebā Ga rosili so –
nocoj se je to zgodilo.
Temina zmota je sedaj prešla,
in narodom Luč je velika izšla –
Bogú na višavah slava!«

Giovanni Papini:

Betlehemske hlev.

Jezus se je rodil v hlevu.

Hlev, pravi hlev; to ni mikavno, vitko stebrišče, kakor so je zgradili krščanski slikarji Davidovemu Sinu, kot bi se bili sramovali, da je njih Bog ležal v bedi in nesnagi. Tudi niso to jaslice iz mavca, ki si jih je izmislila sladikobna domišljija kiparjev v modernih časih: nečno poslikane, v lepih barvah, snažne in v lepem redu, z zamaknjenim osličkom in otožnim voličkom, na strehi angelci z veličastnimi frfajočimi okraski, kraljevi služabniki v plaščih in pastirji v kučmah klečeč na ceh straneh. To so lahko sanje novotarcev, okus prepobožnih dušic, otroške igrače, prerokovano zavetišče Aleksandra Manzoni, ne pa pravi hlev, kjer se je rodil Jezus.

To je hlev, resnični hlev, zaprto bivališče za živali, ki garajo za človeka. Starodavni, siromašni hlev v starodavnih vaseh, po ubožnih pokrajinh, v Jezusovi domovini; to ni lopa z glavičastimi stebri, tudi ne umetno zgrajeni konjski hlev današnjih bogatašev ali lepa kočica, o božičnih praznikih. Hlev ni nič drugega kot štiri raskave stene, umazana tla, tramove in škriasta streha. Hlev je navadno temen, nesnažen, v njem neprijetno diši: ni snažnega mesta razen jasli, kamor gospodar poklada seno in krmlo.

Travniki spomladni, sveži v jasnih jutrih, valjujoči v vetru, obsolnčeni, rosnii, dehteci, se pokosijo; železo poseka zeleno travo visoke, nežne liste; hkrat se porežejo lepe, bujne cvetke, bele, rdeče, rumene, medre. Vse oveni n se posuši, dobi bledo in enotno barvo sene. Voli vlačijo potem domov mrtvi plen velikega travna in rožnika.

In ta trava, te cvetlice, te posušene rastline, te cvetke, ki vedno dišijo, so tam v jaslih, da tešijo glad človekovim sužnjem. Živali jih z velikimi črnimi gobci počasi premlevajo, in malo pozneje se cvetci travnik spremeni v gnoj in se pomeša med steljo na ležišču.

To je tisti pravi hlev, kjer je Jezus prišel na svet. Najbolj umazan kraj na svetu je bil prvo bivališče edino Čistemu med rojenimi iz žene. Človek Sin, ki so ga umorile zveri, katerim je ime ljudje, je imel za prvo zibel jasli, kjer živali preživkujejo čudežne pomladne cvetice.

Jezus se ni rodil v hlevu s luč a j n o. Ali ni svet ogromen hlev? Ali ne spreminjajo ljudje najlepših, rajčicev, najsvetejših reči po peklenski alkemiji v blato? Potem se zleknejo na grmado gnoja in imenujejo to »veseliti se živiljenja«.

Na zemlji, v tem nestalnem svinjaku, kjer vse lepotiče in vse dišave ne more utajiti in zakriti gnoja, se je renadoma neko noč rodil Jezus iz Device brez madeža, zgorj z nedolžnostjo obdan.

Prvi Jezusovi molilci so bile živali, ne ljudje.

Med ljudmi je poiskal preproste, med preprostimi otroke – bolj preproste, krotkeje so domače živali, te so ga sprejele. Čeprav sta ponizna, čeprav sužnja šibkejših in bolj divjih bitij od njiju, sta vendar osel in vol gledala, kako poklekajo pred njima množice.

Jezusov narod, posvečeno ljudstvo, ki ga je bil Jahvē osvobodil iz egiptiske sužnosti, ljudje, ki jih je bil Mojzes same puštil v puščavi, da se je šel pogovarjati z Večnim, so prisili Arona, da jim je naredil zlato tele, da so je molili.

Osel je bil na Grškem posvečen bogovom Aresu, Dionizu in Apolonu Hipeceskemu. Oslica Balaamova je s svojimi besedami rešila preroka, bolj modra kot on. Ohos, perzijski kralj, je postavil v sestru boga Fta osla in ga velel močiti.

Nekaj let pred rojstvom Krista, njegovega bodočega gospodarja, je Oktavijan na poti k svojemu brodovju, na večer bitke pri Akciju srečal moža z oslom. Živali je bilo ime Nikon (Zmagajoči), in po bitki je cesar dal postaviti v svetišču bronastega osla, ki je spominjal na zinago.

Kralji in narodi so se dotlej poklanjali volom in oslom. Bili so zemeljski kralji, narodi, ki so ljubili materijo. Jezus pa se ni rodil, da bi na zemlji vladal ali ljubil materijo. Ž njim se bo nehalo češčenje živali, Aronova slabost in praznoverje Avgustovo. Živali iz Jeruzalema ga bodo umorile, sedaj ga pa grejejo betlehemske s svojim dihanjem. Ko se bo Jezus za zadnjo Vel. noč bližil Mestu smrti, bo jahal na oslu. On je večji prerok ko Balaam; prišel je rešit vse ljudi, nele Judov, in se na svoji poti ne bo obrnil, tudi če bi rigali nad njim vsi jeruzalemci mezgi.

Trije modri.

Nekaj dni potem so dospeli iz Kaldeje trije modri in pokleknili pred Jezusa.

Morda so prišli iz Eksbatane, morebiti iz obal Kaspijskega morja. Na kamelih z natlačenimi, na sedežu pritrjenimi tovorji so prebredili Tigrido in Evfrat, prekoračili širno puščavo nomadsko, šli ob obali Mrtevga morja. Nova zvezda, podobna repatici, ki se določeni čas prikazuje, da označuje rojstvo kakega preroka ali smrt kakega vladarja – jih je vodila prav do Judeje. Prišli so moliti kralja in so našli revno povitega dojenčka, skritega v hlevu.

Približno tisoč let pred njimi se je napotila neka kraljica z iztoku (iz Sabe) v Judejo in je tudi prinesla darove: zlato, dišave in dragulje. A našla je na prestolu velikega kralja, največjega, kar jih je kdaj vladalo v Jeruzalemu (Salomon), in od njega se je naučila to, česar jih nihče drug ni znal povedati in razložiti.

Modri pa, ki so se smatrani za modrejše od kraljev, so našli otroka, ki se je rodil pred malo dnevi, otroka, ki še ni znal ne vpraševati ne odgovarjati, otroka, ki naj bi, ko doraste, zavračal zemeljske zaklade in zemeljsko učenost.

Modri niso bili kralji, temveč so bili v Mediji in Perziji svetovalci, zaupniki kraljev. Kralji so zapovedovali ljudstvu, avdili so jih modri. Samo oni so kot svečeniki, razlagavci sanj, preroki in najvišji služabniki smeli občevati z Ahura-Mazdo, dobrim bogom; samo njim so bile znane prihodnje, vnačaj reči določene reči. Z lastnimi rokami so uničevali škodljive živali in zlonosne ptice. Očiščevali so duše in polja: nobene daritve ni sprejel Bog, če je niso darovale njih roke; noben kralj ni pričel vojne, ne da bi jih bil vprašal za svet. Hranili so skrivnosti sveta in neba; prekušali so ves svoj narod v vednosti in vernosti. Predstavliali so sredi ljudstva, ki je živel za materijo, duhovni del.

Bilo je torej prav, da so se prišli pokloniti Jezusu. Za živalmi, ki predstavljajo naravo, za pastirji, ki predstavljajo ljudstvo, pokleanke k jaslim tretji moč – modrost. Stara duhovniška vrsta z Jutrovega se ukloni novemu Gospodu, ki bo razposlal svoje oznanjevalec na Izток; Modri pokleknijo pred tistega, ki bo podredil vednost besed in števila novi modrosti ljubezni.

Modri v Betlehemu zastopajo staro veroslovje, ki priznavajo dovršeno razodelje, znanost, ki se poniza pred Nedolžnostjo, bogastvo, ki pada pred noge uboštva.

Oni darujejo Jezusu zlato, ki je bo potepatal: ne zato kakor da bi Marija, uboga, bila morda preskrbljena za pot, marveč da bi še pred časom izpolnili evangelijski svet: prodaj kar imaš in daj ubogim. Ne darujejo kadila, da bi premagali močni duh v hlevu, temveč ker so njih verski obredi prenehali in ne bo treba več dima in dišav za njih oltarje. Darujejo miro, ki se z njo mažejo mrtvi, ker vedo, da bo ta otrok umrl kot mlad mož in da bo mati, ki se sedaj smehlja, potrebovala dišav, da namaže sinovo mrtvo truplo.

Na stelji kleče, med sijajnimi plašči, posvetnimi in duhovniškimi, oni, mogočni, učeni, napovedovalci prihodnjih reči, darujejo tudi sami sebe kot poroštvo pozemeljske pokorščine.

Jezus je tako prejel vse časti, do katerih je imel pravico. Komaj so bili modri odšli, so že začeli preganjati Jezusa tisti, ki so ga odslej sovražili do smrti. A. M.

Pastirji.

Za živalmi časte Jezusa njih čuvarji. Tudi če bi jih angel ne bil oznanil velikega rojstva, bi bili prihitali v hlev gledati sira tujke.

Pastirji žive skoro vedno osamljeni in daleč naranzen. Nič ne vedo o daljnem svetu in o pozemeljskih praznikih. Naj se priperi karkoli že v njih bližini, tudi kaj malenkostnega, jih zgane. Čuvali so črede v dolgi decembarski noči, ko jih je razburila svetloba in angelove besede.

In komaj so opazili pri slabih svetlobi v hlevu lepo mlado ženo, ki je molče občudovala sinčka, in videli otročička, ki je zdajpazdaj odpril očke; to nežno, rdeče meso, ta usteca, ki še niso ničesar zavzila; in omčilo se jih je srce. Rojstvo, rojstvo človeka, duša, ki se je pred malo trenutki združila s telesom in prišla trpet z drugimi dušami vred, je vselej tako bridek čudež, da mora ganiti tudi preproste ljudi, ki ga ne umejo. In ta novorojenec za one gledavce ni bil neznanec, otrok kakor vse drugi, temveč tisti, ki ga je narod tisoč in tisoč let pričakoval.

Pastirji so darovali ono malo, kar so imeli, ono malo, ki je vendar veliko, če se da z ljubeznijo; prinesli so bele darove pastirske: mleko, sir, volno, jagnje. Tudi danes po gorah, kjer se dobre že zadnji sledovi izumirajoče gostoljubnosti in bratovstva, prihite, brž ko katera žena porodi, tje sestre, gospodinje in htere pastirjev. In nobena ne pride prazna: ta ima dve še gorki jajci, ona steklenico svežega, pravkar umolzenega mleka, druga kos sira, ki mu je prej odkrušila skorjo, druga spet kokos za juho porodnice. Novo bitje se je rodilo na svetu in je prvič zajokalo: sosedje pričnajo materi darove, kakor da jo hočejo potolažiti.

Pastirji so bili v starih časih ubožni in niso prezirali ubožnih, bili so preprosti kot otroci in so radi gledali otroke. Rodili so se med ljudstvom, ki je izhajalo od pastirja z dežele Ur (Abrahama), odrešil jih je pastir z dežele Madian (Mojzes). Pastirja sta bila njih prva kralja Savel in David – prej pastirja čred ko pastirja rodov. A betlehemske pastirji, »trdorščemu svetu nepoznanici, niso bili ošabni. Siromak se je rodil med njimi in oni so ga gledali z ljubeznijo in so mu dajali z ljubeznijo to ubogo bogastvo. Vedeli so, da bo ta otrok, ki se je rodil v revščini, preprost, v preprostosti, iz ljudstva med ljudstvom, – od kupil ponižne, te ljudi »dobre volje«, nad katere je angel priklical mir.

Tudi nepoznanega kralja Odiseja, ki je blodil po svetu ni nihče drug sprejel s takim veseljem kakor pastir Evmej v svoji staji. Odisej je prišel na Itako, da bi se maščeval, se je vrnil domov, da bi pobil nasprotnike. Jezus pa se je rodil, da bi maščevanje odsodil, da bi oznanjal prizanesljivost do sovražnikov. In ljubezen betlehemske pastirjev je spravila v pozabljenje usmiljenje in gostoljubnost svinskega pastirja z Itake.

Bolči Žvan:

Zvezde žaré.

Zvezde žaré, —
prečudežna noč
ovija poljane, goré.

Tajinstvena moč
se sklanja na zemljo prostrane,
tisoč sre hrepenci,
meli, trepeče udano,
v želji plameči drhti.

Zvezde žaré,
potujejo solnču nasproti;
ob ogljih molče
pastirji dremajo v zmoti.

Zvezde žaré, goré,
kot da v ljubezni božji se vnele,
v dalje neznane hite,
da srca bi hladna ogrele.

Da srca bi hladna ogrele
za dete nebeško nocoj,
vse zvezde so toplo žarele.
Pozdravljam in molim Zveličar Te moj.

Bolči Žvan:

Božični sen.

Tone Vršič, nekdanji davčni uradnik, je praznoval petdeseti Božič.

V gostih, sneženih zametih je zabredel v zapuščeno hribovsko vas in zavil v edino gospodino, kjer si je naročil za poslednji debar žganja.

Hripavo se je odkašljal, pohvalil pijačo in z vlažnimi očmi pogledal po sobi. Ob veliki, kmečki peči je sedel postaren gostilničar, gospodar. Očorni, debeli prsti so držali časopis, med katerim je kimal dramejoči mož. Zunaj je brila ostra burja, ki je zanašala drobne snežinke na nizka okna, ki so solzavo zrlo v neprijazno zimsko pokrajino.

Tone Vršič se je zamislil. Njegovo dušo je objelo mehko, otožno čuvenje. Tako mu je bilo, kot nekoč, ko je bil še mlad in se je veselil božičnih praznikov, hrepeneč po nečem neznanem, lepem. Morda je njegovo srce koprnelo po izgubljeni sreči, morda so njegovi spomini blodili po davni preteklosti.

In zopet je zakašljal. Gostilničar se je zdramil, sunkoma dvignil glavo, si potisnil nerodna očala na čelo in široko zazdehal. Potem je leno zganil časopis in se obrnil h gostu:

»Se eno merico?«

Gost je nemo odkimal.

»Nepričaven Božič bomo imeli letos,« je nekako sam zase nadaljeval gostilničar.

»Nocoj je sveti večer,« je zamišljeno spregovoril Tone Vršič.

»Sveti večer...« je tjavendan ponovil gostilničar.

Nastal je kratek molk.

»Bi lahko prenočil pri vas, tu ob peči?« je slednjič poprosil Tone.

»Ste daleč doma?«, je vprašal gostilničar in nekam sočutno pogledal gosta.

»Nimam doma, dolgo ga že nimam. Domovina moja je prostrani svet. Nekoč sem imel dom, o, lep dom sem imel. Pa je prišlo tako, da sem izgubil vse. Beda je poginala po svetu. Kaj bi vam pravil.«

»Lahko ostanete, le ostanite, zunaj je zima in na planem ne morete prenočiti. Gorje tistim, ki nimajo strehe na sveti večer. Ubogi ljudje!«

In Tone Vršič je ostal.

Ko se je stemnilo in so prižgali luč, je sedel z dobrimi ljudmi k večerji. Tako domačega se je počutil med njimi, da je za hip pozabil na vso trnjevo pot, ki ga je vodila preko klancev skozi živiljenje dolga leta. Odkar so ga pognali iz lastnega doma in ga pahnili na cesto, je živel ob kruhu drugih. Trd in s solzami namočen je bil kruh, ki ga je Tonetu Vršiču rezala tuja roka, dostikrat godrnjaje, z nejevoljo.

nekdo zaklical njegovo ime. Predstojnik ga je klical v svojo pisarno. Molče mu je izročil bradati gospod veliko, započeteno pismo. Bilo je naslovljeno nanj. Tone se je zahvalil in tesno čuvstvo ga je sprejetelo. Odhitel je na ulico in tam raztrgal ovitek.

»Odpuščen!«, je vzkljiknil, ko je naglo preletel vsebino. V tresoičnih rokah je stiskal šop bankovcev, ki so bili priloženi pismu. Njegova poslednja plača in odpravničina.

»Zakaj?«, je zazijalo pred njegovimi očmi.

V pismu je bilo: z ozirom na pomanjkljivo kvalifikacijo in v zvezi z disciplinarne preiskave radi odkritih nerednosti ste odpuščeni.

Ves bled in zmeden je stopil Tone Vršič pred svojo ženo in ji pomoil pismo.

Zena je kriknila in objela kodrasto glavico petletnega sinčka, ki se je boječ stisnil k materi.

»Kako bomo živel?«, je tožila žena obupno.

»Pride še hujše,« je pripomnil Tone resignirano.

Tedaj je nekdo močno potrkal na vrata. Tone se je zdrznil, žena je hitela odpirat.

Vstopil je moški, črnih, kratko pristrenih brk, s trdimi, neizprosnimi potezami v obrazu.

»V imenu zakona!«, se je glasil njegov pozdrav.

Tone se je molče poslovil od žene in otroka, ki sta preplašeno gledala nepričakovani dogodek.

Ko je bil Tone s policijskim agentom na ulici, se mu je zazdelo, da prihaja skozi okno njegovega stanovanja pridušen jok.

Tone Vršič je sanjal dalje.

Stal je pred mrkimi sodniki med dve mačniki. Govoril je, da je zagrešil zločin nevede in nehoti, ker mu je pač manjkoval zadostne kvalifikacije. Prosil je, naj se sodniki usmilijo žene in otroka, i bosta moralna praznovati Božič osamljena, zaučena...

Ni mogel ganiti sodnikov.

Tri dolga leta je živel v kaznilnici, med hudodelci, morilci. In ko se je bližal tretji Božič in z njim zlata prostost, je dobil sporočilo, da mu je umrla žena. Pobrala jo je beda.

Kdo bi popisal Toneto nesrečo! Njegovega sinčka so oddali v sirotišnico.

Ostarel in uničen je prišel nekdanji davčni ficial Tone Vršič na svobodno solnce. Zaman je iskal službe, zaman trkal na gostoljubna vrata. Nikjer ni bilo mesta zanj, obsojenega hudodelca.

In takrat je krenil na trnjivo pot, ki ga je vodila preko klancev skozi življenje v samotno hribovsko vas, k dobrim ljudem, kjer je bilo takto toplo, tako prijetno.

Glej, ali se ni pravkar sklonila nadjeni svitla podoba, znan obraz? Ali mu ni šepetala ljubezne besede in ga vabila, naj se vrne v svoj novi dom, kjer ga čaka sinček ob bleščecem se božičnem drevescu? Da, to je ona, žena njegova, ki prihaja in mu prinaša srečo, vso srečo iz nekdanjih dni.

In Tone se je napotil. Odšel je, kamor ga je vabil blaženi usmiev njegova žena.

Naslednje jutro nikakor niso mogli prebuditi neznanega gosta.

Tone Vršič je nadaljeval svoj božični sen v večnosti...

Charles Dickens:

Toulonski kaznjenc.

(Odlomek božične pripovedi.)

Sedeli smo ob šotoriščem ognju. Bil je preklicano divji teden. Ni bilo niti dneva zadnje polovice decembra, da bi se ne bili spopadli s secesionistično svojato. Vsak izmed nas je bil nekoliko sopraskan, če pa kdo izjemoma ni bil, se je hvalil na vsa usta.

Plešča luč bakelj je obsevala čudovit živjav možakarjev, ki so se tu zbrali. Fantastični obrazi z divjimi bradami, potem pa oblike in orožje, o, to bi komaj naslikal tako slikoviti čopič Callotov.

Posebno en mož je vzbujal pozornost vsakogar: imel je svež, živahan obraz, lobanja pa mu je bila pokrita s sivimi lasmi, ki so počivali na njem kot snežna odeja. Sedel je mirno, popolnoma zatopljen sam vase, igral se s petelinom svoje puške, vil v rokav konec konec vrvice, jo prizgal, ugasnil in zopet zavijal.

Nocoj je bil božični večer. Iz oddaljene svetilnika se je razlegal zvon. Koga je pač klical? Saj ni bilo nikogar nadaleč in naširoko; vojni zlodej, ki je tu besnel že nekaj tednov, je spravil s sveta vse naokoli.

Toda ostro in jasno je donel svečani glas zvonov. Sedeli smo in poslušali, svečano razpoloženje je objelo naša srca.

Sveti večer! Kdo, pa tudi z najtršim srečem, bi se nocoj ne spominjal svojcev, ko je tako daleč od njih, kdo bi se ne omilil ob svojem prošlem življenju! Katero srce bi se ne odrlo in ne govorilo! Tako je bilo tudi v našem šotorišču. Komaj so umolknili zvonovi, že so se nam razvezali jeziki in takoj smo sedeli skupaj v prisršnem razgovoru.

Le mož s sivo glavo je sedel tamkaj ob strani. Le vrvica, ki jo je vil, ni več ležala v njegovem naročju; padla je na tla, možak pa je sprva polihoma, potem glasnej, nakonci pa prav naglas pel staro božično pesem.

Ta pesem nas je vse ganiča tako čudovito. Ko so odzvenele prve kitice, ni bilo v vsej družbi niti človeka, da bi molčal; najprej tiho, potem pa ubrano glasno in glasnej, je donela v noč lepa božična pesem.

»Hej, tovariš!« je zaklical nekdo od ognja. »Kaj pa tako samujete tamle? Pričaknute se k nam! Saj ste s svojim petjem posvetili ves ta večer.

»Pusti moža pri miru!« se je oglasil drugi. »Božič je zanjal pač dan, ki ga izmed nas ni menda nihče doživel.«

»Kaj poznaš njegovo prošlost?«

»Da, poznam jo. In ako bi kdo od vas doživel tak božični večer, bi tudi ne sedel vesel v vašem krogu.

»Pripovedujte nam, kaj veste o njem, tovariš!« Tu sedimo okoli ognja, in ako nas opazujem, mi je tako, kakor da sem se vrnih v davnino, kakor da zopet sedim ob domačem ognjišču, ko smo se svoje čase vsi zbirali na božični večer in si ob plapolajočem ognju pripovedovali bajke in povesti, dogodivščine in pustolovščine na kopnem in na morju.«

V tem trenotku je pristopil tovariš, ki nas je s svojim petjem povzdignil v svečano razpoloženje. Resen, a prijazen izraz je lečal na njegovem obličju. Zdele se je, kot da so mu božični zvonovi odprli srce — da bi rad pripovedoval, ako bi ga prosili.

V imenu vseh sem ga naprosil jaz. Najprej je bilo videti, kakor da hoče s kretajo roke zavrniti našo prošnjo. Tu pa so ga enodrušno obkobili vsi možje, ki so stali ob ognju, mu stiskali roke in mu prigovarjali, naj začne pripovedovati.

In belotasi tovariš je zaprl knjigo ter začel pripovedovati.

»Po rodu sem Francoz in se zovem François Thierry. S svojo predzgodovino vas ne bom vznemirjal, dovolj naj vam bo, da vam povem, da sem zakrivil političen zločin in bil obojen na galejo. Tiste čase so zločince še žigosali, in še vedno lahko vidite na mojih plečih vžgano sramotno znamenje.

Prijeli so me v Parizu, postavili pred sodiščem in ob sodili. Nato so me pejali z jetniškim vozom v Toulon, in držanje kolca mi še danes odmeva po učesih. Ako se spominjam onih časov, menim, da me je ostra kazen popolnoma omamila, zatoj od vsega potovanja se spominjam le »traveause force« — traveause force — traveause force à la perpétuité, dan za dnem brez nehanja. Ko sem izstopil iz jetniškega voza, so me vedli na tlakovano dvorišče, po tlakovanim hodniku v zelo veliko tlakovano dvorano, ki jo je razsvetljevala dnevna luč skozi stropno okno. Tu me je zasišljal vojaški paznik in vpisal moje ime v glavno kaznjensko knjigo, ki je bila kot jaz nesrečnež, okovana v železje.«

»Številka dvesto sedem,« je dejal paznik. »Zelenac.«

Vedli so me v sosodnjo sobo, me preiskali, sleklj in me okopali v mrzli vodi. Ko sem prišel iz kopeli; so me vtaknili v obliko galejskih kaznjencev in me pokrili z zeleno čepico. Na hlačnice, na prsi in hrbot so mi vžgali črke »T. F.« (traveaux

force), na čepico pa so mi pritrtili bakren ščitec s številko 207. Od tega trenotka dalje sem izgubil svojo individualnost: nič več nisem bil François Thierry, bil sem številka 207.

»Brži pojdi!« me je pozval paznik in mrvil svoje dolge brke. »Kasno je že, in pred večerom moraš biti poročen.«

»Poročen?« sem ga vprašal ospuplo.

Paznik se je smejal in si prizgal smotko. Njegov smeh je bučno odmeval po sobi.

Nato sva šla po drugem kamenitem hodniku, čez drugo dvorišče v mračno dvorano, polno umazanih postav, ki so obupno rožljali z verigami. Na dveh nasprotnih koncih dvorane je bila odprtina, iz katere je štrielo srdito žrelo topa.

»Privred številka 206,« je dejal paznik drugemu, »in pokliči svečenika!«

Iz zadnjega oglja dvorane je prišla številka 206, grozno rožljaje z verigami in okovi, z njo pa rabelj z golimi rokami in usnjatim predpasnikom. Topotnil je z nogo ob tla in grozovo vzkliknil: »Lezik!«

Legel sem. Težak obroč, priklenjen na šestnajstlensko verigo, so mi prikovali na členke. Drugi obroč pa se je strnil z verigami mojih tovarišev, in bil sem v krogu ,poročen!«

»Tako se je izvršila moja poroka.« —

Koliko je vedel mož še povedati o svojih strašnih doživljajih! Skrbno smo ga poslušali, ko je pravil, kako se je rešil in kako prišel med nas. O polnočni uri smo pa pozabili na vse, kar je bilo, in uživali le blagoslov svetega večera.

Franjo Neubauer:

Noč radosti in svetlobe.

Zvonovi, zavzvitite

in bakle zgorite

v Božično noč!

Iz dôlov prihite

in gorskih koč

po gozdu in čez polje

vsi, ki ste svete volje!

Hitite vti, ki sto noči

v bolestih ste prebedli,

ko bežal vam je sén z oči

in nemo ste trpeli.

V temo brezutno, v mrak strašan

upirali oči ste,

zazoril že je beli dan,

miru še našli niste.

Zdaj noč ni bridič žalovanj,

mučenjih ni razmišljavanj,

ne težkih in nemirnih sanj.

Tej noči so nezname

srca skelečne rane.

Poslušajte, kako nocoj

veli nam glas zvonjenja:

»Nocoj, trpin, zapoj z menoj,

radosten odrešenja!«

In ni mrakov in ni temin!

Na zemljo lije luč z višin.

In tu na zemlji sami,

med nami luč goris:

od Deteta na slami

po zemlji vsej žari.

Božič v umetnosti.

(Od katakomb do renesanse.)

Božič ali Kristovo rojstvo je nudilo že odnekaj umetnosti najlepše motive in slike. Vse v istini religiozne in mistične duše so našle v tem misteriju Logosa živi vir večnih utic, a njihove pesni in slike so prožete s krotko in veselo betlehemske idilo, najvažnejšim dogodkom svetovne povestnice.

Kakor je Božič zgodovinski dogodek, a hkrati glavna oznaka krščanske vere, tako je tudi njegovo odražanje v umetnosti dvolično: zgodovinsko in misteriozno. Moment slikskega pojmovanja Božiča je izražen v nastopnih evangelijskih besedah: Porodila je sina prvorjenega, ga povila in položila v jasli, ker niso imeli mesta v prenočišču (Sv. Luka 2, 7). Najboljši razlagatelji sv. pisma so bili mnem, da se je Jezus rodil v skalni šilji, izdolbljeni v hribu. Drugi pravijo, da je prišel na svet v hlevu ali kolibi. Radi različnega tolmačenja, menda bo pravilno prvo, je umetnost pri rojstvu Krista uporabljala sedaj šilje, sedaj hlevček. Na vzhodu, zlasti v deželah okoli Sredozemskega morja se navadno slike pečira, dokim na severu prevladuje hlev. Najstarejše miniaturre v Bizancu in na Atosu kažejo pečino.

Starokrščanska umetnost v Rimu in Bizancu je kazala Kristovo rojstvo skupno s pastirji in medrijane z izoka. To skupno slikanje pastirjev in modrih, ki ne odgovarja časovljivosti, dovoljno je odgovarjanje v zemeljskem rodu Jezusovem, pa so spojili poklon slika pastirjev in modrih. Slikal je Marijo in Jezusa klečeča. Evo vam slike njegovega Božiča! Na zemlji, porasli z mehko, zelenkasto zlatno travico, leži Jezus, nedolžno dete, na beli očeh. Eno roko dviga v blagoslov, a prste druge roke približava k usticom, kakor da hoče reči: »Jaz sem luč svetosti.« V ozadju pojo angeli. S strani se mu klanjata Mati božja in sv. Jožef. Na drugih slikah vidimo dete božje, kako mu počiva glavica na snopu žita, simbolu bednega življenja. Božič fra Angelica je deviški, zlat, preprost in tajinstven: »Virgo, quem genuit, adoravit!«

Stopinjam redovnika-slikarja iz Fiesole so v božičnem slikarstvu sledili Pessellino, Ghirlandaio, Giovanni di Pietro, Borgognone in Pinturicchio. Sever, pol mistike in božičnega nastrojenja starega slikarstva novih obzorij, ko je opustil stare gotske motive. Nordska božična umetnost, reprezentirana v starovestalski in kolinski šoli, prejema koncem XIV. stoletja živahnješki in romantične značaj, poln ljunbe za novorjenoto dete božje. Med temi nordskimi slikarji slovi v prvi vrsti Roger van der Weyden

Božič v Betlehemu.

Ko se pričo božične svečice in ko done zvonovi skozi plešče snežinke ter vabijo k polnočnici, takrat se naša domščija rada pokrene tjakaj na ono mesto, kjer se je najprej razlegel klje: »Mir ljudem na zemlji!« Že izza detinskih let sta nam dobro znana hlevček in jaslice v Betlehemu, v mestecu — »dasi majhnemu med tisoči v Judeji!« —, ki pa so je vendar toliko proslavilo, da pojde ljubeznični čitalci gotovo prav rad z nami v one kraje.

Mnogobrojne krščanske karavane potujejo vsako leto o Božiču iz Jeruzalema v Betlehem, in celo latinski patriarh iz Jeruzalema dospe tja popoldne 24. decembra s svojim sijajnim spremstvom, da vodi veliki procesij, ki posegi božično noč sveti kraj betlehemskega.

Jeruzalem zapustimo skozi mogočna, obokana jafška vrata, zavijemo nato proti jugu po skoraj popolnoma ravni cesti in korakamo osem kilometrov daleč proti Betlehemu. Pot se kmalu pogreznje v hinniško dolino in vodi najprej preko rečajskih ravni, kjer so se v starih časih ponovno vršili boji med Izraelci in Filistejci. Na južnem obronku pri grškem samostanu Mar Elias se nam odpre obsežen razgled na tri mesta, ki so tesno zvezana s Kristusovim rojstvom, trpljenjem in vstajenjem: Jeruzalem s kupolo nad božjim grobom, Olsjska gora na severozahodu in Betlehem na jugu.

Mimo nagrobnika Rahele pridemo v Betlehem, ki stoji na višini, na podkvastem hrbtu, ki se mu je v sredino zarezalo malo sedlo, in ki je po višavju in pobočjih posajan s hišami. Mesto, katerega arabsko ime Bet Lahem pomenja »hiša kruha«, dokim se je imenovalo v najstarejših časih Efrata, to je »rodovitno«, sliči v gotovi razdalji kupu sivih kamenitih zgradb s ploskimi strehami med stopicoma nasajenimi vrtovi. Okrog mesta se razprostirajo rodovitna polja, ki jih cepijo ljubke domnice.

Betlehem ima eno veliko cesto, ki se razteza preko iztočnega obronka do južno-zahodnega konca mesta, razen tega pa mnogo ozkih in strmih ulic, ki križajo mesto v različnih smereh.

Mesto je bilo dolgo časa majhno in nepomembno. Proslavilo se je kot rojstni kraj Davida in Jezusa Krista. Utrdil ga je kralj Rehabeam.

Ko je bil razdejan Jeruzalem, je pradpel tudi Betlehem, pod krščanskim gospodstvom se je dvignil. Cesar Justinian ga je zopet utrdil. Kasneje je podleglo mestu muslimanom, in ti so ga izvzemši Marijino cerkev popolnoma porušili preden so se umaknili križarjem. Ti so Betlehem zopet zgradili in papež Paskal II. ga je dvignil v škofijo stolico. L. 1244 so Betlehem razdejali Hovarezmijci, l. 1489 so razpadle utrdbi, in kraj je propadel. Od mestnih židov ni ostalo ničesar, vidimo pa še razvaline citadele.

Mestni prebivalci umevno z velikim interesom motre potovanja romarjev. Betlehem šteje sočasno okoli 5000 prebivalcev, ki so z malimi izjemami skoraj sami katoliki.

Prebivalci Betlehema se bavijo s pojedelstvom, živinorejo in čebelarstvom, predvsem pa z izdelovanjem razpel, molkov in svetopisemskih predmetov iz slonove kosti, biserne matice itd. Moški so krepke postave, ženske se oblačijo nadve sliškovito in se često ponašajo s prenenetljivo lepoto. Njihovo izrazito fizijognomijo posebno ozivljajo krasne, temne oči, ki razdevojajo pol judovski, pol egiptovski značaj. Nosijo modro srčasto krilo, ki sega do členkov, nad njim pa kratko rdečo tuniko brez rokavov. Posebno značilen je diademni naglavni okras, sestavljen iz zlatnikov in srebrnikov, izpod katerega se vije umetno vezana tančica. Kot naprsni nakit nosijo težke srebrne verižice. Ako pogledamo tako obleteno Betlehemo, ki stoji ob vodnjaku, se nekete čutimo prestavljenje nazaj v patrijarhalne čase starega zakona.

Najznamenitejša stavba v mestu je Marijina cerkev, ki se dviga nad rojstnim mestom Izveličarja (v Palestini še današnji uporablja votline za hlev). Da pridemo do nje, moramo obresti ves kraj, ker leži zunaj mesta. Poleg nje stoeje trije samostani: grški, latinski in armenski.

Na prednji strani Marijine cerkev se nahaja prostorni frančiškanski konvent, ki obstoji iz romarskega azila, tako imenovanega latinskega samostana in razpadajoče cerkev sv. Katarine, ki je hkrati katoliška farna cerkev.

V najblizjih okolic steje slikoviti šotori arabskih Beduinov, kjer tuji lahko opazujejo dejanje in nehanje otrok puščave. Navadno jih čepi nekaj tudi pred samostanskimi vrati in dremlje. Oblečeni so v dolge kaftane, a pokriti so z rjavimi turbani.

Poglavitna privlačna točka za tujece in romarje, zlasti o božičnem času, je Marijina cerkev, ki je zgrajena v obliki križa in baje predstavlja bazilik, ki jo je Konstantin I. 330 postavil nad vetrino Jezusovega rojstva. L. 1101. je bil tu na božični

dan Bakuln proglašen za jeruzalemskega kralja. L. 1169 je bizantinski cesar Manuel Comnenus opremil cerkev z bogatimi mozaiki, od katerih pa je do današnjih dni ostalo le prav malo. Preko prostornega predvorja pridemo do zapadnega cerkvenega portala, ki pa je zazidan v majhna, ozka in nizka vrata. Iz dokaj temačne prednje dvorane s tremi vratmi stopimo v cerkev skozi srednja vrata, ki so edina ostala nezazidana. Cerkev s svojimi mogočnimi ladjami učinkuje zares vzvijšeno. Ima obliko bazilike, v kateri pet podolžnih ladij križa ena povprečna. Stranske ladje so ločene od srednje, ki leži nekoliko više, z dvema vrstama monolitičnih, šest metrov visokih apnenčastih stebrov z bizantinskimi glavami. Žal moti celotni vtič visok zid, ki so ga postavili Grki in ki zakriva povprečno ladjo in apsido.

Pod glavnim oltarjem se nahaja sveta duplina, v katero vodi troje stopnic. Dvanajdeset svetilk izpod stropa noč in dan razsvetljuje kripto ali rojstno kapelo, katero stene so obite z rjavim mramorjem. V kotu proti izoku je vložena v tleh srebrna zvezda, ki ima napis: »Hic de virgine Maria Jesus Christus natus est« (Tu je bil od device Marije rojen Jezus Kristus). To mesto tvori poglavitno točko oboževanja romarjev.

V stranski kapeli kažejo mramorne jasli kraj, kjer je bilo sveto dete položeno v jaslice, poleg stoječi oltar pa mesto, kjer so trije modri molili Jezusa. Druga votlina je imenovana po sv. Hieronimu, kjer počivata in cerkveni zgodovinar Evzebij.

Vsa ta mesta posečajo leto in dan v obilnem številu; posebno živahno in svetano vrvenje pa voda na božični večer. Po pontifikalnih večernicah obišče vse svete kraje pod zemljou ogromna procesija domačinov in romarjev. »Tihia noč, blažena noč se razlega po naših dušah in mi občutimo ves pesniški čar betlehemskega Božiča.

Franjo Neubauer.

Božično hrepenenje.

Hrepenenje tiko
počni mi srce,
iz srca neslišno
v Betlehem mi gré.

K zibelki presveti
gré v Božično noč,
Deta sveto boža
spev šepetajoč.

Želja moja molí,
prosi vzdih globök:
»Daj miru, poštka
Božji mi otrök!«

,Poglejmo to, kar nam je bilo povedano...“

Kovač Burah in njegov sin, ki je bil slep, pa Šimen, ki je slikal podobe, so skupaj popotovali iz Galileje v Betlehem, da bi se dali popisati kakor je velel ukaz cesarja Avgusta. Pot je bila dolga in pozno je že bilo, ko so prišli v mesto, ki je bilo vse polno tujcev, prišedih k popisovanju. Za vse tujce je bilo premalo krčem. Potniki z utrujenimi živinčetji so v zadregi semterja sprehajali. Tu pa tam je bilo slišati vesele glasove. Zelo ob tej pozni uri so ponujali polnični kramarji pri luči svetilki svoje blago tujcem. Govornik, kateremu je star Šimon navdušeno pleskal, je proglašal z razvolum ognjem, da bi se ljudje za ukaz tiraškega cesarja, ki je držal Izrael v podjarmilju, ne imeli zmeniti. V majhnih, temnih kramarjih in kraj gostilničkih vrat so moški večerjali in pili vino; ženske so se zavijale v umetne, lepe tkanine, otroci so se pa poigrali s starimi židi za ceno perziskih korali, sočnatega grozdja, piščal, trebent, krotkih grlic itd.

Burah in sin sta sedela na stopnicah pred krčem, se krepljala z jedjo in pičajo ter premišljevala, kje bi se dobilo kako prenočišče, ko se je v uram korakom vrnil Šimon, ki je bil šel krčmarju poravnati račun, in radostno zaklical: »Videl sem neboš' o prikazen, lepo kakor jutranje zvezde. Poglej, Burah, tja v smeri svetlobe od one svetilke!«

Burah se je okrenil in gledal, kamor je Šimon kazal.

»Oh, zaše soč, je vzdihnil Šimon. Nočni mrakovi so jih pogolnili.

»Zagledal sem moža, vodečega mezga, na katerem je sedela žena v halji iz temnodrege blaga,« je povzel Burah in gledal v prijatelja.

»Mislim, da gresta proti nam, menda iščeta krčem.«

»V krčem ni več prostora,« je pripomnil Šimon.

»I, kaj pa si tako nenavadno vznemirjen,« je vprašal Burah. »Iz tvojega glasu govorji veliko vznemirjenje, a za jed, ki si jo naročil, se ne zmeniš.«

»Videl sem njeni lice,« je odgovoril Šimon. »Videl sem obraz moža, ki je peljal

osla. In zelo se mi je, — zelo se mi je, kakor bi možev lice odsevalo v zorni lepoti njenega obličja.«

»Potem je dobro, da si se napotil v Betlehem, Šimen,« je dejal slepi deček. »Vaska tvoja beseda je hvala za to milost, ki si jo videl. Stopeč tik tebe kar čutim, kako se od radoši treseš.«

»Zdi se mi, da lepota včasi v zraku zamigla, da bi nas razvesilila,« je ponovil Šimon, »kakor kadar ti, sinko moj, prepevaš svoje lepe pesmi,« je pristavil v sladki sreči, prijet dečka za roko ter vroče stiskal njegove mrzle prste v svojih.

Naenkrat pa dvigne deček z nekako velevačjo kretnjo desnico.

»Pst!« je zašepetal z lahno vzravnano glavo, z izrazom veselega pričakovanja, a tega izraza niso opazili, kateri so krog nje sedeli.

Šimon in Burah sta molčala pa poslušala. Ali ljudje okoli njiju so speli v glasem vrvenju. Deček se je za trenutek užalostil kakor bi bil prevaran. Šimon ga je zopet prijet za roko, se sklonil k njemu ter sočutno vprašal: »Ali si slišal nje glas, ko je šla mimo?«

»Čul sem v tem hrupu in hladu kakor godba ljubezni glas, Šimon. Bil je tako nežen in mil zvok, da ga je bilo jedva slišati. Pa me je vendar napolnil z velikim veseljem. Obrnivši se k očetu, je položil roko na njegov rokav in dejal: »Oče, zvenel je še vse lepše kakor glas rajne matere, ko je še sladko prepevala. To je bil glas, ki ga mora človek rad slišati in visoko ceniti, kakor bi bila ta, ki je gvorila, sveta žena.«

Deček je umolknil in je bil videti v duhu globoko zamišljen. Zdaj pa zdaj se je vzravnal, kakor bi se predramil z spanja v smeri proti mestnim vratom kakor človek, ki bi rad ujel njegovega ušesa dotikajoči se zvok.

»To je bil glas tiste, ki sem jo videl,« je pravil Šimon Burahu ter prelomil kos črnega presnega kruha. »Sli so mimo nas proti južnim vratom.«

»Zagledal sem nju nejasni postavi v nočni temi, kako sta si delala pot med množico,« je pripomnil Burah.

»Kolikor sem mogel opaziti, sta bila videti revna potnika iz gorskih krajev, same kakor mi, ki smo prišli med tuje.«

»Jaz nisem sam,« je mirno dejal deček.

»Koprni pa samoti, prsti moji pa po piščapi. V moji duši odmeva zopet godba, ki sta jo vidva doma ed mene slišala.«

Šimon, ki je bil že povečrial, je zrl mračno dečkovo čelo, ki se je dvignil s tal ter stopil zraven Buraha.

»Gospod ti je naklonil duševno veselo, ki ga jaz ne poznam,« je kovač hladno vevel. Meni je skoraj mraz. Bojam se zate, ker boš brez strehe to noč. Luči pojemanjo, ljudje se razbajajo. Kam naj se obrnemo, ko v krčem ni dobiti prostora.«

»Nič ne skrbi, oče,« je mirno dejal deček.

»Ali bi ne šli malo tja za mesto v samo pod onile grič? Tam bomo našli — prav tako kakor v Galilei — kak miren prostorček med drevjem, čigar šušlanje nas bo zazibalo v sladko spanje. Vsekako najdemo tam kotanje z mehko travo, s suhim listjem in žametastim mahom, na katerih se bomo udobno zleknil. Gotovo bodo tamkaj grči s skalami in grmovjem, ki nas bo branilo ostrega vetra.«

»Pametno svetuješ,« je rekel Šimon, izpil čašo cenenega vina ter planil na noge. Pospravil je posodo, iz katere so pili, in odšel. Burah je vstal, težko opiraje se ob palico. Skrbno je pogledoval proti gričem. Deček je bil videti, da zopet prisluškava. Šimon se je vrnil k njima.

»Alo, Burah, pođi,« je prigoval tovarišu, »tja k onim gričem.«

Prijel je dečka za roko in se dotaknil kovačeve rame. Odšli so nemudoma. Kmalu so imeli mestna vrata za sabo, kjer so si jeli na lahnem gorskem pobočju iskat primerne ležišča. Naposled so našli ugodno mesto: tokavo med dvema skalama, ki ju je prikrivala pritlikava naprej nagnjena oljka. Po tokavi je rastlo gosto grmečevje, trnje. Legli so tja, zamotavši se v svoje plašče. Nekoliko časa so se pogovarjali, ali kmalu jim je zatisnil spanec oči. Utruenost jih je premagala, potnikti so zaspali. In nočna zarja jih je pokrila kakor s plaoščem.

Naenkrat se je deček, ki ni vedel, kako dolgo je spal, predramil in poslušal. Zdalo se mu je, kakor bi se pod njim zemlja tresla. Vstal je in se nagnil ter začel z večjo pozornostjo poslušati. Kakor bi iz dajlave prihajal izredni šum spevov, ki so se razlegali z večrtem čez griče ter tonili v notranjščino zemelje. Pa ni bilo najmanjše sapice. Veje dreves niso več šuštele, niti genile se niso. Nobenega glasu ni slišal razen oddihovanja obeh specih poleg sebe. V tej nemi samoti je dečka obšel strah.

»Oče, oče! Šimon, Šimon!« je zašepetal.

Burah je naprej trdno spal. Šimon pa se je zgenil, globoko vdihnil, pa v spanju mrmljal: »Kličejo nas k popisovanju — v mesto — Davida — kralja.« Tako je pretrgano šepetal — lahno — mirno kakor srečen človek.

Obrnil se je v stran, zamahnil roko in zopet umolknil. Deček je od mraza trepetal

ter se tesneje stisnil k Burahu, ki se je natoto prebudil. Ali v tem, ko je klical Šimna, so zaslišali nad holmom divno melodijo, ki se je razivala z vrha v prekrasnih akordih v dolino. Šimon je planil pokonci.

»V mesto kralja Davida,« je govoril še napol v spanju, prožil roke in štalat po skalnatih stenah.

»Čuje, petje!« je kričal deček, ki se je bil skozi trnje iz Jame prikopal.

»In sama nebesa so videti kakor v planenih, sinko moj!« je vzkliknil Burah ter upri oči v nebo.

»Poglej, poglej, Burah,« je zašepetal Šimon. »Nebesa so se odprla in pretrgani oblaki se leskečejo kakor zmrzel sneg. Slava Gospodu na vekov veke!«

»Slava Bogu Abrahama, Bogu Izaka in Bogu Jakoba!« je zašepetal Burah.

»Slišita! Kakor glasovi angelov Gospodovih, ki hvalijo in poveličujejo ime Njegovo,« je kričal deček, ki je stoe z rokami kazal v ono stran, odkoder je angelsko petje zvenelo.

A ko so še tam stali, je proslava nad griči pojema in zelo se je

je pojavila pred njegovimi očmi, krasota, ki je bila Sin božji, dete Marijino, ki ga je videl.

»Slava Bogu na višavah! Slava Bogu na višavah!«

Ko je Burah slišal te vesele vsklike, je začudeno pogledal na sina in videl odpre žareče oči tega, ki je bil od rojstva slep.

Preložil Tugomir Zlatopoljski.

Giovanni Papini:

Molitev h Kristusu.

(Prevel Peter Klemen.)

Se vedno, vsak dan si sredi med nami. In z nami boš zmeraj.

Ziviš med nami, poleg nas, živiš na zemlji, ki je tvoja in naša, na zemlji, ki te je sprejela kot otroka med otroke in kot obsojenca med tatove; živiš z živimi na zemlji, ki si jo imel rad in jo ljubiš, živiš med ljudmi življenje, neviden mogoče celo onim, ki te in jo, mogoče kot Ubožec, ki si sam kupuje kruha in nihče nanj ne poraja.

Zdaj pa je prišel čas, da se znova prikažeš nam vsem in daš temu rodu neizgibno in neodklonjivo znamenje.

Jezus, ti vidiš, da smo v potrebi; ti vidiš, kako veliko je naše veliko pomanjanje; ti ne moreš odoleti, da ne bi spoznal, kako neodložljiva je pomoč v naši revi, kako trda in resnična je naša stiska, naše pomanjanje, naš obup; ti veš, kako potreben smo tvojega posredovanja, kako nujna je tvoja vrnitev.

Pa naj je tudi le kratka vrnitev, ne-naden prihod, pa takojšen odhod, ena sama prikazen, prihod in odhod, samo ena sama samčata beseda, ko prideš, le ena besedica, ko greš, samo znamenje, samo opomin, blisk na nebu, luč v temi, odpre naj se nebo, zažari naj noč — samo ena ura tvoje večnosti, samo ena beseda po vsem tvojem molku.

Potrebujemo te, tebe samega in nikogar drugega.

Ti edini, ki nas ljubiš, moreš za nas vse, ki trpimo, občutiti usmiljenje, ki ga vsak izmed nas čuti do samega sebe. Ti edini lahko čutiš, kako velika, kako neizmerno velika je potreba po tebi na tem svetu, ravno to uro svetá. Nihče drugi, nihče izmed tolikanj, ki živé, nihče izmed onih, ki spe v blatu slave, ne more nuditi nam potrebnim, ki smo strmoglavljeni v strašno pomanjanje, v najstrašnejšo izmed revščin, v revščino dušo svoje, onega blagra, ki rešuje. Vsi te potrebujejo, tudi oni, ki tega ne vedo, in tisti, ki tega ne vedo še mnogo bolj od onih, ki vedo. Sestradanec si domišlja, da išče kruha, pa je lačen tebe; žejni misli, da hoče vode, pa je žejen tebe; bolnik se vara, misleč, da hrepeni po zdravju, a on boleha zato, ker ni tebe pri njem. Kdor išče na svetu lepote, išče, ne da bi se tega zavedal, tebe, ki si cela in popolna lepota; kdor v svojih mislih hodi za resnico, želi nehote tebe, ki si edina resnica, ki je vredna, da jo poznamo; kdor se žalosti, išče miru, išče tebe, ki si edini mir, ki se v njem lahko odpocijejo najbolj nemirna srca. Kličejo te, ne da bi vedeli, da te kličejo, in njih krik je neizrečeno bolj bolestek kot naš.

Mi ne kličemo k tebi iz ničemurnosti, da bi te lahko videli, kakor so te videli Galilejci in Judje, ne kličemo k tebi radi veselja, ki bi ga čutili, če bi mogli kdaj zreti v tvoje oči, niti radi neumnega ponosa, da bi te premagali s svojimi prošnjami. Mi ne prosimo velikega prihoda v slavi in veličastvu neba, ne onega blišča, v katerem si se izpremenil, ne angelskih trobent in onih veličastnih obredov zadnjega prihoda. Ti sam veš, da je res toliko ponižnosti v oni predznosti, ki se nas polašča. Mi hočemo samo tebe, tvojo osebo, tvoje ubogo, preboeno in ranjeno telo z ono ubožno srajco, ki si jo nosil kot ubogi delavec; hočemo videri one oči, ki prodro skozi prsno ogrodje in skozi mišičje srca, oči, ki ozdravljajo, kadar zadevajo z nevoljo, in povzročajo kravavljenje, ko gledajo v milobi. In hočemo slišati tvoj glas, ki s svojo sladkostjo straši demone in čara otroke s svojo močjo.

Ti veš, kako zelo ravno sedaj potrebujemo tvojega pogleda in tvojih besedi. Dobro veš, da en sam tvoj pogled lahko prevrže in izpremeni naše duše, da nas lahko tvoj glas potegne iz znoja naše neškončne bede; ti veš toliko bolje, toliko globlje od nas, da je nujen tvoj prihod in da ga ne smeš odlasači v času, ki te ne pozna.

Ko si prišel prvič, si prišel reševat; rodil si se, da bi reševal; govoril si, da bi reševal, dal si se krizati, da bi reševal; tvoja umetnost, tvoje delo, tvoje poslanstvo, tvoje življenje je reševanje. In nam je treba danes, v teh temnih in zlobnih dneh, v teh letih, ko se zgošča in se do neznosnosti množi strahota in bol, nam je brez odloga treba, da nas rešiš.

Ce bi bil ti ljubosumen in trpek Bog, Bog, ki zna mrziti, Bog, ki se zna mačevati, Bog, ki je samo pravičen, ne bi poslušal naših prošen.

Kajti prav vse, kar so ti mogli ljudje storiti zlega tudi po tvoji smrti, in še ved po smrti kakor v življenju, vse so ti storili; mi vsi, tudi sam tisti, ki govoris teboj obenem z drugimi, smo te žalili. Mlajši Judežev so te poljubljali potem, ko so te prodali; pa ne samo za trideset denarjev in tudi ne samo enkrat; legija Farizejev, cele vojske Kajfežev so te sodile kot zločinca, ki je vreden, da ga zopet pribijejo na kriz; in millionkrat so te krizali z mislio in voljo; in večna druhal zapeljanih izvržkov ti je znova pokrila obraz s plunki in klofutami; in konjarji, cerkovniki, vratari in vojačina onih ljudi, ki si krivijo in protipostavno pridružujejo denar in oblast, so te bičali po plečih in ti okrvavili čelo s krvjo.

In tisoč Pilatov, črnardeče oblečenih, ki so komaj prišli iz kazničnice, dišeči po mazilih, lepo počesani in obriti, so te tisoč in tisočkrat izročili rabljem, potem ko so te spoznali za nedolžnega; in neštečo zabuhlih in pijanih ust je prosilo neštetokrat za prostost puntarskih tatov, znanih morilcev in zločincev, ki so priznali svoj zločin, da bi te še neštetokrat vlekli na hrib mrtvaških glav in bi te pribili na drevo z želesnimi žebli, ki jih je koval strah in jih sovrašto znowa zabilo.

A ti si odpustil vse, odpustil zmeraj. Ti, ki si bil sredi med nami, veš, kakšno je bistvo naše nesrečne nature. Mi smo samo krpe in nezakonska mešanica, nestalno in minljivo listje, rabli samih sebe, nadležni splavi, ki se zlekajo v zlu kakor dojene, ki je zavit v svoje sceanje, kot pijanec, ki se je prevrnil v svoje kozlanje, kakor zaborodenec, ki leži v svoji krvi, kakor človek, poln tvorov, ki leži v svoji gnilobi. Zavrgli smo te, ker si prečist za nas; obsedili smo te na smrt, kajti ti si bil obsedba našega življenja. Ti sam si rekel tisti dñi: »Stal sem sredi sveta in v mesu sem se jim odkrit; in našel sem vso pijke in nikogar nisem našel žejnega, in duša moja trpi radi otrok človeških, ker so slepi v svojem srču.« Vsi redovi so enaki onemu, ki te je križal, pa pridi, v katerikoli obliki, zavrejo te. Kakor oni dečki ste — tako si rekel — ki stoje na trgih in kličejo svojim tovarišem: Igrali smo vam na piščal in niste plesali; zapeli smo žalostinke in niste jokali. In tako smo delali skoraj celih šestdeset rodov.

Zdaj pa je prišel čas, ko so ljudje bolj pijani kot tedaj, a bolj žejni. V nobeni dobi nismo tako ginili žeje po nadnaravnji rešitvi kakor v naši. Še nikoli, kolikor se spomniamo, ponižanje ni bilo tako nizko in vročina tako žeča. Zemlja je pekel, ki ga razsvetljuje vladnost sonca. Ljudje pa so se pogrenzili v blatno smolo, razredčeno s solzami; iž nje se včasih dvignejo besni in spačeni ter planejo v rdečo vrelico krvi v nađi, da se operejo.

Ni dolgo tega, ko so prišli iz take divje umivalnice in so se vrnili po brezmeinem desetinjenju v navadno, nagnusno blato. Kužne bolezni so prišle za vojskami, potresi za kužnimi bolezni; ogromne črede segnitih mrljev, ki bi bilo včasih zadosele, da bi ž njimi obljudil cela kraljestva, so se razprostrle pod lahkim krilom črvive zemlje in bi, če bi prišle skupaj, zavzelo prostor mnogih dežel. In vendar se ubija in ubijajo še dolgo, kakor bi bili ti mrlji samo prvi obrok vesoljne podrtje. Bogati narodi obsojajo na lakoto uboge narode; puntarji ubijajo svoje včerajšnje gospodarje; gospodarji dajejo moriti puntarje po svojih najemnikih; novi diktatorji, ki se okoriščajo z razsolom vseh sistemov in vseh režimov, gonijo cele narode v dragnijo, v pokolj in razkroj.

Zivalska ljubezen vsakega človeka do samega sebe, vsake kaste do samega sebe, vsakega naroda do samega sebe je še bolj slepa in bolj orjaška po teh letih, ko je sovrašto pokrilo zemljo z ognjem, z dimom, z grobovi in kostmi. Samoljubje je po vesolnjem in splošnem razdejanju postotero sovrašto: sovrašto malih do velikih, nezadovoljnih do nemirnih, hlapcev do zasužnjih gospodarjev, častihlepnih stanov do propadajočih, hegemoniskih plemen do plemen podložnikov, podjarmljenih narodov do narodov podjarmivev. Pohlep po tem, česar je bilo preveč, je rodil pomanjanje tega, kar je potrebno; srbež po nasladah je prinesel duševne muke, ki gladajo, bescnost po svobodi je obtežila naše spone.

Zadnja leta je človeški rod, ki se je že prej zviral v deliriju sto in sto mrlje, zblaznel. Ves svet bobnji od hrušča razvalin, ki se podirajo; stebri so zagrebeni v smeti; in še gore vale z vrhov gramozaste plazave, da bi cela zemlja postala grda, dolgočasna ravan. Tudi ljudi, ki so bili ostali neomadeževani v miru in nevednosti, so s silo potegnili s pastirskih ledin, da jih nagonadijo v besno mešansko mešanico, kjer naj se onečedijo in trpe.

Povsodi zmešjava, zmeda in zabloda brez nade, kopa, ki kuži soparen zrak, nemir, ki je nezadovoljen z vsem, še bolj kot s svojo lastno nezadovoljnostjo. Ljudje, ki se valjajo v usodni pisanjih vseh stuprov, ugonabljajo sami sebe v želji, da bi z muškimi strili svoje brate, da bi si pa vendarle pomagali iz tega neslavnega trpljenja, iščijo smrti na vse mogoče načine. Apotekar-

sko blago, s katerim se zamikajo in uživajo čutno naslado, slasti, ki ugonabljajo in nikoli ne nasitijo, a'khol, igre in orožje odvzemajo že vnaprej na tisoče preživelih obligatnim decimacijam.

Svet se je cela štiri leta mazal s krvjo, da se odloči, kdo bo imel večje gumno in debelejšo mošnjo.

Mamonovi hlapci iso zapodili Kalibana v nasprotne, brezkončne jarke, da postane bogatejši in bi spravili sovražnike na be-raško palico. Toda tu strašen poizkus ni pomagal nikomur. Bolj revna kot prej, bolj sestradanča kot prej, so se vrnila vsa ljudstva k blatnim nogam boginje Trgovine, da ji žrtvujejo svoj lastni mir in življenje drugih. Božanska Kupčija in sveti Penez imata obsedene ljudi še bolj v kremljih, kakor kdaj prej; kdor ima malo, hoče veliko, kdor ima veliko, hoče še več; kdor pa je dobil največ, hoče vse. Ker so se navadili razspanja v letih, ki so samo žrla, so zmerni postali požrešnizi, oni, ki so bili vdani v voljo božjo, so zdaj za vse pripravni in spreti, poštenjaki so se vdali latvini in najčestiji tihotapstvu. V imenu trgovine se vrši oderuščvo in prilaščevanje; pod zastavo vélke industrije se dogaja gusarstvo nekaterih v škodo mnogoterih. Slepjarji in poneverni čuvajo javni denar in izsiljevanje je bistven del v pravilniku vseh oligarhij. Tatovi, ki edini še gledajo, kje bi utegnila biti pravica, v splošni kraji ne prizanašajo niti samim tatovom. Bogataška bariča je vbla v glavo vsem ljudem, da na zemlji, ki se je končno oslobodila nebes, ne velja nobena druga reč kot zlato in to, kar se lahko kupi v ugonobi z zlatom.

Vse vere blede in se rušijo v tej kužni leprešarji. V eni sami veri se svet še udejstvuje, in to je v oni, ki priznava najvišjo trojico Votana, Mamona in Priapa; Moč, ki ji je simbol Meč in svetišče Kasarna; Bogastvo, ki ji je simbol zlato in svetišče Borza; Meso, ki mu je simbol moško spolovilo in svetišče javna hiša. To je vera, ki kraljuje dances na vsej zemlji in kateri v vremenu služijo v dejanjih, če že ne vedno v besedah, vse živi ljudje. Stara družina se razbija: zakon rušita prešuščno v dvoženstvo; otroci se zde mnogim prokletstvo, pa se jim izogibljejo z različnimi prevarami in prostovoljnimi splavi; prešuščovanje zmaguje nad zakonsko ljubezni; sdomski greh ima svoje slavospevce in svoja kurbišča; javne in tajne vlačuge kraljujejo neizmernemu narodu hromcev in sifilitikov.

Ni več ne monarhij ne republik. Vsak red je samo še okrasek in podoba. Plutokracija in demagogija, sestri po duhu in smotrih, se prepričata za gospodstvo nad puntarskim to'pami, ker jima plačani srednji stan slabu služi. Medtem pa je koproracija, dejanska in neovržena resničnost, preko obeh vojskajočih se kast, pod armila Vzvišenost Nizkosti, Kakovost Množini, Duha pa Blatu.

Jezus Kristus, ti veš vse te reči, ti vidiš, da so časi zopet dopolnjeni in da mrlji so prišli za vojskami, potresi za kužnimi bolezni; ogromne črede segnitih mrljev, ki bi bilo včasih zadosele, da bi ž njimi obljudil cela kraljestva, so se razprostrle pod lahkim krilom črvive zemlje in bi, če bi prišle skupaj, zavzelo prostor mnogih dežel. In vendar se ubija in ubijajo še dolgo, kakor bi bili ti mrlji samo prvi obrok vesoljne podrtje. Bogati narodi obsojajo na lakoto uboge narode; puntarji ubijajo svoje včerajšnje gospodarje; gospodarji dajejo moriti puntarje po svojih najemnikih; novi diktatorji, ki se okoriščajo z razsolom vseh sistemov in vseh režimov, gonijo cele narode v dragnijo, v pokolj in razkroj.

Zivalska ljubezen vsakega človeka do samega sebe, vsake kaste do samega sebe, vsakega naroda do samega sebe je še bolj slepa in bolj orjaška po teh letih, ko je sovrašto pokrilo zemljo z ognjem, z dimom, z grobovi in kostmi. Samoljubje je po vesolnjem in splošnem razdejanju postotero sovrašto: sovrašto malih do velikih, nezadovoljnih do nemirnih, hlapcev do zasužnjih gospodarjev, častihlepnih stanov do propadajočih, hegemoniskih plemen do plemen podložnikov, podjarmljenih narodov do narodov podjarmivev. Pohlep po tem, česar je bilo preveč, je rodil pomanjanje tega, kar je potrebno; srbež po nasladah je prinesel duševne muke, ki gladajo, bescnost po svobodi je obtežila naše spone.

Rekel si nekoč: »Če je kdo sam, sem jaz ž njim. Odmakni kamen in tam me boš našel, zareži v les in tukaj sem.« Da pa te najdemo v kamnu in v lesu, je treba volje, da te najdemo, in sposobnosti, da te vidimo.

In danes te večina ljudi noči in ne zna najti. Če ne začutijo tvoje roke nad svojo glavo in tvojega glasu v svojih srčih, bodo še dalje iskali samo sami sebe, ne da bi se našli, kajti nihče se ne polasti samega sebe, če se ne polasti tebe. Mi te torej prosimo, Kristus, mi, zatajevaci, mi kri-

vični, rojeni v neugodnem času, mi, ki se te še spominjam, ki si prizadevamo, da bi živelj s teboj, pa smo zmeraj predaleč od tebe, mi, najzadnji, obupanci, ki smo objadrali svet in se vračamo, mi ki se vračamo iz brezden, — mi te prosimo, da se vrneš še enkrat med ljudi, ki so te ubili, med ljudi, ki te ubijajo še dalje, in vrneš nam vsem, morilcem teme, luč pravega življenja.

Več ko enkrat si se po vstajenju pri-kazal živim. Takim, ki so misili, da te sovražijo, takim, ki bi bili ljubili tudi, če ne bi bil Sin božji, si pokazal svoj obraz in si govoril ž njimi z glasom svojim. Videl so te pokorniki med obalami in peskom, videli so te menihi v dolgih samostanskih nočeh, svetniki na gorah so te videli in slišali; in od onega dne dalje niso prosili ničesar drugega nego milosti, da bi umrli in se združili s teboj. Ti si bil luč in beseda na poti Pavlovi, ogenj in kri v volini Franciškovi, obupana in populna ljubezen v celici Katarinini in Terezini. Če si se vrnil zaradi enega, zakaj se ne vrneš enkrat zaradi vseh? Če so bili oni vredni, da so te videli, ker jim je dajalo za to pravico njih strastno upanje, se mi lahko sklicujemo na pravico svojega samotnega obupa. One duše so te klicale z močjo svoje nedolžnosti, naša pa te klicajo iz globine slabosti in poniranja. Če si zadostil zamaknjeni svetnikov, zakaj ne bi prihitel, ko sliši jok obsojencev? Ali nisi rekel, da si prišel radi bolnih in ne radi zdravih, radi onega, ki se izgubil in ne zavoljo tistih, ki so ostali? Poglej, vse ljudje so okuženi in mrzlični; in vsakdo izmed nas je zašel, iščel samega sebe, in te je izgubil. Še nikdar tvoje poslanstvo ni bilo tako potrebno kot danes, in še nikoli ga ljudje niso tako pozabili in zanjevali. Kraljestvo satanovo je povsem dozorelo in rešitev, ki jo v svojem tavanju iščejo vse ljudje, morebiti le v tvojem kraljestvu.

Velika poizkušnja gre h koncu. Ljudje, ki so se oddalili od evangelija, so našli obup in smrt. Mnogo obljud in mnogo groženj se je uresničilo. Mi obupanci zdaj nimamo ničesar več kot upanje na twovo vrnitev. Če ne prideš in ne zbudis specih, ki so nagradjeni v smrdečem blatu našega pekla, je znamenje, da se ti kazeni za naše izdajstvo zdi še prekr

Pozdravi naših fantov.

Od vsepovsod so se za božič oglasili naši fantje vojaki s prošnjo, da priobčimo njihove božične in novoletne pozdrave in častitke. Pri tem jih je pač vodila želja, da zgrade neviden most, ki bi jih v teh prazničnih dneh zvezal z dragimi in znamimi ljudmi in z ožjo domačijo vobče. Njih željo izpolnjujemo tem raje, ker se zavedamo, da je žrtev, ki jo doprinašajo domovini, marsikje težka in trpljenje ne veliko manjše, nego je bilo v vojni. Vsi smo jim torej dolžni hvale. Iz celega srca jim vračamo njihove pozdrave in častitke in želimo, da bi se vsi zdravi in srečni vrnili domov!

Vesele božične raznike in srečno novo leto želijo slovenski fantje, Orli-mornarji v Tivatu: Franc Opara, Trebnje; Turk Jožef, Celje; Dominik Beg, Toplice; Franc Noč, Žirovnica; Ivan Kržanik, Kropa; Karlo Kržan, Ljubljana; Jože Potočar, St. Jernej; Josip Zavbi, Blagovica; Ivan Zakrašek, Vel. Lašče; Novak Viktor, Bohinj; Alojzij Baja, Goriče; Josip Sibenik, Logatec; Stane Bergant, Škofja Loka; Železnik Franc, Vrzlenci; Stane Arko, Sodražica; Janez Cegnar, Škofja Loka; Roman Rot, Vel. Lašče; L. Kogovšek, St. Jošt; J. Kodrič, Smartin pri Kr.; Al. Gorenje, Mirna peč; V. Bizjant, Podolnice; Fr. Oman, Tržič; J. Bertoncelj, Kamna gorica; Joško Sajovic, Kranj; J. Vlašič, Crnomelj; Janez Dolenc, Lučna.

Mornarji morn. akad. v Boki Kotorski pošljamo vsem slovenskim fantom in dekletom najlepše božične pozdrave: Franc Bezaj, Vrbnje; Jože Jurjevič, Logatec; Franc Marolt, Žirovnica; Štefan Kavčič, Logatec; Franc Turšič, Cirknica; Franc Marolt, Nova vas; Matija Oven, Strahomer; Anton Francek, Ig; Franc Petač, Čirče; Bogomir Germek, Maribor; Janko Urbanc, Ljubljana; Jank Zupančič, Banja luka.

Slovenski fantje kr. mornarice, Tivat, želimo vesele božične praznike in srečno novo leto vsem domačim in cjenjenim bralcem >Slovencam. Mornarji I. klase: Fr. Tepina, Stražišče pri Kranju; Ludvik Kolemc, Mirna Peč; Matija Marolt, V. Lašče; Fr. Mlakar, Lož; Anton Mišjak, Barjevo; mornarji II. klase: Jakob Laznik, Šiška; Fr. Nakrst, Vnjanje Gorice; Fr. Verboš, Slov. Gorice; Janez Krašovec, Vrhnik; Josip Potočnik, Vitanje; Viktor Sali, Novo mesto; Fr. Zupančič, Dolnje Kamence; Fr. Noč, Selo (Gor); Anton Mežanc, Vrba; Alojzij Balanč, Sv. Lenart (Selca); Alojzij Krašovec, Lož.

Slovenski vojaki-Orli, služiči pri avijatiki v Zagrebu, pošljamo pozdrave vsem čitateljem >Slovencam in želimo vesele božične praznike in srečno novo leto! Mehaničar Franc Junkar, Ljubljana; Iv. Kregar, St. Vid nad Lj., Matevž Križaj, Godešič, pri Škofji Loki; Ivan Pogačnik, Dobrava pri Radovljici.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno pa našim briškim, nepozabljanim Slovenskam želimo iz srca srečen božič in novo leto Slovenski fantje-topnaričarji v Vel. Kikindi. Podnaredniki: Ludvik Železnik, Alojz Križan, Anton Dolsak, kaplar Vinko Majhen; redovi: Ivan Veršec, Valentín Kukovič Anton Mirnik, Lev Reich, Avgust Turk, Lojze Zerdoner, Joško Straus, Franc Erženčink.

Vsem bralcem in bralcem >Slovencam želimo vesele božične praznike in srečno novo leto slovenski fantje s Kosovega polja. Drago Pavčič, Novo mesto; Anton Milek, Crnomelj; Franc Štok, Pobrežje, Maribor; Anton Kos, Zagreb; Anton Bernard, Hosta, Škofja Loka; Rudolf Zajc, Ljubljana; Rudolf Tekavčič, Zužemberk; Peter Cuderman, Predoslje, Kranj; Anton Kočmar, Stranje; Jakob Fortuna, Sp. Logatec; Anton Gazdova, Težka voda; Lovro Komar, Gorič-Bled; Franc Vrnik, Sp. Breg, Kranj; Jožef Verbič, Linkov turn; Ivan Fajan, Polje, Kamnik; Anton Frlan, Jazbina, Kranj; Leopold Darmita, Lučna; Jožef Pavlič, Visoko; Leopold Šetina, Sp. Straža; Josip Japer, Mirna; Rudolf Novak, Ponikve; Ivan Ureh, Ljubljana; Karel Bezenšek, Konjice; Daniel Levšek, Plotnica; Maks Krajnc, Ptuj; Ivan Pucelj, Podgorz; Anton Katan, Police, Ljutomer; Anton Kreft, Radgona.

Slovenski fantje pri 14. pešpolku v Knjaževcu ob bolgarski meji pošljamo vsem slovenskim fantom in dekletom mnogo srčnih pozdravor in jim želimo vesele praznike in srečno novo leto! Stanislav Božič, Sp. Šiška; Maks Novak, Ambrus; Franc Fabjanec, Višnje; Albin Zakrašek, St. Janž; Leopold Mrak, Dragočajna; Franc Može, Hudo; Ivan Jere, Franc Zupan Koprivnica; Franc Oražen, Prigorica; Franc Raubar, Sraža, Franc Žibert, Križe; Jernej Hacer, Veliki Hrib; Alojz Gradišar, Rob; Vinko Prijatelj, Zamostec; Franc Kozina, Šušje; Edvard Šafar, Srednja vas; Rafael Šoberl, Koroška Bela; Rok Peterlin, Kamnik; Josip Horvat, Podčetrtek; Leopold Campa, Gora; Franc Pelko, Gorice, Viktor Jeriha, Zg. Kašelj; Franc Burnik Smlednik in vsi ostali.

Vesele božične praznike ter srečno in veselo novo leto vsem slovenskim fantom in dekletom, znancem, prijateljem in čitateljem >Slovencam želimo slovenski fantje-vojaki, služiči pri bolničarski četi v Ljubljani: Franc Veršec, Sv. Marko pri Ptaju; Rudolf Telban, Borovnica; Jožef Vičič, Cerknica; Konrad Kokošinek, Celje; Avgust Huš, Trbovlje; Anton Zolger, Slov. Bistrica; Štefko Belšak, Ormož; Jožef Ivačič, Senovo, Rajhenburg; Janez Sumrada, Kozarščica; Leopold Mlakar, Nadlesk; Franc Truden, Nadlesk; Alojz Smid, Koritno; Jožef Arh, Ribno; Franc Strehovec, Vodice; Karol Krašna, Vrhnik; Jožef Turk, Sv. Gregor; Jožef Jaklič, Vel. Lašče; Martin Gabrijel, Trebnje; Janko Vehovec, Kranj; Lojze Mrzel, Trbovlje; Jakob Bider, Vodice; Franc Cufer, Boh. Bistrica; Jakoš Gostej, Sevnica ob Savi; Henrik Ešek, Makole; Anton Petek, Šv. Marijeta pri Ptaju; Jakob Žunič, Cvet pri Lj.

tomeru; Anton Črnoša, Sv. Katarina; Feliks Vogrin, Sv. Martin; Franc Karba, Nunska graba; Franc Kristan, Hlebec; Jernej Muršič, Sv. Lovrenc na dr. polju; Joško Košir, Jezersko nad Kranjem.

Slovenski fantje 9. čete 21. pešpolka Čehoslovackoga v Mavrov-Hanovi želijo svojim staršem, prijateljem, znancem in dekletom vesele božične praznike in srečno novo leto! Kaplari: Anton Oset, Avgust Golež, Miha Špitaler; redovi: Anton Uršič, Joško Jazbinšek, Karel Novak, Joža Vok, Avgust Es, Peter Veligovšek, Anton Tomšiček, Leopold Hribaršek, Joža Jesenek in Anton Snoj.

Slovenski fantje, ki služijo pri I. artilerijskem polku v Valjevu, želijo vsem slovenskim fantom in dekletom vesele božične praznike in srečno novo leto! Franc Šeliškar, Belice; Jakob Flis, Domžale; Josip Modic, Ljubljana; Leopold Fabjan, Šiška; Alojzij Razliznik, Leskovac; Anton Vehar, Goriče; Avgust Kušar, Dravje; Ignac Glavšič, Zatolina; Ignac Vozel, Trbovlje; Janez Rus, Hrastenice, Lovko Zalesjak, Ljubljana; Franc Majhen, Sv. Barbara; Janez Zimperman Ptuj in Pero Risič, Macedonia.

Slovenski fantje artilerijskega polka v Petrovaradinu želijo znancem in prijateljem veselle božične praznike in srečno novo leto! Kaplari: Avgust Mihevec, Logatec, Jože Glavan, Raka in Ivan Skitelj, Kostanjevica; redovi: Franc Jeke, Kostanjevica; Martin Jordán, Kostanjevica; Leopold Mla-

kar, Raka; Valentin Naraks, Alojz Jelen, Karlo Pošek, Jakob Pakel, Celje; Franc Mesajedec, Vič; Ivan Prašnikar, Vič; Feliks Plesničar, Vič; Andrej Klemenčič, Tržič; Franc Sošnik, Bistrica; Jakob Beznik, Gorenjsko.

Slovenski fantje podčastniki 1. divizije konjičke artilerijske v Subotici želijo vsem fantom in dekletom veselle božične praznike in srečno novo leto! Podnaredniki: Jožef Črnugelj iz Grabrovea pri Metliki; Mihail Selevšek iz Trbovle; Anton Rožmarin iz Veržej in mojster ključavnictva Ivan Lovšek iz D. M. v Polju.

Slovenski orožniki pri komandi belgrajskega žandarm, polka želimo vsem slovenskim orožnikom veselle božične praznike in srečno novo leto!

Veselle božične praznike in srečno, veselo novo leto želijo vsem znancem in prijateljem slovenski orožniki v Nišu. Naredniki: Jakob Stradovnik, Franc Mataus, Rafael Tomšič, Ivan Karba; kaplari: Leo-polj Kočevar in Franc Ozebek.

Clanj čitalnice 27. pešpolka v Vel. Bečkereku, vsi krščni Slovenci, želijo vsem bralcem in bralcam >Slovencam veselle božične praznike in srečno veselo novo leto 1925! — Knjižničar narednik Ivan Moš.

Veselle božične praznike in srečno novo leto želijo vsem slovenskim fantom in dekletom iz Pariza Ivan Cajhen iz Ježa pri Černučah.

Turistika in sport.

Par športnih zanimivosti.

Zadnjici smo pisali, da bo poskusil mladi francoški atlet Rigoulot prekosiš Gäßlerjev rekord: Nemec Gäßler je leta 1912. sunil s prostim dvigom do prsi 151 kg v Parizu in 157.5 kg v Münchenu. Nemci smatrajo po vsej pravici zadnjo številko za svetovni rekord, Francozi so pa za 151 kg, ker je bilo to izvršeno v njih glavnem mestu in pod njih kontrolo. Rigoulot je preteklo nedeljo sunil 152.5 kilogramov in s tem dosegel rekord, ki je boljši od pariškega Gäßlerjevega. Trenutno ni atleta na svetu, ki bi se v tem oziru lahko meril s komaj 23 letnim Francozom. Njegova teža je enkrat označena s 85 kg, enkrat z 80 kg. Omenimo, da je Pierre Bonnes, mož stare klasične šole, dvignil prosti na prsi 153 kg, a jih ni mogel suniti; sunil je »samot« 145 kg. Svetovni absolutni rekord, z neprostim dvigom do prsi, ima Dunajčan Karl Svoboda še iz leta 1911, 185.6 kg. Ta rekord je še težji kakor Rigoulova. V tistih letih prosti dviganje na prsi na Dunaju ni bilo običajno, sicer bi bil Steinbach prav gotovo prišel na 160 kilogramov.

Te dni so se pričele velezanimive rokoborbne tekme v Berlinu. Udeležujejo se jih Poddubni, Caja, Grenna, Strenge, Kavan. Še zanimivejše se pa obetajo v januarju v Elberfeldu. Ce bodo res vsi omi prišli, ki so oglašeni, bo to največja rokoborbna prireditev, kar jih je dosedal sploh se vršilo. Priglašeni so mojstri stare šole Poddubni, Zaikin, Kašef (kozak, 216 cm), Belgijca Steurs in Constant le Marin, Rus Romanov, Danec Petersen, Poljak Kornacki i. dr., novo generacijo bodo pa zastopali svetovni mojster Estonec Jaago, Poljak Pinecki, Nemec Westergaard-Schmid, Sibirc Vajnura in morda tudi Nemec Schikat. O tem se je doslej malo slišalo; bil je v Ameriki in je bil povsod prvi. Ameriška šola je trša od naše. Nam Ljubljancenom znanega Lassartesa je te dni odpravil v čisto neenakem boju že v osmih minutah, Kavan v 35 itd. In Kavan je pred meseci premagal znamenita italijanska prvakva G. Rajčeviča. Ves športni svet pričakuje z napetostjo boj med Schikatom in Jaagom, potem pa boj teh dveh s prvovrstnimi predvojnimi rokoborci. Sedaj bomo videli, če je Podubni kljub svoji starosti še zmeraj prazred zaseč, kakor je bil prej.

Seznam nemških atletskih rekordov 1924.

Novi seznam, s katerim je nemška športna zveza letos spet začela, nam govori o dobrem napredku v letošnji seziji, zlasti v teku. Stari Doerryjev 50 metrski rekord je vendar enkrat podprt, Houben ga je zboljšal na 5.4 sekunde. 100 metrski rekord Riharda Rana z 10.5 je Houben večkrat dosegel, ni ga pa prekošil. Pač pa je napravil Houben nov rekord na 200 metrov, v 21.5 sek. Do 1000 m ni bilo nato nobene spremembe. Rekorda Braunova na 400 metrov v 48.3 in 800 m v 1:54.9 stoji že od leta 1912. Peltzer je rekordiral v teku na 1000 metrov v času 2:30.8. Silno veliko novega je napravil Bedarf: 7500 m v 23:54.4, 10.000 m v 32:14.2, 15 km v 49:47.5, 1 uro s 17.979 km. Vsi ti so novi nemški rekordi. Hempel je zboljšal rekorda na 40 km z 2:36.56.2 in na 42.2 km (olimpijska razdalja) z 2:47:05.2. V teku čez staje je zboljšal samo Frossbach starrekord, in sicer na 200 m v 27.9. Moštvo iz Mannheima je teklo 4. krat 400 m v 3:25.4, olimpijski tek pa v 3:34.6.

Hoja pa ni tako dobro odrezala kakor tek. Samo en rekord zaznamujemo v vsem letu. Vidi se, da te panoge ne gojijo več tako kakor prej. Rekorder je Siewert, ki je zboljšal čas na 50 km prav izdatno, na 4:34.03. Gunieva rekorda na 7.5 km s 34:05 in na 10 km s 45:43.5 sta še zmeraj neokrnjena, prav tako njegov rekord na uro s 13.009 km.

Tudi skakačem se je posredil letos en sam rekord, in se ta ni bogekaj. Selz iz Ham-

burga je skočil brez zaleta 1.465 m visoko, torej komaj toliko kakor naš Lojk. Najstarejši nemški skakalni rekord je Pasemannov skok v višino, z zaletom, 1.923 m.

Bolje so se odrezali metalci. Monakovčan Haymann je napravil dva nova rekorda: kroglo je vrgel 14.078 m daleč, obojeročno je pa dosegel zelo lepo številko 24.68 m. Tudi Berlinčan Lüdeke je napravil dva nova rekorda, in sicer v metanju kopja: enoročno 62.14 m, obojeročno 103.26 m. Dr. Luther je v obojeročnem suvanju kamna (16.75 kg) prišel na 15.705 m, nov rekord.

Novi seznam navaja tudi ženske rekorde. Ženski šport je še tako mlad, da se zmeraj sliši kaj novega. Samo deset panog so registrirali, pa je že pet novih rekordov. Gdčna Wittmann je preteklo 200 m v 27.4 in je vrgla kopje 35.69 m daleč. Švedska vrsta športnega kluba Berlin-Charlottenburg je dosegla čas 2:36.3. Gdčna Heister je dosegla v skoku v višino 1.48 m, berlinski športni klub pa v teku na 4 krat 100 m v 51.6 sekund. Torej povsod lep napredok.

Boksanje v šoli.

Še tol bo marsikdo vžliknil. Ne moremo pomagati, čas gre svojo pot naprej: Kar je v Ameriki in na Angleškem že davno vpeljano, to so napravili sedaj v Berlinu: uvedli so boksanje v šolo, in sicer deloma ko obvezni predmet v okviru telovadbe, deloma pa kot neobvezni. Tako je sklenil berlinski odbor za skrbivo mladino, in tudi ženske so bile zraven in so pritrjevale. Glavne misli govornikov in govornic so bile tele: Boksanje je najbolj pripravljen šport, da naredi mladino gibčno, močno, energično in delavno. Ce imas nasprotnika pred seboj, ne moreš nazaj, drzno mu moraš pogledati v oči, neustrašeno se ga moraš lotiti. Ne krepiš samo kit in mišič, dvigaš tudi pogum, bistromnost in veselje do dela. Boksanje ni surov šport in je ravno ono najbolj pripravljen, da odvadi mladino surovosti, o kateri se sliši toliko pritožb. Dober bokser je dostojen, se zaveda svoje moči in prinese dostojnost z bojšča tudi v življenju.

Pravijo, da se bodo dobre posledice kmalu pokazale in da bo drugo leto boksanje obvezni predmet na vseh nemških šolah.

Mi vemo samo to, da angleška in ameriška mladina ni prav nič bolj surova kakor mladina drugod, da je pa za živiljenški boj prav dobro usposobljena.

Največji avto-klub na svetu.

Največji avtomobilni klub sveta je na Angleškem. Imenuje se »Royal Automobile Club« (kraljevi avtoklub). Število članov je doseglo že 200.000. Leta 1907. je štel klub samo 2866 članov, leta 1910. že 20.000, ob začetku vojske 83.000, ob koncu vojske 30.000. Umljivo. Od tedaj naprej pa klub izredno hitro raste. Sedaj sprejema tudi motorne kolesarje kot neposredne člane, plačajo običajno letno članarino 1 funta in uživajo pravno varstvo, dobivajo turistične informacije itd., kakor vse drugi člani. Z ozirom na veliko število članov je klub pomnožil število vodnikov in jih bo pomladji 1925 zopet. Vodniki so tam, kjer so najbolj potrebeni: v središčih avtomobilnega prometa izven velikih mest, v pristaniških mestih in psovod drugje, kjer jih avtomobilist v prvi vrsti potrebuje. Vsak vodnik poznava svoj okraj, cestne razmere, vozne predpise in drugo in lahko tudi v tehniškem oziru pomaga, če je treba. R. A. C. ima svoj sedež v Londonu, podružnice pa v vseh večjih mestih: Liverpool, Birmingham, Manchester, Nottingham, Norwich, New Castle, Leeds, Bristol, Southampton, Cardiff. V deželi, kjer se avtomobilizem tako hitro razvija, je tak klub pač potreben.

Spremenjena scena predstavlja prizor v krčmi, kamor so se fantje zbrali po naboru. Vsi so glasni, posebno Jože. Martin jih spodbuja in daje za pijačo. Orglar gode na harmoniko, nekaj fantov se vrli med seboj in z natkarico. V prešernosti si privoščijo godca, ta pa vzame stvar zares, zgr

hote, kar pričajoči potrdijo. Da zadostita postavi, orožnika Jožeta ukleneta. Ko pa pride na sceno Jožetov oče, se začne Jože zoperstavljati in med orožniki in fanti nastane boj. Eden od orožnikov se požene z bajonetom v Jožeta, v istem hipu pa je bila prihitela Jelica in se vrgla Jožetu krog vratu. Mesto Jožeta je tako dobila Jelica bodalo v prsi. Fantje popadejo za stole, orožniki se postavijo v nasprotno stran. Medtem zastor pada in konča. Marij Kogoj.

* * *

pr Socialna misel, 11 + 12 zvezek je izšel ravno za božič. Prvi članek, »Osnove bodočega sporazuma«, obravnava najaktualnejši problem naše politične borbe. — Vsečiliški profesor dr. Karel Ozvald je objavil svoje uvodno predavanje na ljudski visoki šoli v Ljubljani 2. novembra 1924: »Politična miselnost in politična vzgoja«, ki z ostromi potezami slika miselnost politika, kateremu je samo do moči, in riše v bodočnost sliko etično usmerjene politike, kateri postavlja stvar naroda nad stvar stranke. — Nekaj posebnega je tudi članek Frana Erjavca o »Slovenskem šolstvu«, kateremu je pridajana pregledna tabela o številu šol, razredov, učnih moči in učencev v Sloveniji, kakor je dozdaj še nismo imeli. Erjavčev članek predstavlja stvarno in največjega vpoštevanja politikov in šolnikov vredno kritiko šolskega sistema po prevratu. Zanimiva je zlasti pisateljeva ugotovitev, da so ravno šolniki našo šolo zavozili. — Dr. Angelik Tominc nadaljuje zanimivo debato o gostству s člankom: »Neomejeno kopiranje gostova dovoljeno?« — Dr. Preobraženski, lektor na vsečilišču v Ljubljani zaključuje svoje članke o moderni Rusiji, ki so zbudili toli interes, z razpravo o evrazijcih. — Med Azijo in Evropo. — Med sotrudnikij Socialne misli nahajamo topot tudi Ivana Ogrina, ki je v poljudni obliki temeljito obdelal »Stanovanjsko vprašanje« in sicer tako, da dejne praktična navodila, katera bodo služila zlasti malemu človeku. — Socialna misel stane na leto malenkost 40 Din in se naroča pri upravi Socialne misli. Jugoslovanska tiskarna, kolportažni oddelek, Poljanski nasip. Socialna misel bo izhajala naprej dvanajstkrat na leto. Uredniki so slekprej F. Terseglav, dr. A. Gosar in dr. E. Besednjak.

pr »Vigred«, edini slovenski deklinski list, je izšla za leto 1925. Povečala se je in ima celo bogato vsebino. 1. Naš program! (Izjubezen do Boga in bližnjega.) 2. Pričakovanje. Tadeja. 3. Božična molitve. (Pesem. Zv. Primec.) 4. Ti bodo lučka! (Pesem. Vita.) 5. Tebi, o mati! (Snežniška.) 6. Poglavlje o pobožnosti. (Iz Biserne knjige slov. deklet.) 7. Božično veselje v Rožnem domu. (Malka Marinko.) 8. Poznici. (Pesem. Št. Kac.) 9. Njena moč. (Črtlica. Škender.) 10. Katoliško mladinsko gibanje v Nemčiji. (P. R. Tominec.) 11. Nekaj o umetnosti. (Staršinka.) 12. Kuharica. (Saliv priporočen s petjem.) 13. Predavanje iz gospodinjstva v Grčiji. (Helena Černetova.) 14. Naša organizacija. (Snov za tekme 1925.) 15. Domače ognjišče. (Pouk o kolinah.) 17. Zrna in pleve. 19. Sestre sestram. (Dopisi.) 20. Uredniška molčanstvo. 21. Za oči in roke. (Vzorci za ročna dela.) — »Vigred« bodi vsem slovenskim dekletom toplo priporočena. Naroča se: Uprava »Vigredi«, Ljubljana, Ljudski dom. Stane za vse leto 25 Din.

Najprimernejša

BOŽIČNA IN NOVOLETNA DARILA
ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna
v Ljubljani.

Jos. Jurčič spisi. Uredil dr. Ivan Grafenauer. Popolna zbirka vseh 10 zvezkov, vezana v celo platno zlata obreza v lični kaseti. Cena Din 560. Posamezni zvezki se dobre tudi v elegantni celo platneni vezavi (brez zlate obvezje) po Din 42 (cela zbirka pa Din 420).

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 barvanimi tablami s 193 slikami v naravnih barvah. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena okusno opremljeni knjigi vezano v celo platno Din 220.

Domači vrt. Praktični navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humeck. Cena vezani knjigi Din 60, broširani Din 48.

Praktični sadjar. Zbirka najnovejših sadarskih nauk, pojasnjena s 25 barvanimi prilogami in 92 slikami v besedilu. Priredil M. Humeck. Cena Din 120.

Sadj v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni uporabi in o konservirjanju sadja in zelenjadi. Cena Din 30.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Narodno gledališče v Mariboru.

Cetrtek, 25. dec. ob 15.: PETERČKOVE PO-SLEDNJE SANJE. — (Kuponi.)

Cetrtek, 25. dec. ob 19.30: MAM'ZELLE NI-TOUCHE. — (Kuponi.)

Petak, 26. dec. ob 15.: RAZPOROKA. — Ku-poni.

Petak, 26. dec. ob 19.30: PRI TREH MLA-DENKAH. — Kuponi.

Sobota, 27. dec.: TRUBADUR. — Red C. (Ku-poni.)

Nedelja, 28. dec. ob 15. PETERČKOVE PO-SLEDNJE SANJE. — (Kuponi.)

Nedelja, 28. dec. ob 19.30: PRI TREH MLA-DENKAH. Red E. — (Kuponi.)

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sveti dan, 25. decembra ob 3. uri pop.: SUM-LJIVA OSEBA, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven. — Ob 8. uri zvečer: MAGDA. — Izven.

Stefanov dan, 26. decembra ob 3. uri popol-dne PAGLAVKA, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven. — Ob 8. uri zvečer: VERONIKA DESENISKA. — Izven.

Sobota, 27. decembra: ZORA, DAN, NOČ. — Red B.

Opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sveti dan, 25. decembra: TRUBADUR, go-stuje tenorist dr. Adrian. — Izven.

Stefanov, 26. decembra ob 3. uri pop.: PRO-DANA NEVESTA, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Sobota, 27. decembra: TRUBADUR, gostuje tenorist dr. Adrian. — Red C.

A. REMEC, MAGDA.

Tragedija ubogega dekleta v dvanajstih scenah. Avtor je vzel učbeno, a lepo služkinjo, ki je v dobrem prijateljskem razmerju z mizarjem Petrom, in jo pred našimi očmi kaže v mnogih scenah zapeljevanja, ki so, vse skupaj vzete, propad pošteno deklice. Kot zapeljevec nastopi prvič mlad student, za njim detektiv, policijski komisar, trgovski agent, zveznik, v javni hiši pesnik, — vsi eden in isti —, konča pa pri prvem, ki je postal ta čas zdravnik v bolnici. Magda se v svoji obrti okuži, skoči v vodo in pri raztelešenju njenega kadavra se zdravnik Pavel ureže ter neozdravljivo okuži. Peter, ki je spremjal deklico kot zvestva, pasivna in dobrotljiva senčka na vseh njenih postajah, ostane sam na svetu.

Snov je velikomesna, sodobna in vsakdanja. V avtorjevi zasnovi ostane vseh dvanajst slik, ki so skoraj enako dolge in predstavljajo le malo stopnjevanja, dvanajst živih ilustracij k povesti o zgubljenem dekletu. Naturalizem v pojmovanju dogodbe same je ne-le očiten, ampak celo vsiljiv. Tembolj se čudimo, da je skušal ustvariti v tej atmosferi nekak misterij, ki ga tvorijo na eni strani vsi zapeljevci kot permutacije ene osebe, na drugi strani dobri, a sentimentalno literarni, neresciščni Peter Vkljub skrajno priprosti formi, ki se namenoma izogiba tradicionalni dramatični umetnosti, so scene nezgodbene, brez lastne ekspresije, pa tudi v celoti ne tvorijo tragedije. Avtor jo je iskal izven snovi in si je konstruiral moralo o krvidi in kazni, ter s tem zagrešil neprizakovano nedoslednost. Krvido za zapeljevanje in propad dekleta naprič možkemu, in ker je prvi zapeljevec tudi zadnji v vrsti, ga na otročji način kaznuje: v 12. sliki dihamo zrak »Schicksal-tragedije« in ž no je usoda drame zapečetena. Mesto umeščne formacije snovi imamo neodkritosrčno moralo, posledico ne posebno pogumnega avtorjevega stališča. Form drame je eksperiment, ki se brez dvoma ni obnesel. Vse te negativne stvari pa pričajo, da avtor ni slab dramatik. Čim večkrat zadeve kdo na slepo ulico, tem jasnejša mu postane prava pot. Razveseljivo je, da se pojavljajo eksperimenti doma, kjer tvorijo del življenja slovenske drame.

»Magda« je dal g. Lipah scenično obliko. Razumel je avtorjev namen in ustvaril enoto sceno, v splošnem okusno in jasno ter brez navlake. Naslovno vlogo je igrala ga. Nablocka; težavno vlogo je premalo stopnjevanja, kakor običajno je imela neprilike s slovenščino. G. Regoz kot zapeljevec v mnogih pogodbah je bil dober komisar, zveznik in, deloma zdravnik; za študenta mu manjka mladosti in prisrčnosti. G. Kralj je neživaležni Petrovi vlogi dal dobro žiguro in dober glas, klici za odrom pa so bili v resnicu smešni.

Videti je bilo, da je občinstvo, ki mu je snov drame znana iz resničnosti, občutilo nedostatke igre. Slabo so uplivale naglo se vrste scene brez skupne napetosti, zadnja pa je dosegla celo obraten učinek. M.

Gospodarstvo.

Janko Jovan:

Trgovska pogodba z Avstrijo.

Ko so se gospodarske razmere v naši državi jele nekoliko urejevali in je tudi naša valuta, v kolikor moramo to presojevati, počela stabilizirati, je nastopila naravno tudi potreba naše trgovske odnosa s sosednimi državami postaviti na neko stalno zakonsko osnovo. V trgovini se zrcali ekonomska moč podjetja, naroda in države. Vse te organizacije čutijo, da je za nje živiljenjska potreba sklenev dobre trgovske pogodbe z vsemi državami, s katerimi imamo gospodarske stike.

O trgovskih pogodbah se mnogo piše, ljudstvo čita, pa največkrat ne ve, kaj take pogodbe pomenijo. Pred dobrim letom se je mnogo pisalo o vsem, kaj bi moral zahtevali naša vlada pri sklepanju trgovske pogodbe z Italijo. Medtem je bila pogodba z Italijo sklenjena, kako pa — o tem vlada javnosti ni še obvestila in javnost je mogla zaznati nekatere podatke le iz italijanskih časopisov. V marsikaterem oziru pa je še bolj važna za nas pogodba z Avstrijo, ker imamo z njo neprimerno več trgovskih stikov, kakor jih imamo z Italijo. Bivša Srbija je sicer imela trgovsko pogodbo z Avstro-Ogrsko, vendar so danes razmere v naši novi državi tako izpremenjene, da se ne da z enostavnim pomnoževanjem carinskih postavk aplicirati stare srbske pogodbe na odnosa med Jugoslavijo in sedanjo Avstrijo. Srbija je bila čisto agrarna država in njen interes je bil v toliki meri vezan na praporitev ugodnih tržišč za agrarne produkte, da je šla lahko mimo interesov industrije, ki se je jedva v postanku pojavljala. Jugoslavija je tudi pretežno agrarna zemlja, vendar je v njenih posameznih pokrajinal industrija že v takem razvitu — in to se tiče zlasti Slovenije —, da postaja ta industrija faktor, katerega mora vlada pri sklepanju trgovskih pogodb nujno upoštevati tako iz splošno gospodarskih kakor tudi iz narodno-obrambenih ozirov. Vse te ozire je morala imeti vlada naše države pred očmi, ko je pristopila k pogajaju za trgovsko pogodbo z Avstrijo in niso smeli iti preko teh ozirov instrukcije, ki jih je da'a vlada svoji delegaciji.

Kenčno besedo o potrdilu trgovske pogodbe ima narodna skupščina, a ta dobi predose že pogodbo izgotovljeno tako, kakor jo je sklenila po vladni posebej v ta namen imenovana delegacija. Delegacijo tvorijo višji ministerialni uradniki, katerim so prideljeni eksperci iz raznih strok, n. pr. carinski, trgovski, kmetijski, veterinarski in drugi strokovnjaki. Poleg eksperfov, katere je pritegnila vlada k pogajaju, je ta dovolila, da sodelujejo tudi zastopniki trgovskih in obrtnih zbornic, industrijskih in izvozničarskih udruženj. Preden predloži delegacija svoje predloge delegaciji druge pogodbene države, se isti v skupnih sejah, ki se vrše redno vsak dan, do podrobnosti pretresajo in teksti ugotove. Pri naši delegaciji na Dunaju je delovalo skupno okrog 20 delegatov in eksperfov. Delegaciji je načeloval dvorni svetnik dr. Ploj.

Samoposebi je umetno, da so udeležniki pogajanj vezani glede na potek istih na strogo molčanstvo. Da pa javnost razume, zakaj trajajo taka pogajanja cele mesece, hočem na kratko omeniti predmete, na katere se ima trgovska pogodba nanašati.

Glavni deli trgovske pogodbe so: splošna delotila, določila o veterinarnih predpisih, o obmejnem prometu in končno pogodbene carine za cbe države.

Splošni del se nanaša na pravice trgovanja ene države na teritoriju druge države, o medsebojni pravni pomoči, o predpisih glede potovanja trgovskih potnikov, o obiskovanju sejmov, o pošiljanju vzorcev in celo vrsto drugih podrobnosti, ki določujejo medsebojne pravice v izvrševanju trgovine. Veterinarska konvencija določa o načinu postopanja z živilino, ki se pošilja na teritorij druge države, o živilskih potnih listih, o pregledu mesa, o korakih, ki jih je treba podvzeti, če se pojavi načiljive živilske bolezni bodisi na transportih ali na mestu domicila samem, določa da je, v katerih slučajih je treba zapreti meje, kdaj da obvesti ena vlada o izbruhu bolezni drugo, o malecinizirjanju konj pri uvozu v drugo državo in tako dalje.

Zlasti za Slovenijo so velevažna določila o obmejnem prometu. Državna meja med Jugoslavijo in Avstrijo je na veliko mestih razdelila kraje, ki so tvorili preje gospodarske enote, vsled česar je na obeh straneh meje dosti posestnikov, ki imajo na obeh straneh svoja zemljišča, drugi zopet razne servitute, n. pr. pravico pašništva, vodne pravice itd. Na dolgi razdalji tvorijo meje vode, ob katerih obrežju se nahajajo mlini, ki meljejo za prebivalce obeh bregov in tega razmerja ni mogoče v doglednem času izpremeniti, vsled česar je nujno potrebno to medsebojno razmerje postavno urediti in določiti, v katerih slučajih se ti starci običajno obdrže še nadalje. Ker je državna meja naravno tudi carinska meja, bi brez medsebojnega sporazuma ne mogli zemljiščki lastniki svojih lastnih pridelkov spraviti domov. Brez medsebojnega sporazuma bi bilo celo obdelovanje zemlje nemogoče, pač na drugi strani izključena, uporaba potov, izbrava vodnih sil iluzorna. Državna meja deli celo

verske občine in bi bila vernikom ene strani nemogoča udeležba službe božje. Prav tako važna je regulacija mejo tvorečih rek, brez sporazuma bi mogla ena država izvesti regulacijo tako, da bi s tem oškodovala zemljišča na nasprotinem bregu. So dalje skupne naprave za prebivalce obeh strani, n. pr. električne instalacije. Prav tako je potrebno postaviti izvrševanje ribolova na postavno podlago. V mnogih slučajih izvršujejo obrtniki svoj obrt na drugi strani, ker tam blizu enakih obrtnikov ni. Navedel sem nekaj vprašanj, ki potrebujemo sporazumne rešitve, a je še mnogo drugih zadev, ki posegajo neposredno v gospodarsko živiljenje prebivalcev obmejnih držav in brez katerih pravne ureditve bi na obeh straneh sledili mnogi gospodarski polomi.

Glavni in najtežji del trgovske pogodbe pa je ugotovitev pogodbenih carin. Srbija je imela pred vojno carinsko pogodbo z Avstrijo, a ta se, kakor sem že omenil, ne du brez bistvenih sprememb prilagoditi sedanjim razmeram. Tudi avtonomna carinska tarifa, ki jo je vlada l. 1921. revidirala, ni zadostno upoštevala naših gospodarskih interesov. Nova avtonoma tarifa je izgotovljena in treba le še, da jo vlada odobri, v kar je pooblaščena po finančnem zakonu. Tudi Avstrija ima že novo tarifo, ki jo istotako ni še uveljavila. Vsaka pogodbeni držav mora skrbeti, da si od nasprotnih strani za tiste predmete, ki jih izvaja, pribori kar največji popust od avtonomne carine. Mi smo toliko na boljšem, da so glavni naši izvozni predmeti agrarni proizvodi, v katerih je Avstrija pasivna, a Avstrija more izvajati le industrijske proizvode. Ker pa nismo le mi izvozniki za Avstrijo, je razumljivo, da si more naša delegacija priboriti ugodnosti le z ugodnostmi, ki jih je treba priznati Avstriji, umetno pa je tudi, da sme iti naša delegacija pri popušč

FIDES

(Lastnik Milan Bogady, bivši generalni ravnatelj Trgovske banke v Ljubljani.)

Izvršuje:

Revizije in sestave bilanc, mesečnih zaključkov, inventur itd., enkrat ali v rednih presledkih.
Upeljavjanje novih knjigovodstev po zadnjih preizkušenih najbolj praktičnih metodah. Zastarele, nepraktične sisteme in enostavna knjigovodstva se preurejajo v nove pregledne sisteme s posebnim iziskom na zahteve davčnih oblasti. Za male in srednje obrate, ki si ne morejo nastaviti lastnega knjigovodstva, žele pa imeti jasno sliko o delovanju, izvršuje vsa

knjigovodstvena dela po izvrgenih uradnikih in majhni mesečni odškodnosti. Speciálni sistemi za obrtnike in male trgovce.

Organizacije trgovskih industrialnih, obrtnih podjetij. Poenostavljenje dela v pisarnah.

STROKOVNA MNENJA IN USAZUPNA TRGOVSKA DELA.

STROGO STROK VNO DELO IN ABSOLUTNA TAJNOST ZAJAMCENA. ZMEREN HONORAR.

50—100.000 Din

POSOJILA se sprejmejo za kratek čas proti popolni varnosti. — Ponudbe pod Dobro obrestovanje 8104 na upravo »Slovenca«.

če PRODAJATE karkoli, javite naslov »PO-SREDOVALCU«, Sv. Petra cesta št. 23.

REGISTRIR-KARTON je urejevanje po abecedem redu pism, računov, receptov, za vsaklo pisarno, trgovino, obrt neobhodno potreben. Izdelan z najbolj praktično uporabo in izključuje vsako izkušno kažečo lista. — LERH, Račovalnik št. 21.

KROJE po najnoviji modi, poljubne, za dame in gospode, razpoljalja KNAFELJ AL, učitelj krojaštva, Ljubljana, Križevniška ulica 2. Tefajji brezplačni, plačati edino risalne potrebštine.

KONJ - DIRKAČ z vozom in opremo vred proda, kakor tudi dvoprežni KUCIR-VOZ. Naslov v upravi lista pod štev. 8952.

AUTO, 5-tonski, generalno popravljen, se s priklopnikom vred proda. Naslov v upravi pod štev. 6053.

POSESTNIKI

GOZDOV! Dobro vpeljana lesna tvrdka z lastno elektr. ZAGO, želi stopiti v stik s posstrelki gozdov. — Kupin pod pogodnimi plačilnimi pogoji veči gozd, prevzamem pa tudi velike množine blodov v žagancu. Značajnega slovna, ki poseduje gozdove, bi event. sprejel kot družabnika. — Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 8054.

KRASNA NAKUPNA PRILICA!

Lepo urejeno gosposko POSESTVO tuk Ljubljane, obogajoče novo urejeno, z vesom komfortom vili slično enodostropno hišo, novo posodarsko poslopje, lep sedni in zelenjadni vrt, štiri zemljišča — vse naredeno je zaščitenzo — ter orala dobro zaraženega skrovatega gozda. Prodaja se radi izselitve. Cena, ki je tako ugodna, in naslov prodajalca se pozive pri FOBEST. Realitetna pisarna, Ljubljana, Sv. Petra c. 24.

Dve SPALNI OPRAVI ma česnjev les, ena lesene les, poceni naprodaj. — JOZEF ŽAGAR, mizar v Dravljah št. 73. 8119

CEMENTNEGA STREŠNIKA (doppelgalz), in cementne ploče več tisoč, poceni naprodaj. F. Banda in drugi, Karlovska cesta 8. 8027

DVE HARMONIKI žili, štiri, in pet vrstni, po firmi Lubas, popolno v dobrem stanu, NARODAJ. — Poizve se pri Štefanu, Pot v Rožno domo 34, Ljubljana. 8114

Trgovska hiša se kupi. — Olerje je poslu v trgovino KARLOVKA CESTA št. 4 — kjer je izve naslov. 8093

DEČKA moletnega, ODDAM. Je polnoma zdrav in se nahaja v dejem zavodu v Ljubljani. Kdor bi ga hotel, naj poizve naslov v pravi pod številko 8112.

Iznanjam da priča, nam no tečaj za pouk v KROJEM RISANJU DAMSKIH ŠLEK dne 7. januarja 1925. Štečaj za tečaj spremam do 3. januarja 1925. JOZA MEDVED, strok. n. d. lica, Ljublj. Mestni trg 24.

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

KAM? se budem šel slikat za legitimacijo? — Gotovo v fotografikal atelje KUNC FR. Ljubljana, Wollova ul. Tam dobiti slike najugodnejše!

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovc

PERJE kokošje, raže,

TALMONE ČOKOLADA
IPAK NAJBOLJA

Glavno zastopstvo
in skladišče po
tovarniški ceni

Rade Kundić, Zagreb

Samostanska
ulica štev. 1.
Telefon 6-90.

Stev. 29.684 — ref. IX.

8098

RAZPIS VOŽENJ.

Mestna občina ljubljanska razpisuje za leto 1925 en del mestnih voženj, in sicer:

- a) navadne dnevne mestne vožnje, t. j. prepeljava vsakovrstnega materiala, snega itd. Izrecno se povdaria, da se te vožnje oddajajo samo po potrebi.
- V ponudbi je navesti dnevno mezzo za par močnih konj s hlapcem in vso priprago.
- b) Razvažanje premoga iz kolodvora:

 1. v mestno elektrarno;
 2. v skladišče na Poljanski nasip.

Oferati je vožnjo per wagon (10.000 kg).

c) Razvažanje gramoza po Spodnji-šišenski cestah in ulicah, odvažanje blata itd. ter vožnja z pnevmatičnim vozom. — Navesti je dnevno mezzo za par konj s hlapcem in priprago.

Vse vožnje se naročajo po potrebi in mora imeti izdražitelj vedno ono število voznikov na razpolago, katero se bo od njega zahtevalo.

Delavni čas je običajen kakor za mestne vožnje, t. j. od 7.—11. ure in od 13.—17. ure.

Oderi je obvezen le za leto 1925.

Vadij je vložiti pri mestni blagajni in sicer za vožnje pod a) Din 20.000, za vožnje pod b) Din 20.000 in za vožnje pod c) Din 10.000.

Pravilno kolekovanje ponudbe je vložiti do 31. decembra 1924 do 10. ure pri mestnem stavbnem uradu.

Vse tozadovane podrobne podatke daje tudi mestni stavbeni urad v navadnih uradnih urah.

Omenja se pa, da si mestni magistrat pridržuje izrecno pravico opravljati vse vožnje v lastni režiji ozir. oddati le del voženj po lastnem prevdaru.

MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI
dne 20. decembra 1924.

F. SMOLA
ZALOGA POLIED. STROJEV, SV. JURII OB I. Z.

SLAMOREZNICE
ŽELEZNI PLUGI

MLATILNICE
TRAVN. BRANE

VELIKA IZBIRA - NIZKE CENE!
NA DROBNO —— NA DEBELO

VITLI
IN
VSI DRUGI
POLJEDELSKI
STROJI.

KULTI-
VATORJI

Kavarna, gostilna »Central«
LJUBLJANA — POLEG »ZMAJEVEGA MOSTU«

priporoča za božične praznike samo PRISTNA VINA: Jeruzalemec liter 16 Din — rizling liter 13 Din — cviček Gadova peč liter 12 Din — izborna črnina liter 12 Din. — Na razpolago gorka in mrzla jedila. — VINOTOČ čez ulico načrtnost iz soda. — Za obilen obisk se priporoča STEFAN MIHOLIĆ.

Čitajte in širite »Slovenec!«

Vesele praznike in srečno novo leto

želi

KATI OVSEC-DERŽAJ

trgovina z mešanim blagom, vinom in žganjem
LJUBLJANA — FLORIJANSKA ULICA ŠT. 25.

ZASTOPNIKA

ISČE prva hiša DUNAJSKE KONFEKCIJSKE BRANZE ZA PERILO — Le taki, ki so dokazano dobro vpeljani pri boljših odjemalcih, naj pošljejo ponudbe z načrtno navedbo o dosedanjem delovanju in starosti pod »PRIMA REFERENZEN 2784« — ra Rudolf Mosse, WIEN I., Seilerstraße 2. 8055

P I 196—21.

8092

Prodaja hišč s skladisci.

S sklepom sodišča z dne 6. oktobra 1924, P I 196—21-46 dovoljena prostovoljna sodna dražba zemljišča Brandtovih dedičev v Spodnji Šiški štev. 77, vlož. štev. 214 k. o. Spod. Šiška, se vrši dne 8. JANUARJA 1925 ob 9 dopoldne v pisarni notarja dr. Andreja Kuharja, Kolodvorska ulica štev. 3.

Izklicna cena znaša 1.235.100 Din, vadij 123.510 Din, ki ga je položiti v gotovini, hranični knjižici ali v vrednostnih papirjih.

Najvišji ponudek je plačati v enem mesecu z 8 odstotnimi obrestmi pri sodišču. — Vknjiženim upnikom ostanejo njihove pravice pridržane. — Vpogled dražbenih pogojev v pisarni notarja dr. Andreja Kuharja med urad. urami.

Na drobno! Brez konkurence! Na debelo!

Kurite

Malenkostna vsebina tera in žvepla, vsled tega izgoreva brez saj in smrdu. Malenkosten preostanek pepela, nobene žlindre, vsled tega tudi enakomeren ogenj in dolgo trajna žerjavica

Enakomerena velikost kosov ter najzadnjšnja izraba topote. Priročna oblika. Izredno varčno kurivo za domačo, obrtniško in industrijsko kurenje. Prvovrstno za centralne kurjave in pekarne

Brikete

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

Ing. Lovro Maurer, Ljubljana, Sv. Petra cesta 48

Važno za automobiliste!

Kdo boče imeti svoj avto mojstersko preličan in tapeciran po specialni in strokovni izvršitvi, ki je v tu in inozemstvu brezkonkurenčna, naj ga odda v specialno delavnico za licanje in tapeciranje avtomobilov, koles in drugih vozil.

L. Šusteršič, Ljubljana, Dunajska c. 41.

Za brezkonkurenčno, fino izvršitev jamči lastnik delavnice, ki ima tozavno prakso iz najslowitzjih dunajskih aviotovaren.

Ljubljanska menjalnica

Ljubljana, Rolodvorska ul. 41 od kolodvora druga hiša desno.

Vhod iz ulice.

Kupuje in prodaja vsakovrstne valute po najugodnejših dnevnih cenah brez vsakega odbitka.

Plaćale na višje zlat in srebrn denar.

Posluje od pol 8 dopoldne do pol 7 popoldne nepretrgoma.

Na drobno! Brez konkurence! Na debelo!

Oglejte si specijalno detajlno in engros trgovino vrvarskih lastnih izdelkov

Prepričali se boste, da je blago napravljeno iz prave dolge konoplje, garantirano in sicer: VRVI za zvonove, transmisije, dvigala in za televadno orodje vseh dimenzij. Posebno močne OPRTI za transmisije (Müllergeruten), oprti navadno vse širokosti, vrvi in MREZE za seno, ribje mreže, gugalne mreže (Hängematten), bombaže mrežice za otroške postelje v vseh barvah, tržne TORBICE, ognjegasne CEVI, štriki za perilo, trte vrvice, štrange, uzde, špaga, dretla, zidarske in tesarske vrvice, TRAKOVI in vrvice za žaluzije. — Velika zaloga pravih tržasnih bičevnikov, bičev, gož, jermenov, morske trave, zime vseh vrst, konjske kralce, konjske odeje, nepremočljive vozne plahte, juta platno, ribarice itd. po najnižji ceni.

SPECIALNO MONTIRANJE (šplajsanje) VRVI
za transmisije in dvigala se izvrši solidno in točno. — Priporoča se

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konoplijo

Ivan N. Adamič, Sv. Petra cesta št. 31

TELEFON štev. 441.

Podružnici:

MARIEOR, Vetrinjska ulica štev. 20. — Telefon štev. 454.

KAMNIK, Šutna štev. 4.

Vesela božična praznike Obitelji Olupova

trgovina in gostilna

Pod Tranco

Ljubljana

Stari trg 1—2

Istočasno priporoča iz svoje znane gostilne pristno

Štajersko in dolensko vino

katero se toči des cesto

za praznike 1 Din ceneje.

Inserirajte v „Slovencu“.

Popo'noma varno naložite denar v LJUBLJANSKO POSOJILNICO

registrirana zadružna z omajeno zavezo v Ljubljani

Mestni trg štev. 6

— ki ima že nad —

10,000.000.— Din jamstvene glavnice

Vloge na lranil, knjižice in tekočem računu obrestuje najugodnejše

Slavenska banka d.d.
podružnica: Ljubljana.

Centrala Zagreb

Vplatana delniška glavnica in rezerve preko 120.000.000 Din.

PODRUŽNICE: Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Celje, Dubrovnik, Gor. Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sabac, Šibenik, Vršac, Wien.

EKSPOZITURE: Rogačka Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesnice.

AFILIACIJI: Slovenska banka, Ljubljana, in Jugoslovenska industr. banka, d. d. Split

LASTNE AGENCIJE V JUŽNI AMERIKI: Buenos Aires, Rosario de Santo Fe;

V SEVERNI AMERIKI: v vseh večjih mestih direktné bančne zveze.

Posreduje vse bančne in trgovske posle z inozemstvom, posebno z Italijo in Avstrijo.

Olajšuje posle eksporterjem in importerjem s tem, da jim ekomptira menice v lirah kakor tudi v drugih inozemskih valutah.

Otvaja akreditive, izstavlja garantna pisma ter izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje najpovoljnje.

Naznanilo.

Naznanjam svojim cenjenim odjemalcem, da sem preselil svojo delavnico iz Jernejeve ceste v moderno preurejeno delavnico na Slovenski cesti (bivši perutniški zavod). — Sprejemajo se vsakovrstna popravila. — Se priporočam

Franc Bernik
Izdelovatelj klobukov
Ljubljana VII. - Sp. Šiška, Slovenska cesta

Kje se najbolje za NOVOLETNA DARILA kupi, je brez dvoma znano.

PRI NIZKI CENI
IGN. ŽARGI

Ljubljana :: Sv. Petra cesta 3.

Nudi cenjenim odjemalcem veliko izberi raznega perila in rokavice, nogavice, dalje velika izbera damske, moške in otroških zimskih potrebskin ter raznih površnih jopic, jumperjev, otroških obleke.

— Svilene in pletenje samoveznice itd., itd. —

Velika izbera za krojače in šivilje.

Najboljše manufakturno blago se dobi pri tvrdki

I. N. Šoštarič

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13.

Telefon št. 222.

Trgovina z modnim, manufakturnim, suknjenim in platnenim blagom, perilom, konfekcijo in pleteninami.

Na debelo in drobno.

Na drobno! Na debelo!

Kožuhovina

Velika izbera kož in kožuhovinastih izdelkov. Sprejemanje v popravila in prenovljenje.

Specijalni oddelki za strojenje in barvanje vseh vrst kož v vseh mogočih barvah.

Prva jugosl. krznarsko - barvarska tvornica

PETER SEMKO — LJUBLJANA.

Tvornica: Glinice - Vič 5 — Trgovina: Krizevniška 7

KUPUJE VSE VRSTE KOŽ DIVJACINE!

Od ministrstva za trgovino in obrt koncesionirana

krojna šola

Ljubljana, Židovska ulica 5

Z 2. januarjem nov krojni tečaj za krojače tudi v uniformiranju, za šivilje in nešivilje pouk v vsej garderobi, otroških oblek in splošnem gospodinjstvu.

Izdelovanje in razpošiljanje najmodernejših krovjev z natančnim podukom.

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Cernigoj.

(Dalje.) 53

Zenski sta se spogledali in sta se tedaj prvkrat zbalili.

»Resnično,« je rekla Tua, »če je kdaj koga strašilo, potem straši naju sedaj; ta ladja ima duhove za mornarje.«

»O tem sem bila že od početka prepričana, gospa,« je odgovorila Asti. »A ne bo se, zakaj ti duhovi so bili nekoč možje, ki so naju ljubili, in gotovo ljubijo naju še vedno. Prepričana bodi, da se nisva zaman rešili iz Abijevih rok ter prišli živi in zdravi pod vodstvom faraonove in Mermeseve sence do tega skritega obrežja. Glej, tam gori ogenj, pojdiva tjakaj in junaško čakajka, kaj se zgodi; saj ne more biti drugačega kot dobro.«

Sli sta torej k skali, in ker se je že bilo stemnilo, sta sedli k ognju, ob katerem so bila pripravljena drva za prilaganje, in pri drveh mehka oblačila iz kamelne volne, da ju varujejo mraza. Hvaležno sta jih oblekli, naložili na ogenj in odprli košari, ki sta ji prejeli, ko sta odhajali z ladje. V prvi košari, ki jo je držala Asti, sta našli hrane, kolačev, suhega mesa in datljev, kar jih je mogla ena ženska nositi. Tista košara, ki jo je dobila Tua, je bila napolnjena z drugačnimi rečmi; na vrhu je ležala ljubka harfa iz slonove kosti z zlatim strunami in nje rob je bil izrezlan v podobi ženske. Tua jo je dvignila in si jo ogledala ob svitu ognja.

»To je moja harfa,« je rekla plašno, harfa, ki mi jo je dal princ iz Keša, preden ga je Rames ubil, in s katero sem spremjal svojo pesem o ljubezni, preden

je darovavec umrl. Da, to je moja harfa, ki sem jo bila popustila v Thebah. Povej mi, dojilja, kako je prišla semkaj?«

»In kako sva prišli midve semkaj?« je odgovorila Asti kratko. »Odgovori na moje vprašanje in jaz bom na tvoje.«

Tua je odložila harfo in pogledala, kaj je še v košari. Pod plastjo suhega papirovrega listja je našla skrite bisere, tisoče bisarov vsake velikosti in toliko sijaja in lepote, kakršnih ni še nikoli videla. Bili so nabrani na svilene nitri, vti biseri iste velikosti na eni sami nitri, tisti pa, ki so bili zelo debeli, veliki kakor nohet ali še večji, so bili posebej zaviti in položeni na dno košare.

»Nobena kraljica na svetu,« je rekla Tua vzradoščena, »ni dobila v doto biserov tako neizmerne cene. A kaj bova z njimi in s harfo v tem gozdu, tega ne vem.«

»Njih namen se bo gotovo pokazal, kadar pride čas,« je odgovorila Asti; »sedaj se zahvaliva bogovom za njih darove in jevja.«

Nato sta jedli, in ker nista imeli drugega posla, sta legli k ognju in hoteli zaspasti.

A komaj sta zatisnili oči, ko se je zadelo, da se je gozd zbudil. Najprej se je od reke oglasil strašno rjovenje, v katerem sta spoznali glasove levov, ker sta videli te živali ukročene v thebanskih vrtovih. Nato sta zaslišali lajanje in zavijanje volkov in šakalov, z njim pa se je mešalo glasno prhanje nosorogov in povodnih konj.

Ti strašni glasovi so prihajali bliže in bliže, dokler nista zagledali rumenih oči, ki so se bleščale kakor zvezde v temi ob robu gozda, po peščeni stezi, ki je vodila do njune skale, pa so hitele vohajše po tleh urne postave. Ob reki so se pojavile velike, psom podobne zveri z bleščecimi zobmi in

Ustan. 1855 Ustan. 1855

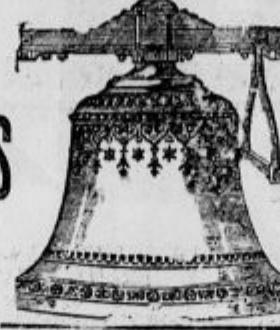
FRANC CROBATH D. Z.

V KRAJNU

velika zaloga manufakt. blaga za vsak letni čas iz prvočasnih tovarn.

NA DROBNO IN DEBLO

LIVARNA
ZVONOGLAS
MARIBOR

Dobavlja najboljše bronaste zvone, po kakovosti nadkrijujejo one iz predvojne dobe, čistli harmonični glasovi, 4 tedenski dnevni rok, vletelno jamstvo. — **dlikovana tvrdka z zlato kolajno. Cene najnižje v Jugoslaviji**

KOŽUHOVINO vseh vrst na izbiro pri
L. ROT Ljubljana, Gradišče 7.
Strojenje, barvanje, izdelava kožuhovine.
Nakup kož divjačine.

Največjo za-logo pristnih dalmatinskih vin

ima edinole

Josip Povodnik, Maribor, Vojnaščka ulica 6.

Prodajajo se le pristna, prvočasnata dalmatinska vina po najnižjih cenah in je p. t. interesentom na razpolago vedno več vagonov raznih vrst. — Kadar pride v Maribor, obiščite mojo splošno znano, z zadovoljnimi gosti vedno napolnjeno klet, ki vam nudi dobro kapljico in okusne dalmatinske zakuske!

Poizkusite enkrat s terpentinov.m., Gazela" mlom

globokimi žrelci, za njimi pa je lomila grmičje ogromna pošast, ki je imela en sam rog na gobcu.

»Najin konec je prišel,« je rekla Tua slabotno. »Te zveri bodo naju pozrie.«

Toda Asti je le zopet naložila drv na ogenj in je čakala, prepričana, da jih bo plamen pregnal. A ni jih pregnal, zakaj bile so tako radovedne ali tako lačne, da so se levi plazili bliže in bliže in slednji takoj blizu, da so ležali, otepaje z repom po pesku, samo že za skok daleč od skale, dočim so se na drugi strani, kakor dvorjani okrog svojega kralja, zbirale hijene in druga zverjad.

»Tako bodo planili na naju,« je zaščetalna Tua.

»Ali je naju duh božanskega faraona, tvojega očeta, in duh mojega gospodarja Mermesa zato pripeljal semkaj na solenini ladji, da naju pozrie divje zveri kakor izgubljeno ovco v puščavi?« je vprašala Asti. Nato je kakor po navdihnenju dostavila: »Gospa, vzemi svojo harfo in zaigraj in zapoi!«

Tua je torej vzela harfo, segla v nje zlate strune in dvignila svoj ljubki glas ter začela peti. Spočetka ji je malo trepetal, toda ko je sčasoma pozabilna na vse drugo razen na godbo, se je okreplil in se sladko razlegal po tihoti gozda in nad široko, leno reko. In glej, ko je tako pela, so se divje zveri pomirile in so prisluškavale, kakor da so očarane. Celo kača se je priplazila od nekod iz pečin in poslušala, ziba svojo grebenasto glavo sem in tja.

Tua je slednjic utihnila, in ko so odmevi zamrli, so se vse zveri obrnile in izginile v gozdu ali v vodi, vse razen kače, ki se je zvila in kar tamkaj zaspala. Tako je zopet zavladala tihota; tudi Tua in Asti sta zaspali in se nista predramili, dokler ni sonce prisijalo na nebo.

Telefon 908

Ustanovljeno 1903

Pristou & Bricelj

Aleksandrova c. 1 Ljubljana Ščembergovca c. 6
Prvi in najstarejši specialni artistični atelje za črkoslikarstvo na steklo, kovine, les, zid, platno itd. — Izvršitev točna, okusna in precizna v najmodernejšem žargonu. — Specialista v izvrševanju steklenih napisnih firm. — Slikanje grbov po predpisih.

OBIŠCITE TRGOVINO
B. VESELINOVICA & KO., MARIBOR

GOSPOSKA ULICA 26. — Ima veliko izbero: sraje, ovratnikov, nogavic, klobukov, čepic, triko-perila, volenne trikotaže, šalov, svilenih bluz, krvat. — Fini francoski parfemi: Coty, Hubigan, Gybs, Botot, Zermannie, Piver, Simon, Roger Golet, kol. vode 4711 in Marija Farini, fina mila, pudri, Kaloderme, Odol, in drugo. Dobite dobro blago po solidnih, znižanih cenah. — Od oktobra t. l. nov princip: malo zaslužka — velik obrat!

Tovarna vijakov

Splošne stavbene družbe **MARIBOR**

Aleksandrova cesta št. 12

Vijaki za les vsake vrste in vsake velikosti, za kovice za pločevino, iz medenine, železa, bakra in aluminija itd.

Agitirajte za naše časopise!

MERAKL

barve, črnila, lake, kit, emajle, čopiče in zamenjeno čisti firnež najboljše kakovosti nudi

Medić-Zankl družba z o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad podružnica centrala skladische

Ljubljana — Medvode.

Najlepše veselje napravite za

NOVO LETO

gospodinji in nevesti z

WECK-ovim aparatom

za ukuhavanje.

Dobavlja:

FRUCTUS — LJUBLJANA

Tabor 2. - Krekov trg 10.

Začudenici sta se zbudili in odšli po peščeni stezi, ki so jo bile izgazile stopinje živali, do obrežja reke, se tam napili in umili ter skušali s pogledom prodreti megle, ker sta mislili, da zagledata morda zlatoto ladjo z zakrinkanim moštvom, ki ju je pripeljala iz Memfida, kako se je vrnila in ju čaka sredi reke.

Toda ladje ni bilo, ničesar nista videli razen povodnih konj, ki so se dvigali in potapljali, krokodilov na blatnem obrežju in divjih ptic, ki so poletavali od morja za hranilo. Vrnili sta se torej k pepelu svojega ognja, jedli iz Astine košare, in ko sta se nasitili, sta spogledali, kaj naj storita sedaj.

»Pojdiča, dojilja,« je rekla Tua. »Ob reki ne moreva hoditi, ker je obrežje polno plevela in blata; skozi gozd morava udariti in bogovi bodo naju vodili!«

Asti je prikimala. Oblečeni v lahko, toplo obleko iz kamelne volne, sta zadele košari na glavo po običaju egipčanskih kmetov in sta se odpravili dalje, harfo iz slonove kosti in zlata pa si je Tua obesila preko hrbla.

Tako sta korakali uro za uro skozi gozd in si delali pot med velikimi stebli dreves, držeč se vedno proti jugu, zakaj v to smer so tekle z gostim grmičjem porasle jase v gozdu. V vrhovih dreves so nad njima vreščale velike opice, zdaj pa zdaj je kaka zver pretekla njuno pot in izginila pod drevjem, a videli nista nič drugega. Proti poludnevu so se slednjič tla jela divgati, drevesa so postajala manjša in so se redčila, dopleti nista prispevali do roba peščene puščave in stopili v majhno oazo, katero zeleni travu je pričala, da bosta tamkaj našli vode. V tej oazi je bil vodnjak. Sedli sta torej k njemu, pili in jedli iz svoje zaloge ter malo zadremali.

Inserati v »Slovencu« imajo popoln uspeh. — Inserirajte v njem!

**Naumann
Vesta
Kayser**
na veliko in malo pri

**Em. Fischer,
Zagreb**

Juriščeva ul. 6 in Sudnička ul. 3.

Nadomestni deli in vse potrebuščine za šivalne stroje. Najnižje tovarniške cene

Zahlevajte ponudbe!

Za Novo leto

priporoča

Nova založba

r. z. o. z. v Ljubljani, Kongresni trg štev. 19
kot primerna darila sledče knjige lastne založbe:
Cankar Ivan, Podoba iz sanj; Cankar Izidor, Oliki;
Debevc, Vzoti in boji; Euripides, Bratski spor; Finžtar,
Zbrani spisi IV.; Herman-Bradač, Ivančkov sveti večer;
Jaklič, Ljudske povesti; Majcen, Kasija; Mole, Tristana
ex Siberia; Shakespeare, Beneški trgovec in Julij Cesar;
Sophokles, Kralj Oidipus; Stelle, Oris zgodovine umetnosti
pri Slovencih.

Finžgar, Zbrani spisi (za božič) izide V. zvezek. Prerokovanje. — Razen teh ima v zalogi leposlovne in šolske knjige, tudi tujih slovstev, v bogatem izboru.

Pcrilo za dame in gospode

Razilčno kombinirano perilo po najnižjih cenah

Primerna božična darila

M. Alešovcc, Ljubljana
Cankarjevo nabr. I

Izvežban odvetniški solicitator

se itše proti ugodni plači. — Dopisi pod »Solicitor« na »Publicitas«, oglašni zavod — Ljubljana, Selenburgova ulica štev. 7, II. nadstropje. 7944

Velika zaloga šivalnih potrebščin, modnega nakita, svile, baržuna itd. itd. itd. pri

A. Šinkovec nasl. R. Goss

Ljubljana, Mestni trg št. 19

Šivilje in krojači znaten popust!

Se pošilja dnevno po pošti!

Pozor! Pohištvo Pozor!

PO ZNIŽANI CENI se prodaja: moderne spalnice, jedilnice, kuhinje, pisalne mize amerikanskega sistema in drugo pohištvo. Sprejemajo se naročila — ANDREJ KREGAR, strojno mizarstvo, Vižmarje — Št Vid nad Ljubljano — Zaloge nasproti postaje Vižmarje. 2830

150 nagrad

po 2 pločevinasti dozi kakao-a razpisuje tvrdka F. Šibenik v Ljubljani za častilce VAN KASTER kakao-a. Listki, na temelju katerih se dobitek zadene, so razdeljeni na 3000 pločevinastih doz, kar znači, da vsebuje po en tak listek vsaka dvajseta doza. Dobitek se pošte vsakomur poštine prost.

Segajte torej pridno po pločevi asti dozah KAKAO VAN KASTER, da dobite nagrado!

Rešitev božične reklamne uganke!

Dne 17. t. m. se je vršila v pisarni g. kr. notarja M. Hafnerja v Ljubljani ob njegovi prisotnosti otvoritev pravilne rešitve moje božične reklamne uganke, ki kaže gerojo brezhibno sliko slona.

Razpošiljanje razpisanih nagrad vrem vpošiljaljem pravilne rešitve se je že začelo in se konča z dnem 24. t. m.

Zavitiči z vsebino, navedeno pod a), b), c) se razpošiljajo vsem udeležencem priporočeno in prosim vse tiste, ki bi jih iz kakor nekako vzroka do dne 24. t. m. ne dobili, da jih reklamirajo.

Vsem onim pa, ki niso zadeli pravilne rešitve, nudim kljub temu priložnost, da izkoristijo mojo božično reklamo ušarko na sledeči način: Izrežite spodaj stojeto prizrario in mi jo pošlite priporočeno! Ta priznаницa predstavlja vrednost 20 Din in se vračuna pri naročitvi predtiskane kuhinjske garniture kot vplačana gotovina.

Vsaka kuhinjska garnitura obstoja iz: 1 kuhinjskega namiznega prta, 2 stenskih preplek; 1 prtiča za kredenco; 2 prtičev za stolček; 3 metrov proge za kredenco; 1 prtiča za podstavek; 1 prtiča za krušno košarico ter stane 240 Din, torej za vse, ki imajo pravico do uporabe priznаницe, samo 160 dinarjev.

Razpošiljanje te kuhinjske garniture se izvrši na moje stroške ali po poštnem povzetju 3 l proti takojšnjemu plačilu 160 Din, namesto 240 Din.

Bralec tega časopisa pa opozarjam posebej na to, da imajo pravico do te izjemne cene za kuhinjsko garnituro samo oni radočrki, ki se se udeležili reševanja moje božične reklamne uganke, toda niso zadeli pravilno.

Razpošiljalnica ročnih del: Niko Z pser, Bled.

Priznаницa,

glasela se za 80 Din (osemdeset dinarjev), ki se pri naročitvi popolne predtiskane kuhinjske garniture, sestoječe iz: 1 kuhinjskega namiznega prta; 2 stenskih preplek; 1 prtiča za kredenco; 2 prtičev za stolček; 3 metrov proge za kredenco; 1 prtiča za podstavek; 1 prtiča za krušno košarico in ki stane sicer 240 Din, vračura kot gotovina.

Veljavna je le do dne 15. jan. 1925 in samo za one, ki so se udeležili reševanja moje božične reklamne uganke, toda niso zadeli pravilno. Ta priznаницa je neprenosna in velja le pri naročitvi zgoraj navedene kuh. garniture.

Razpošiljalnica ročnih del: Niko Z pser, Bled.

OSRAM
ŽARNICE
kupuje in rabi
celi svet.

OSRAM
to znamko moranosti žarnice

OSRAM
NITRA

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 10

(v lastni palači vis k vis hotela „Union“).

Račun poštne čekovnega urada za Slovenijo štev. 11.945, v Zagrebu štev. 30.080.

Podružnice: CELJE, DVAČOVO, MARI OR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: uLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15,000.000.—.

Izdaja konzorcij »Slovenec«.

Odgovorni urednik: Franc Kremžar v Ljubljani.

Daje trgovske kredite, ekskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščeni prodajec srečk Drž. razr. lotrije.

„VESNA“

Združene tovarne d. o. z.

KAMNIK-MEKINJE

Industrija kovinskih
galanterijskih
izdelkov, kartonaže, moškega perila in lesenih zabojev

Za novoletna darila

si oglejte zalogu v modni trgovini

A. ŽIBERT — Kongresni trg
poleg nunske cerkve.

Tu kupite primerna darila po nizkih cenah, kakor: podložene rokavice od 25 Din naprej, flor nogavice od 24 Din naprej. Dalje raznovrstno voljeno pleteno blago: telovrake, svetlerje, jumerje itd. — Predpasnike, damske in moške perilo ter lepe svilene kravate za gospode po zmernih, nizkih cenah.

POZOR!

POZOR!

Ali že veste, da je sedaj v Ljubljani, na sv. Petra cesti štev. 26, poleg Kolodvorske ulice, trgovina

Marija Rogelj

ki priporoča svojo bogato zalogu barhanta, Stoča, caiga, klotja, bele, rujave in plave kote, in, oksforta, cefirja, beleja in rujavega platna za ruke, svilenih rut in šerp, svilenih in volnenih jumerjev, kravat, bombaža (pavole), volne, nogavice, dalje vse opreme za neveste, moško in žensko perilo.

DOBRO BLAGO!

NIZKE CENE!

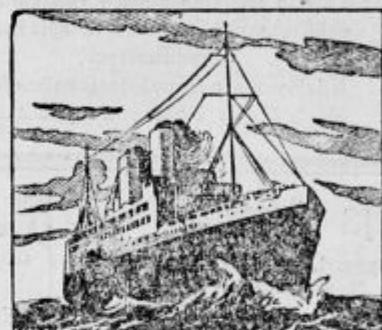
Royal Mail Line

Kr. angleška
poštno-parobrodna
linja.

General. zastopstvo
za kraljestvo SHS;

Zagreb

Trg I. štev. 17.

Redni potniški promet
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi Jork in Kanado

Cherbourg—Liverpool—Southampton v
Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires,
San Paolo.

Odprava poštnikov 1, 2, 3. razreda, — Kabine 3. raz. x 2 in 1 posteljami.
Udoonost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:
Beograd, Karadjordjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brojavični naslov za vse gornja podzastopstva ROYMAILPAC.
Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro:
Srpska Poštinska banka v Sarajevu in Gružu.

Dopravo v vseh ezičkih.
Naslov za brojavične: Prometna banka.

Stran 12

Ilustrirani Slovenec

Slava Bogu na višavah!

P. Blaž Farčnik: Sv. Frančišek pri jaslicah.
(Slika je last ljubljanskega frančiškanskega samostana.)

E. Steinle: Jaslice sv. Frančiška.

Frančiškanski samostan v Grecciju.

Kakor znano, je postavil prve jaslice ustanovitelj frančiškanskega reda, sv. Frančišek Asiški, l. 1223. v gozdu, v neposredni bližini samostana, v Grecciju, v srednji Italiji, odkoder se je ta lepa navada hitro razširila po vsem svetu. Naši dve slike nam kaže samostan v Grecciju in prve jaslice sv. Frančiška, kakor jih je naslikal znameniti umetnik Edvard Steinle (1810—1886).

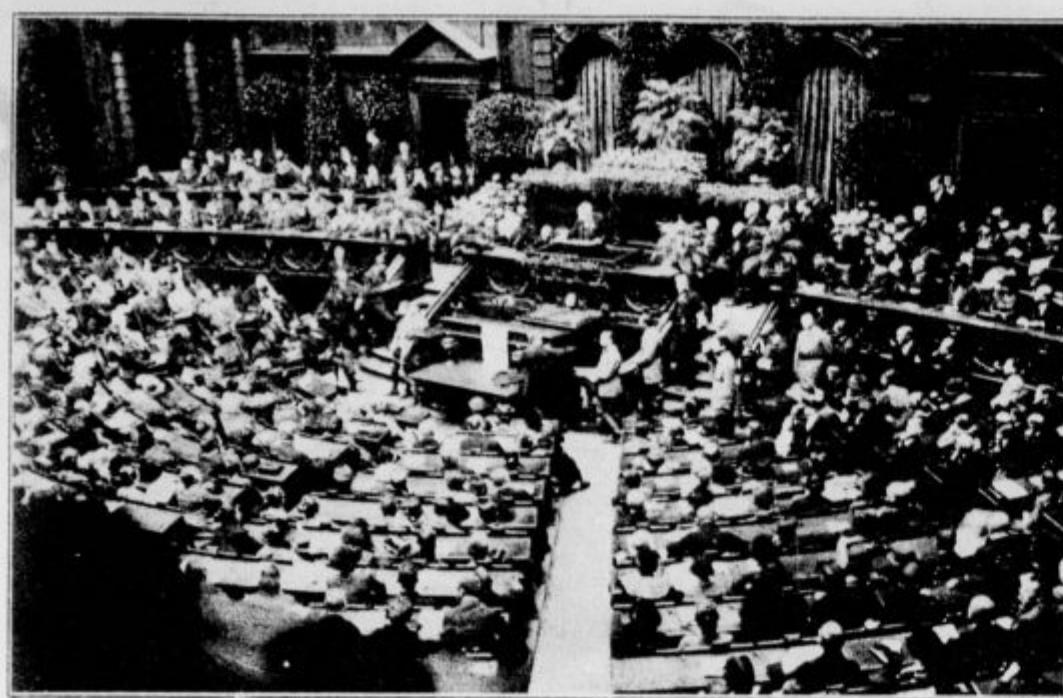

Betlehem v snegu.

Pogled na današnji Betlehem pod snežnim plaščem. Ker ima Palestina jako toplo podnebje, je tam sneg zelo redek in ta slika je doslej edina, ki nam kaže Zveličarjev rojstni kraj v snegu.

Božiček prihaja z darovi...

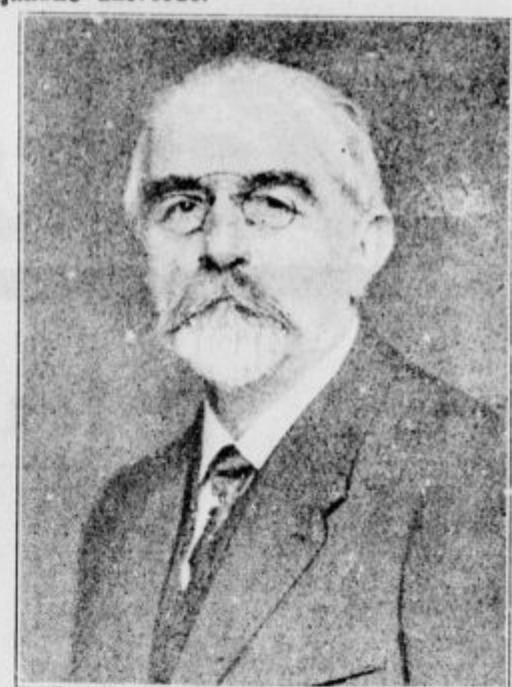

23. svetovni mirovni kongres

mednarodne zveze mirovnih društev v Berlinu. Slika kaže svečano otvoritev v berlinskem parlamentu po belgijskem senatorju La Fontaine-ju.

Dr. Karel Vrstovšek

Dr. Danilo Majaron

dolgoletni deželni in drž. poslanec SLS ter poverjenik za prosveto v bivši narodni vladi v Ljubljani.

V soboto, dne 13. decembra je priredilo dijaštvo ljubljanske univerze lepo spominsko svečanost, kjer je proslavilo ustanovitev in otvoritev naše najvišje prosvetne ustanove. Naši dve sliki nam kažejo, ki sta s svojo energijo, ljubezijo in pridnostjo največ pripomogla, da so šla vsa pripravljalna dela tako hitro od rok. V eni prihodnjih številk prinesemo slike vseh dosedanjih rektorjev.

odvetnik v Ljubljani ter predsednik odvetniške zbornice v Ljubljani.

Nasilja PPŽ režima na naših univerzah.

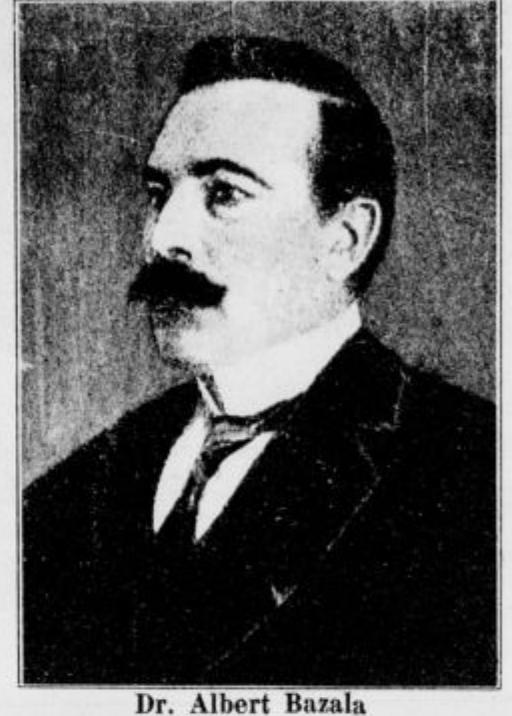

Nova in stara univerza v Belgradu.

Dne 4. decembra sta navalila v belgrajsko univerzo policija in orožništvo in je prišlo do hudih pobojev med dijaštvom in oboroženo silo. Oddanih je bilo tudi več strelov.

Dr. Ladislav Polič

Dr. Albert Bazala

protizakonito odstavljeni in upokojeni rektor za protizakonito upokojeni profesor filozofije na zagrebške univerze.

Kulturni dogodek na slovenskem odru.

Scenerija k IV. dejanju »Veronike Deseniške«.

Dne 1. decembra so uprizorili na ljubljanskem odru prvič petdansko tragedijo »Veronika Deseniška«, izvirno delo našega velikega pesnika Otona Zupančiča. »Veronika Deseniška« je eno največjih del slovenske dramatične književnosti in je dosegla takoj sijajen uspeh.

Marija Vera v vlogi Jelisave Frankopanke.

Levar v vlogi grofa Hermana II. Celjana.

Pogled v prvi razstavn prostor.

Spredaj stoji Napotnikova »Satira«, v ozadju pa Zajčeva »Indijska idila«. Po stenah je videti Jakopičeve, Jamove in slike Anice Zupanec.

Umetnostna razstava v Ljubljani.

Dne 23. novembra t. l. je bila otvorjena v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani najnovejša razstava slovenske upodabljalajoče umetnosti. Razstavilo je 15 umetnikov (K. Bulovčeva, R. Jakopič, P. Gustinčič, M. Jama, G. A. Kos, F. Klemenčič, I. Kobilec, I. Napotnik, A. Sodnik-Zupančeva, S. Šantel, I. Vavpotič, B. Vavpotič, F. Vesel, I. Zajec in F. Zupan) nad 150 odličnih umetniških del, ki vzbujajo veliko pozornost. Aranžer razstave je akad. slikar Matija Jama. Odprta ostane do novega leta.

Akad. slikar Matija Jama: lastni portret.

Calvin Coolidge

ponovno izvoljeni predsednik Združenih držav ameriških.

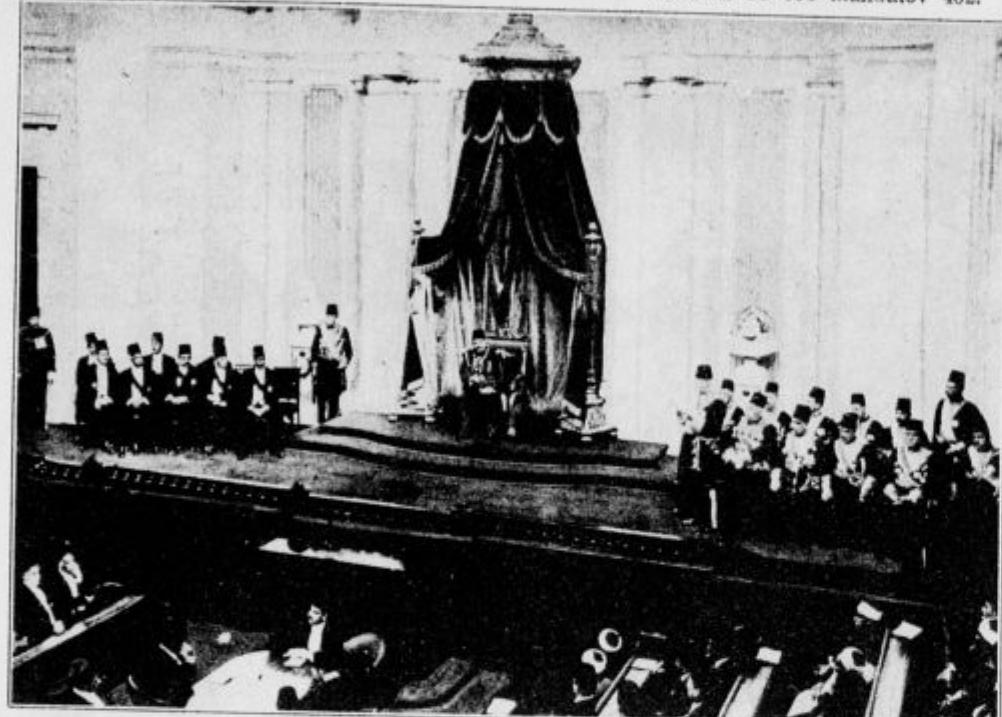
Stanley Baldwin

novi angleški ministrski predsednik in prvak konzervativne stranke, ki si je priborila pri zadnjih volitvah od 604 mandatov 402.

Puccini na mrtvaški postelji.

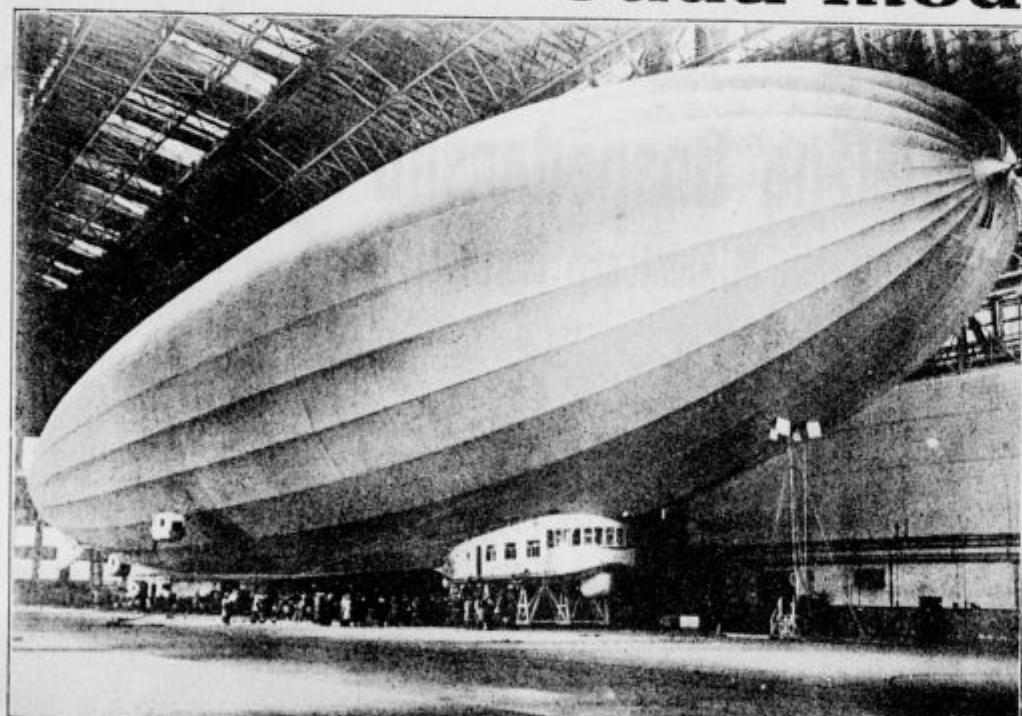
Dne 29. novembra je umrl v Brüsslu slavni operni komponist Giacomo Puccini v 66. letu starosti. Pri nas je znan zlasti po svojih operah: *Tosca*, *Bohème* in *Madame Butterfly*.

K angleško-egipčkemu sporu.

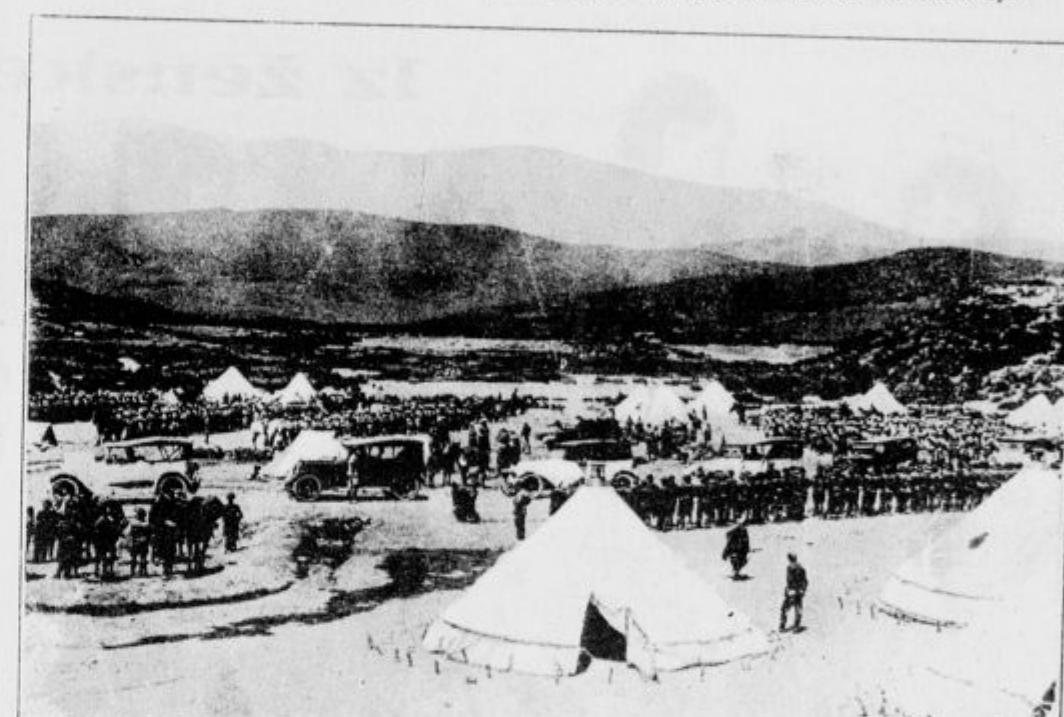
Kralj Fuad (v sredini, sedeč na prestolu) otvarja dne 14. novembra t. l. v Kairi egiptovski parlament. Na kraljevi desnici sede člani kraljeve rodbine, na levici pa stoje člani vlade.

Čuda moderne tehnike.

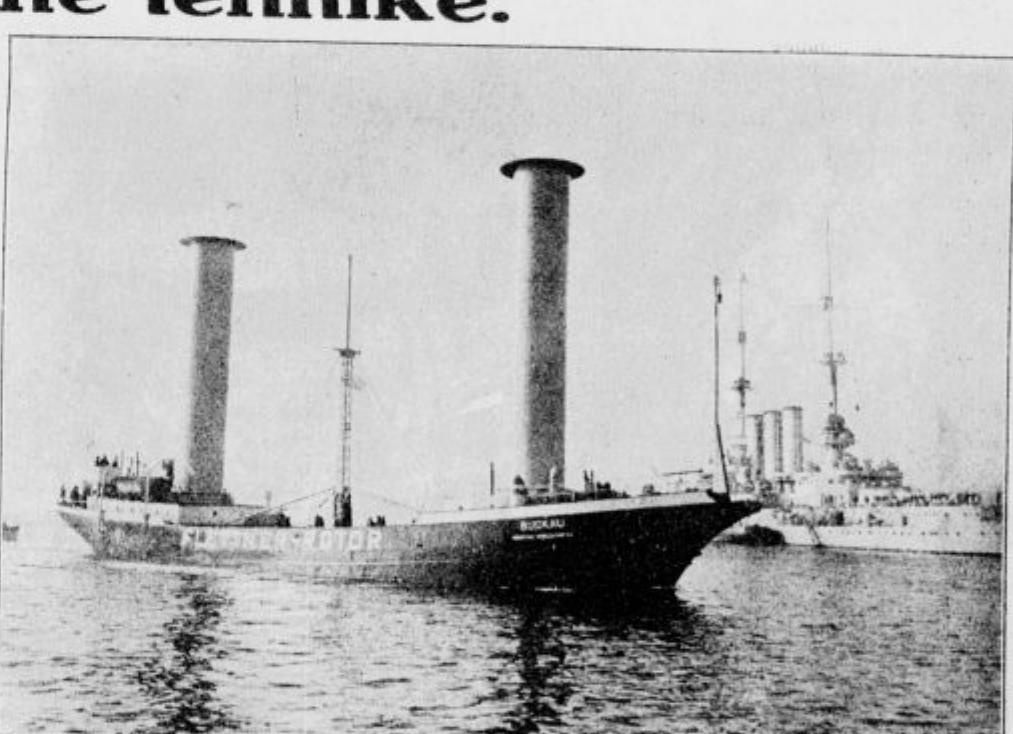
Ogromni zrakoplov Z. R. III.,

ki je prispel dne 15. oktobra t. l. po 81 urni vožnji iz Friedrichshafna ob Bodenskem jezeru v Lakehurst (Amerika). To je bil prvi posrečen polet preko oceana. Preletel je 5066 morskih milij.

Taborišče španske armade v Maroku.

Spanci sicer nikdar niso bili prav trdni gospodarji Maroka, zadnje vstaje tamošnjih domačinov, v katerih so bili Spanci opetovano hudo poraženi, jih bodo pa najbrže popolnoma izrinile z afriških tal.

»Jadran« se vračajo.

Parobrod je zadnja desetletja že skoro popolnoma izrinil jadrnico z odprtega morja, a obeta se nam, da se zopet kmalu povrne. Ing. Flettner je zgradil namreč v Kielu »jadrnico«, ki jo ženeta dve »jadrik v obliki valov, s čemer bo prihranjen brodu skoraj ves premog. Poizkusili so se obnesli baje jako dobro.

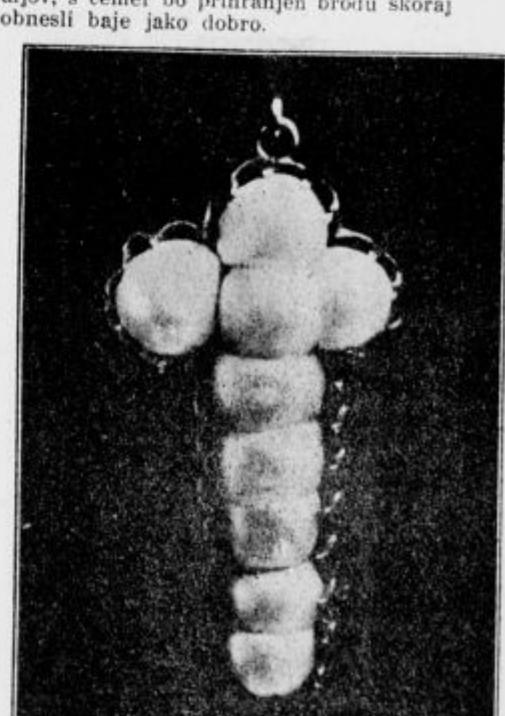
Iz dežele vzhodnega solnca.

Znamenito »Neboško svetišče« v Pekingu.

Raca s širimi perutnicami

izvalena v Long Islandu v Ameriki.

Biser v obliki križa,

ki ga je našel l. 1874. ribič Clark v ujeti školjki v Avstraliji. Danes ga cenijo na 13 milijonov jugoslovenskih krov.

Edini enonožni drsaled sveta.

A. Falkner iz Montrealja v Kanadi izvaja brez vsake opore najbolj umetne figure na ledu.

Smuški šport v Triglavskem pogorju.

Nova učna metoda v nogometu,

ki so jo vpeljali na univerzi v Cincinatiju (Amerika). Slika nam kaže pripravo, ki navaja igralca na pravilno držanje telesa v različnih momentih igre.

Iz ženskega sveta.

Najprimernejša božična in novoletna darila za našo deco. (Pletene volnene oblekce in jopice.)

Prva izvirna »Butterfly« v Nemčiji.
Znamenita japonska opera pevka Teiko Kiva je gostovala zadnje čase z ogromnim uspehom na nekaterih nemških odrih v vlogi »Madame Butterfly«.

Ubežni kralj . . .

Junak Stipica, ki je vse poletje klical na korajojo pol Evrope, se je pri prvem pojavi PPZ »junaško skril —

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palaci vis à vis hotela „Union“).

Telefon št. 57 in 470.

Račun poštne čekovnega zavoda za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: CELJE, ĐURĐEVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK.

Ekspozitura: BLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15,000.000,-.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tujih valut in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščeni prodajalec Drž. razr. loterije.

Zapomniti

si moram, da zahtevam
pri trgovcih na deželi, oziroma da kupim sam

manufaktурно blago

le od stare leta 1885. ustanovljene tvrdke

Crobath Franc d. o. z. Kranj

Manufakturna na debelo in drobno.

Raznovrstni ostanki po izvanredno nizkih cenah vedno v zalogi.

Sirojne lovarne in livarne d. d. v Ljubljani

Zvonarna

ustanovljena leta 1767, dojavlja priznano prvo vrstne bronaste zvonove čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahtevajte cenik!

Še je čas

da si naročite za novo leto našo

„Družinsko Pratiko“

s podobo sv. Družine.

Dobi se povsod.